

Cezaevlerinde Toplu İmha Dönemi mi Başlıyor?

DIYARBAKIR CEZAEVİNDE 13 YURTSEVER KATLEDİLDİ

● Tutuklular kurşuna dizilerek-süngülene-
rek öldürüldüler. NEWROZ gecesi girişilen
katliam sırasında ölü sayısının artabileceği
bildiriliyor

● Cesedi ailesine teslim edilen PKK Mer-
kez Komitesi Üyesi Mazlum Doğan'ın
boğularak katledildiği saptandı

● Halk arasında ölü sayısının 38 olduğu
söylentileri yaygın

21 Mart 1982 gecesi, Diyarbakır Askeri cezaevinde askeri bir birlik tarafından tutuklulara karşı girişilen saldırı sırasında çok sayıda yurtseverin hayatını kaybettiği öğrenildi. Halk arasında ölü sayısının 38 olduğu şeklinde bilgiler dolaşırken, Demokrat Türkiye'ye ulaşan bilgilere göre 13 Nisan'a kadar saptanabilen ölü sayısının 13 olduğu belirlendi. 4 bine yakın tutuklunun bulunduğu Diyarbakır Askeri Cezaevinde 15 mart'tan bu yana görüş yasağının bulunması ve aileler üzerinde baskının yoğunlaşması nedeniyle ölen yurtsever ve devrimcilerin ve halktan insanların kesin sayısını saptamak mümkün olmadı. Ancak ölü sayısının saptanabilenlerden iki üç kat fazla olduğu, gerçek sayının görevlilerce saklandığı ifade ediliyor.

Devamı 3. sayfada

NİHAT BEHRAM'ın Karl Marks'ın Torunu İle Ropörtajı

Robert Jean Longuet:

"Türkiye'deki Rejim
Karlı ve Zalim
Bir Faşist Rejimdir"

Sayfa 7

Melike Demirağ'ın Anıları

Sayfa 21

YALANCININ MUMU

Sanar YURDATAPAN

Sayfa 14-15

HAMBURG'TAN SONRA

Aysel Özakin

Sayfa 20

İNGİLTERE FALKLAND ADALARINI ABLUKAYA ALDI

Arjantin diktatörü iç muha-
lefeti ezmek amacı ile Falk-
land Adaları'nı işgal etmişti

İngiltere ile Arjantin arasında bu
işgal nedeniyle muhtemel bir savaş
olasılığı tüm dünyayı yakından ilgi-
lendirmektedir. Başta ABD olmak ü-
zere bir çok ülke bu savaş olasılığını
önlemeye çalışıyor.

Bilindiği gibi Falkland Adaları şim-
diye değin İngiltere'nin denetiminde-
di ve bu adalarda İngiliz uyruklu bir
azınlık yaşamaktadır. Arjantin dikta-
törü Galtier geçtiğimiz günlerde bu
adaları işgal etti, ada halkından bir
grubu tutsak aldı. Bunun üzerine İngil-
tere denetiminden çıkan adaları kur-
tarmak amacıyla harekete geçti. Bu
amaçla Deniz Kuvvetlerini seferber
ederek adalara iki bin asker yolladı ve
ablukaya aldı.

Arjantin diktatörü Galtier'in bu iş-
galine neden olarak ülke içindeki sol
muhafeftin ve kitlelerin diktatörü kö-
şeye sıkıstırması olmaları gösteriliyor.
Diktatörün bu yolla muhafefti bas-
tırmayı amaçladığı ifade edilmekte-
dir.

CHP Eski Genel Başkanının Arayış Dergisinin
yaşamını ve hedeflerini konu alan yazısının
yayınına izin verilmedi

ECEVİT'İN ENGELLENEN YAZISINI YAYINLIYORUZ

"Tek Sesli Bir Toplum Oluşturuluyor"

Milli Güvenlik Konseyini protesto anlamı taşıyan ve Arayış dergisinde yeri boş kalan, bu nedenle Arayış'ın kapatılmasına yol açan baş yazısında Bülent Ecevit, "Yönetenlerin uygun görecekları gibi kesilip biçilmiş bir demokrasiye razı değiliz" dedi.

BÜLENT ECEVİT
TEMEL ATEŞ
ERTUĞRUL GÜNAY
YİNE TUTUKLANDILAR

Haberi 3. sayfada

Devamı 3. sayfada

İÇ SAYFALARDA :

DANIŞMA MECLİSİ
ve
ANAYASA

DEMİR ÖZLÜ

İŞSİZLİĞİN YÜKÜ
YABANCILARIN SIRTINA

ARİF GELEN

BORÇLU ÇIKAN İŞÇİLER
ve YÜKSEK HAKEM
KURULU

ARİF ÖZSERİN

DİSK DAVASI

YÜCEL TOP

Ümit Kaftancıoğlu'na
Mektup

DURSUN AKÇAM

CUNTA VE DEMOKRASİ

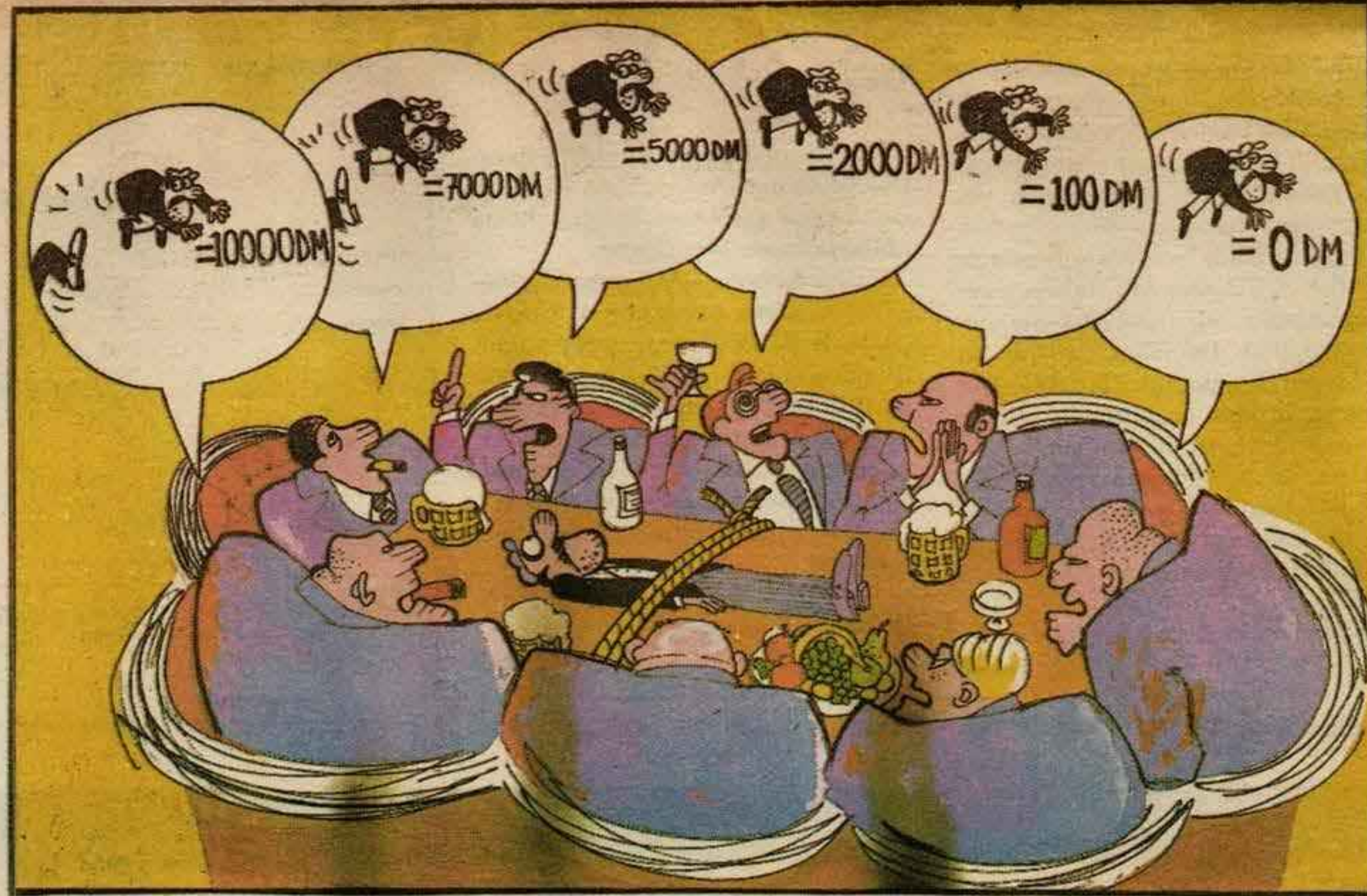
ALİ ERÇİN

Gerçek Bir Aydın
Gerçek Bir Bilim Adamı:
İSMAİL BEŞİKÇİ

ÖMER POLAT

TÜRKÜLERİMİZDEN
KORKUYORLAR

HÜSEYİN ERDEM

FEDERAL HÜKÜMET GERİ DÖNÜŞ İÇİN ÖDENECEK PARA KONUSUNDA KARARSIZ

● Geri dönüş yapacak yabancılara işverenin ödediği primlerin verilmemesi konusunda siyasi partiler görüş birliği içinde.

Geri dönüşü teşvik amacıyla yabancılara ödenecek para konusunda tartışmalar yoğunlaşarak sürüyor. Federal Hükümet konuyla ilgili olarak halen resmi bir açıklama yapmaktan kaçınırken, Çalışma Bakanlığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu (Arbeitsamt), Yabancılar Dairesi, Yabancılar Danışmanı Funcke, konuyla ilgili siyasi partilerin, sendika ve kiliselerin önerilerini ve görüşlerini alıyorlar. Bu kuruluşların sözcüleri geri dönecek işçilere verilecek "teşvik primi" konusunda birbirinden farklı rakamlar önerirken, verilecek paraya işverenin ödediği primlerin dahil

edilmemesi konusunda aynı görüşü paylaşıyorlar. Yabancı işçilerin aylıklarından kesilen sigorta primleri ve emeklilik ödentilerinin ise Türk Hükümetine aktarılması yaygın kanı durumunda. Gözlemciler, Federal Hükümetin konuyu aceleyle getirmemek istediğini, artan yabancı düşmanlığı, büyüyen işsizlik ve yeni alınacak önlemlerle ortaya çıkacak gelişmeleri bekleyeceğini belirtiyorlar. Bu yıl çıkarılması düşünülen yeni Yabancılar Yasası ve yakında uygulanması beklenen yeni sert önlemlerle de yabancıların bir bölümünün kendiliğinden (parasız)

dönüş yapma olasılığı bunun nedenlerinden birisi.

Bayan Funcke, Çalışma Bakanı Stingl ve resmi kuruluşlar yaptıkları açıklamalarda, "F.Almanya'nın bütün yabancıları değil, sadece yaşanan 1.Kuşağı geri göndermek istediği"ni belirtiyorlar. Sendika ve Kiliseler de bu görüşü paylaşıırken, Hristiyan Birlik Partileri (CDU/CSU) gibi tutucu ve gerici partiler ve kurumlar bütün işsiz yabancıların ülkeyi terk etmesini, çalışanlara ise para verilerek dönüşü teşvik edilmesini istiyorlar.

Saygı Değer Dostlar,

Bizleri çok sevindiren bu onurlu, cesur girişiminden dolayı kutluyorum sizleri... Namusun namussuzluğa, ışığın karanlığa, sevginin düşmanlığa karşı koyuşudur bu!.. İnsanların ağaçlardan ve hayvanlardan daha kolay öldürüldüğü, gözlerin, beyinlerin, yüreklerin körlenip delindiği, umudun katledildiği bir ülkede insanın dirilişidir bu!

Kendimi bir çalışanı olarak hissettiğim Demokrat Türkiye'nin zafere dek yaşaması dileğiyle.. Saygılarımla

Ahmet N. - Ravensburg

Selam!

"Demokrat Türkiye" gazetesini yayın hayatına sokmak uğraşı içinde olan, halkın sorunlarını unutmamış olan yazarlar topluluğuna..! Biz yurtdışında bulunan işçilerin kendi sorunlarını, Anayurt haberlerini aktarmaya çalışacak olan ve onlara çözüm yolları gösterecek olan Demokrat Türkiye gazetesinin yazı kurulu imcesinde bulunan Demokratlara teşekkürler.

En içten selam ve sevgilerimle..
Ali Rıza Pekdemir - Hollanda

Gazetemizle Dayanışma Grubu kurduk

Biz Aachen'deki Demokrat Türkiye okuyucuları, gazetemizle dayanışma grubu kurduk. Gazetemizin güçlenmesi, daha geniş bir çevreye ulaşması için tüm demokrat, ilerici, yurtsever ve devrimcilere görev düştüğü kanısındayız. Çalışmalarımızı, her ayın 2. ve 4. Pazar günleri CHE-Haus Pontstr. 41.51 Aachen adresinde konuşmakta, tartışmakta planlamaktayız. Aachen'deki tüm ilericileri çalışmalarımıza katılmaya çağırıyoruz.

DEMOKRAT TÜRKİYE'nin Politikası
Olumlu Fakat Yeterli Değil...

Demokrat Türkiye'ye..

Öncelikle belirtmek gerekirken derginin çıkışı olumlu büyük bir ilgi görmesi de bunun bir ifadesi. Yabancı bir ülkede hiç bir dergiye nasip olmayan bu başarı Demokrat Türkiye'nin niteliğinden kaynaklanmaktadır.

İçerik ve biçim olarak birtakım eksiklikler olmasına karşın, içinde bulunduğumuz şartlar ve olanaksızlıklar göz önünde tutulursa bu eksiklikler pek birşey ifade etmez.

Ayrıca Demokrat'ın çok yönlü politikasında olumlu.. Fakat yeterli değil. Ülkede (Türkiye'de) olup-biten herşeyin nedenlerini ve sonuçlarını tüm cıplıklığıyla açıklamalı Demokrat... Şöyle diyor bir usta: "Birşeyi bilmek için bütün yanlarını, bütün bağlantılarını ve ara bağlantılarını iyice kavramamız, incelememiz gerekir. Bunu tam olarak asla başaramıyacaksak da, çok yanlışlık, yanlışlıklara ve katliha karşı en iyi güvencedir."

Bu sözleri ilke edinmeli ve herkesin her türlü düşüncesini -elbette yerinde

Sayın Demokrat Türkiye,

Sizlerin Şubat 1982 sayı bir tarihli derginizi okuduktan sonra içimizden gelerek, siz Demokrat Türkiye'ye emekçiler için çıkardığınız derginizin olumlu perspektifine içtenlikle memnun olduğum siz Demokrat Türkiye'ye belirtmek isterim. Ve bir emekçi çocuğu olarak maden ocaklarında çalışan işçilerin yaşamları doğrultusunda yazılan şiirimizi Demokrat Türkiye'nin sayfalarında sergilemeyi arzu ederek gelecek güzel aydınlık günlere dek mücadelenizde başarılar dilerim.

B. Celal

Demokrat Türkiye'ye,

Su anda Ulm ve çevresinde Demokrat Türkiye'yi tanıtmaya, dağıtmaya, içeriği hakkında bilgi verme çalışmalarına yoğun bir şekilde başladık. Kanımız şu ki, Türkiyeli işçiler, anti-faşistler, demokratlar, tüm iyiden yana olan halkımız tarafından benimsenip sevinçle karşılandı. Şimdiye dek burjuva basınının yalanlarından usandıklarını söylemektedirler. Demokrat kitlenin bu özleminin yayına giderilmesi siz Demokrat Türkiye gazetesinde çalışan tüm arkadaşların birlikte yürütecekleri işlerinde şimdiden Türkiyeli işçiler olarak başarılar dileriz. Ulm ve çevresinde bulunan tüm işçiler dostça selamlarımızı göndeririz.

Ulm ve çevresinden bir grup işçi adına
M. Yalçın

ve zamanında açıklamasına yardımcı olmalı, insanları düşünmeye sevk etmeli ve kafalarda neden? Niçin? soruları bırakmadan yazmalı, sorulan sorularında gerçekçi ve nesnel ölçüler içinde cevaplamalıyız.

Evet hoşgörülü ve olgun olmalıyız. Zorlamalar ve zorluklar karşısında yılmamalı, gerekmedikçe zor kullanmamalıyız. İzin verilmeyen, istenilmeyen yerlere de girmemeliyiz. Fakat ne oldukları belirsiz, art niyetli ve çirkin ilişkiler içinde ne halt edeceklerini bilemeyen ve birtakım art düşünceleri için demokratlığı ve Demokrat'ı kullanmaya kalkanlarada izin vermemeliyiz.

Amacımız, Demokrat'ında ifade ettiği gibi; ortak görüşler etrafında, seviyeli, sataşma ve çatışmalardan uzak, hoşgörülü, olgun, sağduyulu bir platformda Demokrat'ı okumak, okutmak, yazdıklarını ve yazacaklarını tartışmaktır.

Duisburg'dan bir okur.

Demokrat Türkiye Yazı Kuruluna,

İşte ülkemizde estirilen bu kasırganın Önüne dikilmek, olayları somut olarak emekçi halkımıza duyurmak, var olan dağınıklığı, sekte grupçu anlayışların son bulması, geçmişten dersler çıkarmanın zorunlu olduğu bu günlerde yayın yaşamına giren Demokrat Türkiye'yi yürekten kutluyorum.

C. Yıldırım - Bad Windsheim

Değerli Arkadaşlar

Demokrat Türkiye'nin yayın hayatına başlaması Avrupa'daki Türkiyeli Demokrasi güçlerinin birliği yolunda atılmış olumlu bir adımdır.

Faşist diktatörlüğü Avrupa ve Dünya kamuoyuna teşhir etmek, hele bu günlerde daha da önem taşıdığı açıktır. Bu görevin layıkıyla yerine getirilebilmesi en başta demokrasi güçlerinin güç ve eylem birliğinden geçiyor.

Demokrat Türkiye bu birliğin sağlanması yolunda ileri bir adım olsun... Çalışmalarınızda başarılar, Devrimci Selamlar.

R. Tutak - Köln

Sevgili Okurlar,

Demokrat Türkiye, "Özgür ve demokrat bir Türkiye özleyen herkesin gazetesi" olma yolunda emin adımlarla yürümektedir. Her yeni sayısında daha çok okunmakta, daha geniş kitlelere yayılmaktadır.

İlk sayımızda 35 bin olan baskımız iki ay içinde 13 bin artmıştır. Elinizdeki bu sayı (Nisan sayısı) 48 bin basılmıştır. Bildiğiniz gibi dağıtımımız Genel Bayi ve dernekler kanalı ile yapılmaktadır. Bazı kişiler ve kuruluşlar da dağıtımına ayrıca yardımcı olmaktadır.

Topluca ve çok sayıda tiraj yükselişi daha çok, bayiler kanalı ile yapılan satışlarda görülmektedir. İlk sayıda 11 bin olan bayiler dağıtımı, bu sayıda 22.500'e çıkmıştır. Bu olay gazetemizin kitlelere ulaştığını gösteren somut bir örnektir.

Ne var ki Genel Bayi, satış bedelinin yüzde 60'ını almaktadır. Bize ödenen yüzde 40, gazetenin dizgi ve baskı giderlerini bile zor karşılayabilmektedir. Yani yalnız okunması için bayilere gazete vermektediriz.

Bu nedenle okurlarımızın bize daha çok abone olmalarını, abone bulmalarını ve elden satışlara yardımcı olmalarını diliyoruz. Dayanışmamızın bir

gereğidir bu aynı zamanda...

Ekonomik sorunu ayrı tutarsak, Demokrat Türkiye gibi aylık bir derginin ulaştığı bu tiraj ve gösterilen bu ilgi yurt dışı gerçekleri içinde önemli bir olaydır. Bu olay, saptadığımız yayın politikasının doğruluğunu ve aynı doğrultuda ödünsüz yayın yaptığımızı belgelemesi yanında, Türkiye dışında bulunan antifaşist, demokrat, ilerici, yurtsever yurttaşlarımızın büyük gücünü ve potansiyelini de ortaya koyan önemli gösterge sayılmaktadır.

Bu aynı zamanda ülkemizde faşizmin zindanlarında tutsak olan kardeşlerimizin, türlü baskılar altında çile çeken emekçi halkımızın yalnız olmadıklarını da göstermektedir.

Güzel yurdumuz Türkiye'de yaşanan acı olayları yüreklerimiz kan ağlayarak izlemekteyiz, baskıyla terörle susturulan yüzbinleri, milyonları...

En sıradan ve masum eleştirileri yüzünden Bülent Ecevit'e bile bir küllühanbeyi çalımı ile saldırdıktan sonra onu tekrar hapse atanların gerçek kimlikleri umarız ki artık herkes tarafından iyice anlaşılmıştır. Ülkesini ve halkını sevenleri çetin görevler beklemektedir.

Gelecek güzel günler için hepinize merhaba...

DEMOKRAT TÜRKİYE

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERİ MERHABA

Yazışma Adresi:
ADA Verlags- und Handels- GmbH
Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

ABONE FİŞİ

Adı: _____
Soyadı: _____
Adresi: _____

Abone Fiyatı:

6 Aylık

12 Aylık

Almanya İçi DM 15.00 ☐
Almanya Dışı DM 18.00 ☐

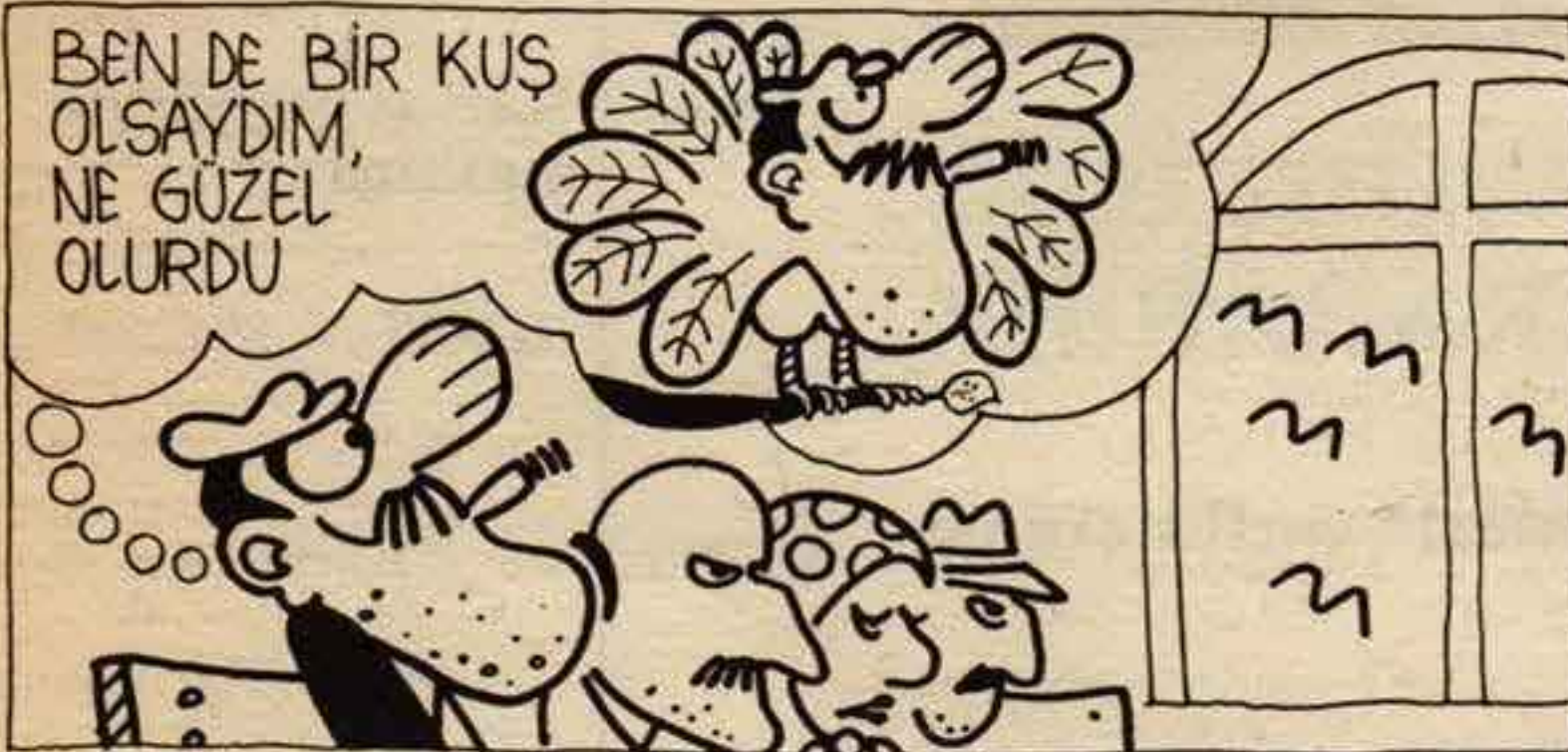
Almanya İçi DM 30.00 ☐
Almanya Dışı DM 36.00 ☐

Abone parasının gönderileceği yer:
ADA Verlags- und Handels- GmbH

Postcheckamt Köln
Konto Nr. 321568-508
BLZ 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 3302551
BLZ 370 700 60

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und GMBH, Bonner Str. 24, 5000 Köln 1
Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: Postfach 25 04 63, 5 Köln 1
Verantwortlicher Redakteur/Sorumlu Müdür: A. Danış, Bonner Str. 24, 5 Köln 1
Tel.: (0221) 21 90 64
Druck/Baskı: Druckhaus Bonn, Kon- Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim
Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık
Almanya İçi DM 15.00 ☐
Almanya Dışı DM 18.00 ☐

12 Aylık
Almanya İçi DM 30.00 ☐
Almanya Dışı DM 36.00 ☐

ÖDEME

ADA Verlags- und Handels GmbH
Postcheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

Baştarafı 1. sayfada

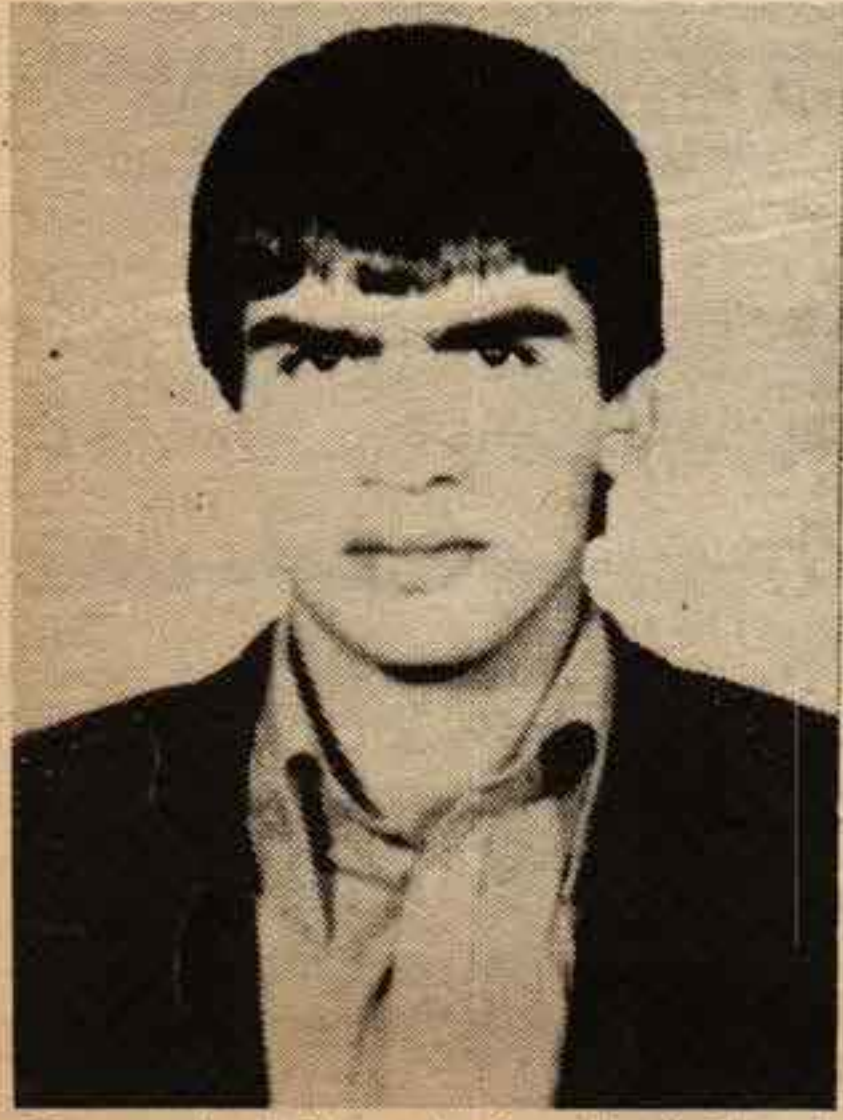
DIYARBAKIR CEZAEVİNDE 13 YURTSEVER KATLEDİLDİ

Ölenlerden birisinin boğularak, diğerlerinin de kurşunlanarak ve süngülenerek katledildikleri öğrenildi.

Katliam Nasıl Başladı?

Alınan bilgilere göre, katliam girişimi şöyle başladı: 15 Mart günü PKK Merkez Komitesi Üyesi Mazlum Doğan, cezaevinden dışarıya bilgiler verdiği gerekçesiyle işkenceye alındı.

Doğana işkence yapıldığını duyan diğer tutuklular olayı protesto ederek açlık grevine başladılar. Bir kaç gün sonra 21 Mart gecesi, yani Nevroz

Cezaevi hücrelerinde boğularak öldürülen Mazlum Doğan

gecesi, Mazlum Doğan işkence altında tutulduğu hücrede hunharca boğularak katledildi. Aynı anda öteki koğuşlardaki tutuklular üzerine ateş açıldı, kimileri süngülendi, katliam sonucu, çok sayıda devrimci ve yurtsever yaşamlarını yitirdiler.

Öldürülenlerin büyük bir bölümünün PKK Davasından, diğerlerinin ise Partizan ve öteki grup davalarından olduğu öğrenildi. Nevroz Gecesi, cunta kuvvetleri tarafından düzenlenen bu katliamda katledilenlerin adları saptanabilenler şunlar: Mazlum Doğan, Kemal Pir, Hayri Durmuş, Mustafa Kandal, Kemal Doğan, Ali Demiray, Önder, (soyadı öğrenilemedi) Yıldırım Merkit, Ali Rıza Altun ve Trabzonlu olan ve tutuklanmadan önce Urfa'da öğretmenlik yapan bir yurtsever.

Diyarbakır'lı bir yurttaş, Hastanede cezaevinden getirilen 9 dolayında insan cesedi gördüğünü, 40 - 50 dolayında da yaralı olduğunu anlattı.

Sıkıyönetim Komutanının Hoparlörden Yaptığı Açıklama

Edinilen bilgilere göre, Mazlum Doğan'ın işkenceye alınmasından hemen sonra cezaevinde görüşler yasaklandı. İçerde bir şeylerin olduğunu sezen tutuklu yakınlarının bütün başvurularına rağmen görüş izni verilmedi. Cezaevinde açlık grevinin yay-

Baştarafı 1. sayfada

gınlaşması ve özellikle katliamdan sonra başgösteren fiili karşı koymalar üzerine.

Sıkıyönetim Komutanı, belediye hoparlörlerinden, "Cezaevi çevresine yaklaşılmaması, tutukluların başlatıldığı isyan sona erinceye kadar hiç kimsenin görüşe gelmemesi"ni isteyen bir buyruk yayımlattı. Katliamdan sonra, cezaevinin dışarıyla olan bütün bağlarının koparıldığı, asker ve sivil görevlilerin dahi dışarı çıkmalarına izin verilmediği, halkın cezaevinin bulunduğu semte yaklaşılmadığı bildirildi.

Baskı ve sıkı yasaklar nedeniyle katledilenlerin tam sayısını, adlarını ve nerelere gömüldüklerini saptamak mümkün olmadı. Bunlardan yalnız Mazlum Doğan'ın Tunceli'nin Yaşar-oğlu köyüne gömüldüğü öğrenildi.

Katliamla ilgili olarak alınan öteki bilgiler ise şunlar:

Çok sayıda devrimci ve yurtseverin öldürülmesinden sonra içerdeki direniş kırıldı. Katliamın duyulmasından sonra tutuklu yakınlarının, özellikle de Batman yöresindekilerin protesto gösterilerine girişmeleri üzerine 200-250 dolayında tutuklu ailesi gözaltına alındı.

Bir Tutuklu Yakını Katliamla İlgili Olarak Şunları Söyledi:

"Katliamın hem Nevroz gecesi düzenlenmesi, hem de özellikle 35. ve 37. Koğuşlara yönelik olması, toplu bir imha hareketine girişildiğini göstermektedir. Özellikle PKK Hareketinin yönetici kadrolarını hedef alan katliamın, PKK davasının savunma aşamasında olması ve Mazlum Doğan'ın tüm davanın siyasi savunmasını hazırlayan kişi olması nedeniyle, katliamın bilinçli ve planlı yapıldığını göstermektedir."

Baştarafı Birinci sayfada

ECEVİT'İN ENGELLENEN YAZISI

Milli Güvenlik Konseyi'nin 52 Nolu Kararı'na aykırı yayın yaptığı gerekçesiyle Şubat 982 tarihinde kapatılan Arayış dergisinde bir sayfa boş bırakıldı. Bu boş sayfa aşağıda okuyacağınız Bülent Ecevit'in yazısına ayrılmış sayfaydı. Bu yazı o sayfada yayınlanamadı. Bu boş sayfa nedeniyle ARAYIŞ yasaklandı.

Bülent Ecevit'in kaleme aldığı ve imzasını koyduğu bu yazı tam metin gazetemize ulaşmış bulunmaktadır. Cunta'nın hışmına uğrayan Arayış dergisi ile dayanışmanın bir ifadesi olarak Bülent Ecevit'in bu yazısını ay-nen yayınlamayı bir görev sayıyoruz.

BÜLENT ECEVİT'İN YAZISI ŞÖYLE

ARAYIŞ'ın bir yıldır yaşıyor olması, toplumdaki özgürlük direncinin, bir belirtisidir.

ARAYIŞ'ı çıkaranlarda, Arayış'ın yazarlarında, çizerlerinde ve okurlarında o direnç olmasaydı bu dergi bir yıldır adım başında önüne çıkan engelleri aşarak tutumunu ve yaşamını sürdüremezdi. Her amaca "tek yol"un, her soruna "tek çözüm"ün benimsetilmek istendiği tek sesli bir toplumun oluşturulmaya çalışıldığı bir ortamda, ARAYIŞ ergin ve çoğulcu bir toplumun çok sesliliğini yansıttı.

Her sorun'un nedenini bildiklerini, her sorunun çözümünü bulduklarını sananlar karşısında, ARAYIŞ bilimin, toplumun ve insanlığın ancak sürekli ve özgürce bir arayışla ilerleyip gelişebileceğini savundu.

ARAYIŞ, korku kabuğuna bürzülüp özgürlüğün damla damla bağışlanmasını beklemedi; bedelini ödemeyi göze alarak, özgürlüğü kazanmak ve topluma kazandırmak için uğraş verdi. Kiminin, söyleyip yazmak şöyle dursun, okumaktan duymaktan bile çekindiği düşünceleri, ARAYIŞ, yüreklice dile getirdi.

ARAYIŞ, düşünce ve anlatım özgürlüğünü, Türk toplumunun ve tüm insanlığın sorunlarına insanca çözümler arayabilmek ve oluşturabilmek için değerlendirmek isteyenlerin dergisidir.

ARAYIŞ, sömürü yoluyla kalmıyıp değil, hakça ve dengeli gelişmeyi amaçlamaktadır.

ARAYIŞ, barışı suskunlukta ve tutsaklıkta değil, özgürlükte aramaktadır. Demokrasi, halkın, kendi kendini özgürce yönetmesidir. Onun için, ARAYIŞ, yönetenlerin uygun görecekları gibi kesilip biçilmiş bir demokrasiye razı değildir; halkın belirleyeceği bir demokrasinin oluşmasına katkıda bulunmayı ödev bilmektedir.

Bir yıldır karanlıkta bir ışıktır ARAYIŞ, suskunlukta bir ses.... Tüm güçlüklerle, olanaksızlıklara karşın bu ışığın yanar tutulabilmiş, bu sesin duyurulabilmiş olması, Türk toplumundaki özgürlük ve demokrasi istencinin kırılamayacağına bir kanıttır.

Toplumdaki özgürlük ve demokrasi istenci, kayaları delen ince otlar gibi, tüm engelleri aşarak yüzeye barış içinde çıkacaktır.

Son Bir Ayda İşkenceden 3 Yurttaş Daha Hayatını Kaybetti

○ Şubat ayı ortasından bu yana Türkiye de işkence olayları yeniden ölümle sonuçlanmaya başladı. Şubat-Mart ayları içinde meydana gelen işkence sonucu ölüm olaylarından sadece üçü gazetemize ulaşabildi.

Ünye'de Bir Devrimci İşkence İle Öldürüldü

Ordu'nun Ünye ilçesinde sürdürülen operasyonlar sırasında İsa adında soyadı saptanamayan bir yurttaş işkence sonucu hayatını kaybetti. Devrimci Yol taraftarı olduğu bildirilen İsa yapılan ağır işkenceler nedeniyle 5 Mart 1982 günü öldü.

Alınan bilgilere göre, sıkıyönetim ve emniyet kuvvetleri, işkence ile katledilen İsa'nın "zattüreden öldüğüne dair" rapor düzenlediler. Ünye Devlet Hastanesi Baştabibine ve diğer doktorlara imzalatılan raporda, İsa'nın zattüreden öldüğü belirtiliyor.

İsa adındaki devrimcinin işkenceden öldüğünü öğrenen ve bunu halk arasında söyleyen yurtsever bir esnafın sıkıyönetim kuvvetleri tarafından gözaltına alındığı ve işkenceye tabi tutulduğu öğrenildi. Adı öğrenilmeyen yurttaşın halen Ünye'de gözaltında tutulduğu bildirildi.

50 Yaşındaki Köylüyü İşkenceyle Öldürüp Yol Kenarına Attılar

Gaziantep'in Araban İlçesine bağlı Eskiaktınmeşe Köyünden 50 yaşındaki Vakkas Doğru, gözaltına alınmasından bir süre sonra işkenceyle öldürülerek cesedi yol kenarına atıldı. Sıkıyönetim Kuvvetleri tarafından "oğlunun yerini öğrenmek için" gözaltına alınan Vakkas Doğru'nun cesedi, 7 Mart 1982 tarihinde Nizip-Gaziantep yolu üzerinde bulundu.

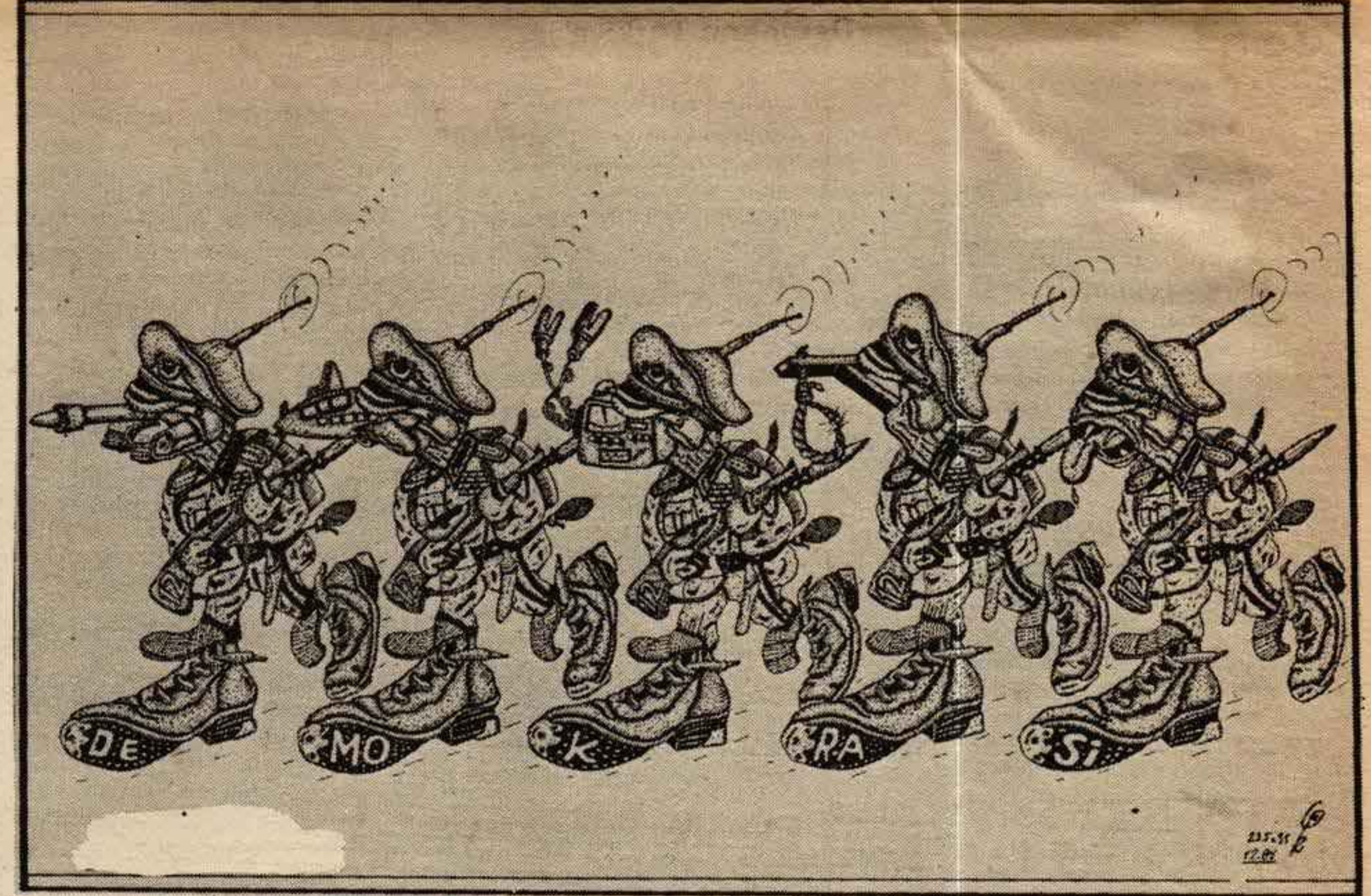
Süleyman Şeker de İşkenceyle Katledildi

Öte yandan Şubat sonunda sıkıyönetim kuvvetleri tarafından baskın yapılan Urfa'nın Bozova İlçesine bağlı Türkmenören Köyü nüfusuna kayıtlı Süleyman Şeker işkence sonucu hayatını kaybetti. Evinde devrimcileri sakladığı iddiasıyla köye düzenlenen baskın sırasında gözaltına alınan 40 yaşındaki köylü Süleyman Şeker, yapılan işkencelere dayanamayarak yaşamını yitirdi.

Gözaltına Alınan Subay ve Askeri Öğrenci Sayısı Bine Yaklaştı

Geçtiğimiz Aralık ayının son haftasında Türk Silahlı Kuvvetlerinde başlatılan operasyonlarda gözaltına alınan subay ve askeri öğrenci sayısının 1000'e yaklaştığı öğrenildi. Böylece daha önce 300 olarak saptanan gözaltındaki subay ve askeri öğrenci sayısı 1000'e yaklaştığı öğrenildi.

Cesitli sol grupların sempatiçanı oldukları gerekçesiyle Silahlı Kuvvetler içinde sürdürülen subay ve askeri öğrenci operasyonunu doğrudan Genel Kurmay Başkanlığı'na bağlı bir timin yürüttüğü saptandı. Son alınan haberlere göre operasyonlarda gözaltına alınan bazı subay ve askeri öğrencinin kayıp olduğu ifade edilmektedir. Nerede oldukları bilinmeyen subay ve Harpokulu öğrencilerinin yaşamları endişe konusu olmuştur. Silahlı Kuvvetler içinde geniş

kapsamlı olarak yürütülen bu operasyonların basına sızdırılmaması için gazetelere yayın yasağı konduğu, dolaylı dolaysız herhangi bir haberin yayılmaması için özel bir çaba harcandığı ifade edilmektedir.

Mamak Cezaevine Kaplan Kafesleri Yerleştiriliyor

Güvenilir bir kaynaktan alınan habere göre, Ankara'daki Mamak Askeri Cezaevine Vietnam'da çok kullanılan "kaplan kafesleri" ne benzer yeni demir kafesler yerleştiriliyor. Mamak A Bloktaki bölüme bulunan, karanlık ve pis kokulu bölüme içine ancak iki kişinin sığabileceği büyüklükte demir kafesler yerleştirilmeye başlandı. Bildirildiğine göre, bu kafesler, koğuşlarda, hücrelerde ve mahkemelerde cezaevi yönetiminin talimatlarına karşı çıkan, marş söyleyen, sayım yaptırmayan vb. direniş yapan tutuklulara konulacaktır.

ÜÇ GÜN GÖZALTINDA TUTULDUKTAN SONRA SERBEST BIRAKILAN ECEVİT TEKRAR TUTUKLANDI

Hollanda Televizyonu ile Spigel dergisine ve son olarak bir Norveç gazetesine yaptığı açıklamalar nedeniyle hakkında soruşturma açılan ve 10 Nisan günü gözaltına alınan Bülent Ecevit, 13 Nisan'da mahkeme kararıyla önce serbest bırakıldı, sonra tekrar tutuklandı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın emri üzerine gözaltına alınan Ecevit, üç gün sonra Askeri Mahkemeye çıkarıldı. Savcının da olumlu görüşü üzerine mahkeme kararıyla serbest bırakılan Ecevit, Sıkıyönetim Komutanının bir üst mahkemeye itirazı üzerine yeniden tutuklandı.

Askeri Savcı, Ecevit hakkında her üç yayın organına verdiği demeçler nedeniyle hem MGK'nın 52 Nolu Kararına muhalefetten, hem de "devletin dışardaki itibarını düşürücü beyalarda bulunmaktan" ayrı ayrı soruşturma yapıyor. Ecevit'in 5 yıla kadar hapisle cezalandırılmak istemiyle yargılanacağı bildiriliyor.

★★★

CHP MİLLETVEKİLLERİ TEMEL ATEŞ ve ERTUĞRUL GÜNAY TEKRAR TUTUKLANDI

Bir süre önce tutuklu bulundukları Mamak Cezaevinden tahliye edilen CHP eski Ordu Milletvekilleri, Temel Ateş ile Ertuğrul Günay yeniden tutuklandılar. Askeri Savcı, Ateş ve Günay'ı "Devrimci Yol'a yardım etmek"le suçluyor.

SAVCILARIN İDAM TALEBİ 3934'E YÜKSELDİ

Cuntanın Savcıları idam talebiyle dava açmaya devam ediyor. 10 Nisan'a kadar açılan yeni davalarla birlikte bugüne kadar askeri savcıların idamını istediği insan sayısı 3934'e yükseldi.

BUGÜNE KADAR 14 KİŞİ ASILDI

Amasya Halkın Kurtuluşu Davasında 23 İdam İsteniyor

Erzincan 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde yeni açılan bir davada 97 kişiden 23'ü için idam cezası istendi. Askeri Savcı, haklarında dava açtığı kişilerin Amasya ve çevresinde "Halkın Kurtuluşu" adlı örgütün görüşleri doğrultusunda faaliyette bulundukları, anayasayı cebren ortadan kaldırmaya çalıştıklarını iddia ediyor. 23'ü hakkında idam istenen sanıklardan geri kalanı 5-15 yıl arasında değişen hapis istemi ile yargılanıyorlar.

Sinop 'Kurtuluş' Davasında 17 İdam İsteniyor

Sinop ve Çevresinde, "Kurtuluş" örgütünün görüşleri doğrultusunda faaliyette bulundukları iddiasıyla 91 kişi hakkında dava açıldı. Sanıklar dan 17'si için idam cezası isteniyor. Askeri Savcılık tarafından hazırlanan iddianamede, 91 kişinin 74'ü için de 1 yıla 24 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor. Sanıklar TCK 146. maddesi ihlal etmekten yargılanıyor lar.

17 Sanıklı Davada 14 Kişinin İdamı İsteniyor

Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılarınca açılan yeni bir davada toplam 17 sanıktan 14'ü için idam cezası isteniyor. "THKP-C/HDÖ" adlı örgüte üye olmak, Anayasal düzeni silah zoruyla yıkmak yerine Marksist-Leninist düzen kurmak iddiasıyla yargılanan 17 sanıktan 14'ü için idam, 3'ü içinde 5 ile 15 yıl arasında değişen hapis cezası isteniyor.

Ünye'de 14 İdam İstemi

3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılarınca açılan bir davada 13 kişinin idamı istendi. Ünye Devrimci Yol adıyla açılan davada, 64 kişi yargılanıyor. Sanıklar, Anayasayı cebren ilgaya ve kurulu devlet düzenini yıkmaya çalışmak'tan TCK'nın 146.Maddesine göre idam ve çeşitli ceza talebiyle mahkeme önüne çıkacaklar.

5 İdamlı Salihli Devrimci Yol Davası Başladı

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılarınca açılan Salihli Devrimci Yol Davası başladı. Haklarında dava açılan 47 kişiden 5'i için idam cezası, diğerleri için de 1 yıla 24 yıl arasında değişen hapis cezası isteniyor. Askeri Savcı, sanıkların Manisa'nın Salihli ilçesinde, yasadışı faali-

yette bulunduklarını ve Anayasa'yı ortadan kaldırmaya uğraştıklarını iddia ediyor.

Askeri Savcı, Haklarında Kanıt Bulamadığını Belirttiği 3 Kişi İçin İdam Cezası İstiyor

Ankara'da yeni açılan bir davada ilginç bir durum ortaya çıktı. Askeri Savcı, haklarında kanıt bulunamadığını açıklamasına karşın 3 kişinin idamını istedi.

Askeri Savcı, Kurtuluş taraftarı 3 kişi hakkında, "Anayasa'yı ilgaya teşebbüs ve adam öldürmek" iddiasıyla dava açtı. İddianamede Güngör Yüksel, Suat Karacavuş ve Mustafa Bülent Uslu adlarındaki kişilerin Bilal Öztoprak adlı kişiyi öldürdükleri iddia edildi. Ancak savcı, iddianamesinde, sanıkların bu suçu işlediklerine dair emniyet ifadelerinin dışında elinde bir kanıt bulunmadığını açıkladı. Buna rağmen 3 kişinin idamını talep etti.

Ankara Kurtuluş Davası Başladı

Üçü hakkında idam istenen 48 kişilik Ankara Kurtuluş Davası başladı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde başlayan davada TCK 146/1 maddesine ihlal ettiği iddiasıyla idamlı yargılanan Mustafa Kaçaroğlu, kendisine ve arkadaşlarına emniyette ve cezaevinde yapılan işkenceleri anlattı. İfadesi tutanaklara şöyle geçti:

"Sanık ben sorgulamaya başlamadan evvel ısrarla zapta geçirilmesini istediğim iki konu var demek suretiyle sanık mutlak bunların zapta geçirilmesini istemesi karşısında, halen Mamak'ta can güvenliğinin bulunmadığını, sürekli işkence yapıldığını, bir kaç keresinde baygın şekilde revire kaldırıldığını, insanlık onuruna yakışmayacak şekildeki dayak ve hücrede yine insanlık dışı uygulamalar sonucunda hastahaneye kaldırıldığını bu izlerin ve diğer işkence izlerinin tespit edildiğini söyledi. Ve insanlık dışı uygulamalara karşı açık grevine gittiğimde ise bunlar sık sık tekrarlandı. Avukatlarımla görüştürmedim. Dilekçelerim ilgili mercilere ulaştırılmadı. Bu anlattığım işkence lerden daha fazlasını emniyette gördüm. Duruşma sorgulara devam edilmek üzere başka bir güne ertelendi.

Bir İdam İstemi

Öte yandan Ünye Kurtuluş Davası'nda da 1 kişinin idamı istendi. Askeri savcı tarafından açılan bir başka davada, Ünye'deki faaliyetleri nedeniyle 14 kişi hakkında ayrıca TCK 146'dan dava açıldı. Öteki sanıklar için de çeşitli hapis cezaları isteniyor. Sanıklar TCK'nun 146.maddesine ihlal etmekten yargılanıyorlar.

VELİ BİÇER'E ÖLÜM CEZASI VERİLDİ

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Mahkemesinde devam etmekte olan bir dava sonuçlandı. Sanıklardan Veli Biçer ölüm cezasına çarptırıldı. 11 kişinin yargılandığı davada, geri kalan sanıklara çeşitli hapis cezaları verildi.

İzmir'deki 2 Numaralı Askeri Mahkeme 1981 yılında açılan davada yargılanan sanıklar, "Devrimci Yol'a üye olmak ve bu örgütün görüşleri doğrultusunda Alaşehir ve çevresinde faaliyette bulunmak ve Alaşehir MHP İlçe Başkanının ölümüne sebep olmak" tan yargılanıyorlardı.

146 İdamlı Devrimci Sol Merkez Davası Protestolarla Başladı

Sanıklardan 146'sı için ölüm cezası istenen 428 sanıklı Devrimci Sol Merkez davası İstanbul'da 2 Numaralı Askeri Mahkeme'de protestolarla başladı. İlk günkü duruşmada sanıklar işkenceleri, protesto için kimliklerini bildirmeyeceklerini açıkladılar. İddianamenin ilk sırasında yer alan sanıklardan Dursun Karataş'ın işkencelerle ilgili açıklamalarda bulunması üzerine mahkeme başkanının emriyle

Askerlere dövdürüldüğü bildiriliyor. Sanıkların bu duruma topluca tepki göstermeleri üzerine duruşmaya ara verildi.

Alınan haberler göre daha sonraki duruşmalara 428 sanıktan ancak 74'ü katıldı. Tutuklu sanıkların, işkenceleri ve mahkemede baskı uygulamalarını protesto için cezaevinden duruşmalara gelmedikleri bildiriliyor. Bu durum üzerine, askeri savcının isteği üzerine mahkeme heyeti duruşmalara bundan böyle sanıkların küçük gruplar halinde getirilmesini kararlaştırdı. Böyle olunca, aynı davada aynı iddianameyle ve aynı suçla yargılanan sanıklar, birbirlerinden ayrı olarak yargılanacaklar. Avukatların itirazına rağmen mahkeme bu kararı aldı.

Öte yandan ajanslardan alınan haberlere göre, Devrimci Sol Davasının başladığı gün İstanbul'un bazı yerlerine üzerinde işkenceleri ve idamları protesto eden Devrimci Sol imzalı bombalı pankartlar asıldı. Pankart asan üç kişinin yakalanıp gözaltına alındığı bildirildi.

TİKKO Davasında 17 Avukatın Protestosu

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan TKP-ML/TİKKO Davasının bir duruşmasında, Avukat Ali Rıza Dızdar "Mahkeme Heyetine hakaret ettiği" gerekçesiyle salondan çıkarıldı. Duruşmada hazır bulunan öteki 17 avukat ise, arkadaşlarına yapılan uygulamayı protesto için topluca salonu terk ettiler. Sanıklardan bir bölümü de avukatların protestosunu destekleyici hareketler yapınca, mahkeme bazı sanıkların bir daha duruşmaya alınmamak üzere salondan çıkartılmasını kararlaştırdı.

Ankara TKP Davasında İki Sanık Cezaevindeki Baskıları Protesto İçin İfade Vermedi

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 numaralı Askeri Mahkemesinde devam etmekte olan TKP Davası'nın 3 Nisan'daki duruşmasında, sorgu sırası gelen Haşim Kanar ile Halim Kaynak adındaki iki sanık, cezaevindeki baskılar nedeniyle ifade vermeyeceklerini belirttiler. Bunun üzerine duruşma yapılmadı ve daha sonraki bir güne ertelendi.

Duruşma başladığı sırada söz alan iki sanık, geçen celsede sorgulanı yaparken cezaevindeki baskıları anlattık-

larını, bu nedenle cezaevine gittiklerinde baskıya maruz kaldıklarını söylediler. Bu arada, sorgu sırası gelen Haşim Kanar ile Halim Kaynak adındaki sanıklar, ifadelerinden sonra kendilerine de cezaevinde baskı uygulanacağını bildiklerini, bu nedenle ifade vermeyeceklerini belirttiler.

Ankara TDKP Davası Devam Ediyor

Ankara sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde devam etmekte olan TDKP Davasında söz alan Neziri Çalışkan, kendisine işkence yapıldığını açıklayarak, Yapılan bu işkenceyi gören tanıkların mahkemeye çağrılarak dinlenmesini ve kendisinin tam teşekküllü bir hastanede muayene edilmesini istedi. Neziri Çalışkan'ın bu istemi, mahkeme heyeti tarafından kabul edilmedi. Duruşma sırasında söz alan diğer TDKP sanıkları da kendilerine yapılan işkenceleri anlatarak tahliye isteminde bulundular. Mahkeme bu istemleri de kabul etmedi.

Bir Hukuk Skandalı Daha!..

● Ahmet Erhan'a idam cezası verilmesine neden olan tek tanık iftira ettiğini belirttiği halde Danışma Meclisi Adalet Komisyonu Erhan'ın idamını onayladı

Ahmet Erhan'ın dosyası Adalet Komisyonunda görüşülürken, komisyon üyelerine bir mektup gönderen davanın tek tanığı, Ahmet Erhan'a iftira ettiğini mektupda yazdı. Buna karşın, Danışma Meclisi Adalet Komisyonu idam cezasını oy çokluğu ile onayladı

Cuntanın adaletini ve mahkemelerini bütün yönleriyle sergilemesi bakımından ilginç özellikler taşıyan davalar dan birisi de Ahmet Erhan adındaki sol görüşlü yurttaşın verilen idam cezasının izlediği seyirdi. Hukuk dışı yöntemlerle Erhan'a nasıl idam cezası verildiğini Demokrat Türkiye'nin geçen sayısında açıklamıştık. (Bakınız D.T. sayı 2/3, sayfa 4, Maskeli kanlı Hukuk.)

Ahmet Erhan'ın dosyası Danışma Meclisi Adalet Komisyonunda görüşülürken hukuk adına yeni bir skandal daha ortaya çıktı. Hatırlanacağı üzere, Ahmet Erhan'a 3 yıl önce öldürülen sağ görüşlü bir kişinin kız kardeşinin ifadesi kanıt kabul edilerek ve üstelik bilrkişi raporları ve diğer belgeler hiçe sayılarak ölüm cezası verilmişti. Askeri Yargıtay Başsavcısı bile kararın bozulmasını isterken Askeri Yargıtay kararı onamış ve infaz edilmek üzere hükümete gönderilmiştir. Hükümet ise dosyayı Danışma Meclisi Adalet Komisyonuna vermişti. Dosya burada görüşüldükten sonra Danışma Meclisi genel kuruluna gelecek ve görüşülecekti.

"Ahmet Erhan'a İftira Ettim, Benim Yüzümden Asılmasından Vicdan Azabı Duyuyorum"

Ahmet Erhan dosyası Danışma Meclisi Adalet Komisyonuna geldiği sırada üyeler ve komisyon başkanına bir mektup geldi. Mektup, Erhan'ın ölüm cezasına çarptırılmasına neden olan tek tanık Aysel Aluş'tandı. Öldürülen kişinin kız kardeşi Aysel Aluş, mektubunda şöyle diyordu:

"Sayın başkanım, ben vicdanımın sesine uyarak bir itirafta bulunmak istiyorum. 1 Ağustos 1979 gecesi ağabeyim vurulup öldürüldü. Ölürken yanında annem vardı. Bizim mahale den Ahmet Erhan adındaki gençle cinsel ilişkim olmuştu, ama beni ilerde almayı kabul etmiyordu. Ondan intikam almak için bu acı bir fırsattı. Savcılığa başvurarak olay yerinde olduğumu, onu gördüğümü hatta daha inandırıcı olmak için ağabeyim ölürken onun adını sayıkladığımı söyledim. Ahmet Erhan'ın idamını kadınlığımı

Fikri Arkan'ın İdam Cezası İnfaz Edildi

Kamuoyunda "Çuval Cinayeti" olarak bilinen olayın sanığı olarak yargılanan sağ görüşlü Fikri Arkan'ın idam cezası 27 Mart tarihinde infaz edildi. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı Askeri Mahkemesinde yargılanarak idam cezasına çarptırılan Fikri Arkan hakkındaki karar daha sonra Askeri Yargıtay tarafından da onaylandı ve Hükümete gönderildi. Hükümet tarafından Danışma Meclisine havale edilen dosya Genel Kurulda yapılan görüşmeler sonunda onanarak ve gerekli infaz yasağı çıkarılarak uygulanması için MGK'ne gönderildi. MGK'nın onayından sonra ceza Ankara Kapalı cezaevinde infaz edildi.

Fikri Arkan, Kemal Özdemirle birlikte, 1979 yılında Ankara'nın bir semtinde iki kişiyi öldürdükten sonra bir çuvala koyup araziye atmakla suçlanıyordu. Arkan'la birlikte yargılanan ve idam cezasına çarptırılan Kemal Özdemir adındaki kişinin ise halen firarda olduğu için cezasının infaz edilmediği açıklandı.

kullanarak meşru olmayan yollardan sağladım. Ahmet Erhan, tek benim soğuk kanlı ifadem nedeniyle idam olacak. Ama o ölüme benimle evlenmeside imkansız olacağından gerçeği açıklıyorum."

Adalet Komisyonu İftira Rağmen İdamı Onayladı

Aysel Aluş'un mektubu Adalet Komisyonuna gelip okunduktan sonra, herkes dosyanın hükümete geri gönderilmesini beklerken komisyon oy çokluğuyla Askeri Yargıtay'ın kararını onayladı. Kuşkusuz bu bir skandalı ve Danışma Meclisi üyelerinin basit birer emir kulu olduklarını kanıtıyordu. Nitekim, elde ettiğimiz bilgilere göre, dosya komisyonda görüşülürken üyeler bu gerçeği bir kez daha kanıtlamışlardır. Bazı üyeler şu itiraf ta bulunuyorlardı:

"Bizim ve Danışma Meclisi'nin, kesinleşmiş mahkeme kararlarını onanmak başka bir hakkımız ve yetkimiz yoktur. Bu sebeple karar onanmalıdır" (bunu söyleyenler arasında Profesörler, hukuk adamları bulunmaktadır.)

Bu görüş, sonuçta benimsendi ve yapılan oylamada Komisyon üyelerinin çoğunluğu, Aysel Aluş'un itirafına rağmen Askeri Yargıtay'ın kararının onanması yönünde oy kullandı. Böylece Ahmet Erhan'ın dosyası gerekli işlem yapılmak üzere Danışma Meclisi Genel Kurulu'na gönderildi.

Son alınan bir habere göre, Hükümetin zor durumunda kalarak dosyayı geri çekme hazırlığı yaptığı bildiriliyor.

Dosyayı hükümet geri çekse de gerçek bugün bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmıştır:

Cuntanın mahkemelerinin verdiği kararların hiç birisi hukuki değildir. İddianamenin hazırlanışından, duruşmaların yapılmasına ve yargıtayda görüşülmesine kadar geçen süreç içinde hukuk kurallarına uyulmamaktadır. Bu nedenle verilen kararların hiç birisi meşru değildir.

Danışma Meclisi ise, bu gayri-meşru işlemlerin suç ortaklığını yapmak-tadır sadece.

İDAMLARI PROTESTO İÇİN GÖSTERİLER YAPILDI

Türkiye'deki idamları protesto için yurtdışında çeşitli eylemleri yapıldı. Almanya'nın Berlin, Hamburg, Hannover, Köln ve Stuttgart şehirlerinde, Fransa'da Paris'te, Hollanda'nın dört şehrinde ve Danimarka Kopenhag'ta yapılan gösterilere çok sayıda kişi katıldı. İdamları protesto için düzenlenen gösterilerin bazı şehirlerde Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslukları önünde yapıldığı bildirildi.

Berlin'de konsolosluk önünde yapılan gösteriden sonra, Alternatif Liste, GEW ve Af Örgütü temsilcileri konsolosa mektup vermek istediler. Ancak Alman kuruluşların bu isteği yerine getirilmedi. Paris'te Türk Konsolosluğu önünde yapılan gösteriye çok sayıda

Fransız katıldığı öğrenildi. Fransız Polisinin müdahalesi üzerine çıkan olayda bir grup göstericinin yaralandığı açıklandı. Olayın, polislin göstericileri zorla dağıtmak istemesi üzerine çıktığı, göstericilerin ise dağılkadıkları bildirildi.

Hollanda'daki Gösteriler

Hollanda'nın Amsterdam, Rotterdam ve Den Haag şehirlerinde Kilise işgal eden göstericiler Türkiye'deki idam ve işkenceleri protesto ettiklerini açıkladılar. Arnheim şehrinde ise bir sendika binasının aynı amaçla işgalediği bildirildi.

Gösterilere BIRKOM'un yanı sıra diğer devrimci grupların taraftarlarının da katıldığı öğrenildi.

Yazar İsmail Beşikçi'ye bir mektubu nedeniyle 10 yıl ceza verildi.

Halen tutuklu bulunan yazar İsmail Beşikçi, İsviçre Yazarlar Sendikası'na cezaevinden yazdığı bir mektup nedeniyle Askeri Mahkemece 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

İsmail Beşikçi, İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na 14 Ağustos 1980 tarihinde cezaevinde iken yazdığı bir mektupta TCK'nun 140.maddesi uyarınca, "devletin haricteki itibar ve nüfuzunu kırarak nitelikte, devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekete asılsız ve mübalağalı haber verdiği" gerekçesiyle cezalandırıldı. Yazar Beşikçi'nin ayrıca, 5-yıl süre ile Edirne İl Merkezinde gözetim altında bulundurulması da hükmüne bağlandı.

İsmail Beşikçi'nin yazdığı belirtilen ve 10 yıl ceza konulu mektubun kopyası, Beşikçi'nin İstanbul Toptaşı Cezaevinden Adapazarı Cezaevine nakledilirken, kalmakta olduğu koğuşta yapılan aramada bulunmuştu. Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, mektupta suç unsuru olduğu iddiasıyla dava açtı ve Gölcük Askeri Mahkemesinde yapılan duruşmalar sonucunda yazar İsmail Beşikçi 10 yıl hapisle cezalandırıldı.

Gerçek Bir Aydın, Gerçek Bir Bilim Adamı:

İSMAİL BEŞİKÇİ

Ömer Polat

12 Mart dönemi idi. Diyarbakır Askeri Cezaevi'ndeydik. Dağ köylerinden getirilen çok sayıda köylüler de vardı içerde. Oturmuş tartışıyorlardı ranzalarının üstünde. İçinden çıkılmaz bir sorun içindeydiler. Sonunda rahmetli Edip Karahan'a baş vurdular. "Edip bey, bilsen bilsen bir sen bilirsin. Hele söyle, cin, peri, var mıdır, yok mudur?" Edip bey önce bir düşündü, sonra başını iki yana salladı, yürüdü. Dr.Tariq Ziya Ekinci'nin karşısına gelince durdu. "Tariq, ben bilemedim, bilsen bilsen sen bilirsin. Hele söyle cin, peri var mıdır, yok mudur?" Tariq bey daha şaşkınlığını gidermeden Edip ağabey yürüdü gitti koğuş boyunca. Bir yandan da söylene söylenerek "Yoktur, yoktur. Ne cin vardır, ne peri. Yoktur."

Son iki aydır Türkiye'de çıkan bir takım sanat dergilerinde bir tartışma vardı. "Aydın var mıdır, yok mudur? Aydın kimdir?" diye.

Ünlü bir eleştirmen bula bula üç aydın buldu ve adlarını da söyledi. Daha sonra bir sanat dergisinin organize ettiği bir açık oturumda bu ünlü eleştirmenimizin adını aydına çıkardığı aydın, yeni bir düşünce attı ortaya. Aydın ya! "Yalnız solcudan aydın olmaz, sağcının da aydını olur," dedi. Der ya! Sonra tartışma yeniden alevlendi. Sağcıdan da aydın vardır, yoktur diye. Diyecek sözüm yok. Yalnız kulakların cınlasın derim Edip Karahan ağabeyim, derim o kadar.

Sağcıdan da aydın olmuştuk, olmazmış tartışmasını biz bu aydınlarımızı bırakalım ve gerçek bir bilim adamı, gerçek bir aydından söz edelim: İsmail Beşikçi'den.

İsmail hocayı 1965 yılında tanıdım. Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyoloji kürsüsünde asistandı. Doktorasını Alihan Aşireti üzerine yapmıştı. Soylu bir çalışmaydı. Ama doktor asistan olduktan sonra kolay yoldan profesör olmayı düşünmüyordu. Zati gözünde de yoktu. Yeni bir kitap üzerine çalışıyordu. Ama masasına oturup içten gelen duygularla değil. Araştırarak, köy köy dolaşarak. Hatta kom, mezra gibi küçük yerleşme birimlerini dahi tanyarak. Bu çalışmalarına ben de katıldım bir iki seferinde. Ama fazla dayanamadım onu bu çalışma gücüne. Aynı ayrı çok arkadaşlar da katıldılar. Ama hepsi değişti, İsmail Beşikçi devam etti. Ve uzun, yorucu bir çalışma sonucu "Doğu Anadolu'nun Düzeni"ni yazdı. Ve ilk defa adını bile söylemek-

Beşikçi: Bilimden Taviz Verilemez

Halen başka bir suçtan tutuklu bulunan yazar İsmail Beşikçi, Toptaşı cezaevindeyken İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na yazdığı Fransızca bir mektup nedeniyle 10 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldığı mahkemede 239 sayfalık bir savunma yaptı. Beşikçi, yazılı savunmasını mahkeme heyetine sunduktan sonra söz alarak tutanaklara geçen şu açıklamayı yaptı:

"Yazılı savunmada da belirttiğim gibi yazmış olduğum mektupta Kürt meselesini anlattım, gerçekleri dile getirdim. Bilimden taviz verilemez. Bundan dolayı da bir şahsın cezalandırılması düşünülemez. Esasen mektubumu İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanlığı'na göndermiştim. Dış ülkelerde yayınlanmadığı yapılan tahkikat neticesi anlaşılmıştır. Gerçeği söylemek suçsa, o zaman dış ülkelerde Türkiye'nin itibarı her zaman zedelenir. Bu bakımdan suçsuzum, beraatıma karar verilmesini istiyorum."

ten korktukları bir yığın Türk aydını. Kürt Halkı sözcüğünü ondan duydular. İsmail Beşikçi'de Türktür. Ama bu aydınlar ürktüler ondan. İsmail Hoca ise bilmeydi, sürdürdü çalışmalarını. 12 Mart öncesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne asistan olarak girdi, hemen ardından da hapisaneye. Polisler arasında gidişini gün gibi hatırlarım. Ufak boyu, küçük mavi gözleriyle dev gibi yürüyordu polisler arasında. Beni gördü, el salladı. Girdi hapisaneye. Düşüncelerini savundu, tek bir ödün vermedi. 1974 affıyla çıktı. Gene sürdürdü inandığı düşünce uğrunda çalışmalarını. Çok geçmeden bir kitabından oturu yeniden tutuklandı. Ve hala hapisanede. Hapisanede devam etti çalışmalarına. Bir mektubundan bir buçuk yılceza geldi eski cezası bitmek üzereyken. Sonra da bu az gelmiş olacak ki, bir on yıl daha geldi. Ama o yılmıyor, devam ediyor çalışmalarına. Çünkü o insanmış gerçek bir bilim adamıdır, çünkü o gerçek bir aydındır.

İstanbul'a yakın bir ilin hapisanesinde şimdi o. Ve çok yakında kendine aydın dedirtenler, 1974 affından sonra onu kürsüsüne kabul etmeyenler şimdi oturmuş "aydın var mıdır, yok mudur?" tartışması yapıyorlar. Hatta çok da ileri giderek, "Sağcının da aydını olur," diyerekten.

Aydın, Fransız-Cezayir savaşında Fransız olduğu halde Cezayir'in haklı savaşı yanında yer alan Jean Paul Sartre gibi düşünürlere denir.

Aydın, toplumun değişmesinden yana olan düşünür, bilim adamına denir. Ama bu düşüncesini geniş zamanda söyleyip, dar zamanda kıvrıta denmez. Aydın, bağımsızlık savaşlarına gönül veren, o uğurda ödün vermeden -kelleşi gitse bile- düşüncesiyle savaşanlara denir. Aydın, ülkesi kan ağlarken, hapisaneleri işkencehaneyken, hapisane avlularında insanları kurşuna dizilirken, sendikaları, dernekleri, partileri kapanmışken çıkıp meydana isyan eden, yiğitçe yazılar yazan, inandığı doğru uğruna ölümünden korkmayanlara denir. Üç beş lisan bilen, yakasında profesörlük rozeti olan, çok trajik bir gazetede köşesi olan, sağcıya bile "aydın" diyen her insana denmez. Aydın İsmail Beşikçi gibi bilim adamlarına denir.

★★★★★★★★★★

DANIŞMA MECLİSİ ve ANAYASA

Demir Özlü

Basınla ahablığı arttıran komisyon başkanı Aldıkaçtı'nın oynadığı rolün ardından bu emrivakilerin saklı olduğu kesindir.

Bu nitelikte bir anayasa hazırlanacak ve referanduma sunulacaktır.

Batı ülkelerinde, atanmış kurullarca hazırlanan ve sadece halk oylamasından geçirilerek kabul edilen hukuksal belgelere göre yönetilen rejimlerin adı: 'plesibiter diktatörlükler'dir: Hitler Almanyası, Lui Napolyon Fransa'sı gibi...

Demokratik anayasalarsa, seçimle gelmiş meclislerce yapılırlar ve halk oylamasından geçirilirler.

* Weimar liberal anayasasını yapan, 1919 Weimar kurucu meclisi, seçimle gelmiş 423 parti temsilcisinden oluşuyordu. Çoğunluk Sosyalistler: 165, Merkeziler: 90, Demokratlar: 75, Muhafazakârlar: 42, Bağımsız Sosyalistler: 22, Alman Halk Partisi: 22, Küçük Partiler: 7 temsilciyle bu mecliste yer almışlardı.

* 1948 Federal Alman Demokratik Anayasasını, 11 eyalet parlamentosundan seçilmiş 65 siyasal parti temsilcisinden oluşan Parlamenter Konsey yapmıştır. Bu konseyin üyeleri şu partilerden geliyorlardı: Sosyal Demokratlar: 27, Hristiyan Demokratlar: 27, Liberaller: 5, Merkeziler: 2, Komünistler: 2, Alman Partisi: 2.

* 1948 tarihli, demokrat nitelikli İtalyan Anayasası'nı yapan meclis 1946 yılında normal seçimle seçilmiş, 1947'den sonra kurucu meclis gibi çalışmaya başlayarak, bugünkü anayasayı yapmıştı. 1946 genel seçimiyle seçilmiş meclisin 467 üyesi şu siyasal partilere bağlıydılar: Hristiyan Demokratlar: 207, Sosyalistler: 115, Komünistler: 104, Milli Demokratik Birlik: 41.

* 1946 Fransız Anayasası'nı, 2. dünya Savaşı'nın ve Nazilerle işbirliği yapan Mareşal Pétain'in Vichy rejiminin yıkılmasının ardından yapılan genel seçimlerle kurulan Kurucu Meclis yapmıştı, bu meclisin 522 üyesinin dağılımı şöyledir: Komünistler: 142, MRP: 140, Sosyalistler: 133, İhlımlılar: 48, Radikal Sosyalistler: 19, Bağımsızlar ve öteki partiler: 40.

Bu meclisin 249'a karşı 309 oyla kabul ettiği anayasayı Fransız halkı, halk oylamasında reddetti. Tıpkı 1966'da, General De Gaulle'un korporatif temsil tekliflerinin reddedildiği gibi.

1946 Anayasası'nı, 1946'da yeniden halk oyuyla seçilen Kurucu Mec-

lis yaptı. Bu seçimlerde MRP 5,6 milyon, Komünistler 5,2 milyon, Sosyalistler 4,2 milyon oy almışlardı. * 1958 De Gaulle dönemi Anayasası'nı da mesleklerle göre seçilmiş bir korporatif meclis değil, 1956 genel seçimleriyle oluşmuş doğal bir meclis yapmıştır, bu meclisin 544 üyesi şu siyasal görüşlerdendir: Komünistler: 149, MRP: 71, Sosyalistler: 90, Radikal Sosyalistler: 34, Demokratik ve Sosyalist Birlik: 5, Radikaller: 33, Sosyal Cumhuriyetçiler: 18, Bağımsızlar: 95, Başkaca Solcular: 4, Başkaca Sağcılar: 55.

Görüldüğü gibi batı demokrasilerinde, önce siyasal düşüncelerin serbestce oluşmasına olanak verilmekte, ardından baskıdan uzak genel oyca seçilmiş -halk iradesini yansıtan-meclisler anayasalar gibi temel belgeleri yapmaktadırlar. Bütün bu ülkelerin meclislerinde sağdan komünistlere kadar her bir siyasal görüş temsil edilmektedir.

***

Anayasa yapan kurucu meclislerini seçimle kurmayan ve siyasal partilerin temsiline olanak tanımayan rejimlerse faşist rejimlerdir: 1933-45 Hitler Almanyası, 1922-43 Musolini İtalyası, 1926-74 Salazarlar Portekiz'i, 1933-75 Franko İspanyası, 1929-45 Avusturya'sı... gibi.

Nedir bu bizdeki Danışma Meclisi? Kimdir bu adamlar? Hangi siyasal görüşü temsil etmektedirler?

Halk mı seçmiştir onları? Kimin iradesini temsil etmektedirler?

Günümüzde artık devletin işlediği toplu ve kararlı bir cinayetten başka bir anlam taşımayan 'idam cezaları'nı hakları ve yetkileri olmadığı halde, onaylamak için can atan bu kişilerle Türkiye halkının ne ilgisi var?

Cutaya karşı muhalefet nedenlerinden biri 'anayasa' sorunu çevresinde düğümlenmektedir.

O 'anayasa' sorunu ki, 1876 Anayasası için Mithat Paşa Taif zindanlarında canını vermişti.

O 'anayasa' sorunu ki, bütün 19. yüzyılımızın demokrat aydınları, bu yüzden yıllarca sürgünlerde yaşadılar.

İlk olarak tarihimize, gerici güçler, halk iradesi dışında bir anayasa düzenlemeye girişiyorlar.

Onların anayasasını redde hazır olalım!

En derin bir bilinçle, tarih bilgisiy-le, sorumluluk duygusuyla davranabilmek bu dayatma karşısında.

Orhan Apaydın'ın Avukatı da Tutuklanmak İstiyor

DİSK Savunma avukatlarından ve İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ın savunmasını üstlenen avukat Burhan Apaydın, tutuklanmak istiyor. Aynı zamanda Orhan Apaydın'ın kardeşi olan Burhan Apaydın, 2 Nisan'da İstanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'na ifadeye çağırıldı. Burhan Apaydın'ın ifadesini alan Albay Süleyman Takkeci, Apaydın'ı tutuklanması talebiyle mahkemeye sevketti. Takkecinin talebini yerinde bulmayan mahkeme, Burhan Apaydın'ın tutuklanmasına gerek görmedi ve Burhan Apaydın hakkındaki soruşturmanın tutuksuz olarak sürdürülebileceğini karara bağladı. Albay Takkeci buna rağmen bir başka mahkemeye başvurarak itirazda bulundu. Askeri savcının itirazının önümüzdeki günlerde başka bir askeri mahkemede incelenecektir.

HALKEVLERİ HAKKINDA DAVA AÇILDI

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, Halkevleri yöneticileri hakkında dava açtı ve Halkevleri'nin kapatılmasını istedi. 2 Numaralı Askeri Mahkemede açılan davanın iddianamesinde, Halkevleri yöneticilerinin dernekler yasasına aykırı davrandıkları, amaç dışı faaliyette bulundukları ve bazı yasadışı örgütlerle işbirliği yaptıkları iddia ediliyor.

Savcının iddianamesi, 1977-80 dönemini kapsıyor. Savcı, bu yıllarda Halkevlerinde görev alan Tabii Senatör Ahmet Yıldız, CHP Milletvekilleri Ferhat Aslantaş ve Erol Saraçoğlu'nun 4 yıla kadar, Niyazi Ağırnaslı (Avukat), Ergin Atasü (Demokrat Gazetisi Ankara Temsilcisi -Doktor-),

Oğuz Türkyılmaz (Mühendis), Mehdi Bektaş (Avukat), Akın Birdal (Mühendis), İsmail Dinçer (Mühendis), Hüsnü Solmaz (Mühendis) ve Halil İbrahim Şen'in de (Öğretmen) 3 yıla kadar hapislerini istiyor.

Savcı iddianamesinde ayrıca, Halkevleri'nin DİSK, TÖB-DER gibi kuruluşların yanısıra, Devrimci Yol, TKP, Halkın Kurtuluşu, Kurtuluş gibi örgütlerle de işbirliği yaptığını iddia ediyor.

Askeri Savcı iddianamesinin son bölümünde, Atatürk tarafından kurulmuş olmasına rağmen, 1975'ten sonra solcuların denetimine geçtiği ve yasa dışı faaliyetlere destek olduğu gerekçesiyle Halk Evlerinin kapatılmasını istiyor.

CUNTA ve DEMOKRASİ

Cunta'nın şefi K.Evren, günlerdir Türkiye televizyon ve radyolarında "çok önemli" diye üstüste anons edilen konuşmasını geçtiğimiz günlerde Bursa'da yaptı.

Bu gerçekten çok önemli konuşmadan sonra, eğer birileri hala Cunta'nın "demokrasiye saygısı"ndan söz ediyorsa, ondan "demokrasi" umuyorsa, bunlar ya iflah olmaz safdillerdir veya kölece yaltaklanmayı meslek edinmiş kişilerdir. Çünkü, Bursa'daki konuşmasında esas olarak, ağırlıklı burjuva siyasal güçleri, kadroları konu alan, onlara saldıran tehditler savuran K.Evren, Cuntanın siyasal kimliğini ve niyetlerini, demokrasiye ne denli düşman, bir anlayışı temsil ettiğini ola-bilecek en açık biçimde sergilemiştir.

Şüphe yok ki Cunta ve Evren bu sergilemeyi ilk kez yapıyor değildirlir. 12 Eylül günü yapılan açıklamadan, hatta 1 Ocak 1980'deki "uyarı mektubu"ndan beri Cunta sözcülerinin yaptığı her konuşmada, onsekiz aydır sürdürülen icraatlarının her noktasında, bu anti-demokratik, gerici siyasal kimliği açık seçik görmek mümkündür. Ancak Bursa konuşmasına gelinceye kadar Cunta sözcüleri bu kimliklerini "aşırı uç"lara ve elbetteki özellikle sosyalistlere hücum eden beyanlar içinde dile getiriyorlardı. Çoğu sözde "burjuva demokrat"lar bu sözlerden kendilerine, kendi siyasal anlayışlarına yönelik bir anlam çıkarmıyorlar; daha doğrusu bundan kaçınıyorlardı. Böylece onlar Cuntanın hüsumundan korunacaklarını, onları demokrasi konusunda "yumuşak" olmaya iteceklerini sanıyorlardı.

Fakat Cunta bu ham hayallere, bu zavallı umutlara aldırmayarak, başından beri sahip olduğu amaç ve anlayış doğrultusunda yoluna devam etti. Daha ilk açıklamalarından ve uygulamalarından kolayca anlaşılabilirdi ki: Cunta Türkiye'deki demokrasinin bazı "olumsuz" sonuçlarından değil, asıl olarak demokrasinin kendisinden rahatsızdır; "demokrasi"yi başından beri şüpheyle, düşmanca karşılayan bir anlayışı dile getirmektedir. Mevcut koşullar ona bu gerici siyasal anlayışını uygulamaya koymak fırsatı vermiştir ve Cunta bu "tarihi" fırsatı son noktasına kadar kullanmakta kararlıdır.

Devrimci-demokratlar başından beri Cuntanın bu azılı gerici niteliğini vurgulamışken, pek çok "demokrasi yanlısı" geçinen çevre, ve özellikle düzenin iki büyük partisi(AP-CHP)'nin resmi sözcüleri "Türk ordusunun demokrasi aşkı"ndan dem vurup, onun "demokrasiye onanp" çekileceğini propaganda etme işine gönüllü koştular. Oysa Cuntanın, düşük düzeyde bir kahvehane hatibi kıratındaki sözcüsü Evren, 1981 Ocağında Konya'da yaptığı konuşmada demokratik sistemin en temel noktalarını burun kıvrarak eleştiriyor, ülkenin iki büyük partisini "tencereyi pisletenler" gibisinden aşağılayıcı nitelermelerle suçlamaya devam ediyordu. Ardından ünlü 52 numaralı MGK kararı çıkartılıyor ve daha sonra da bütün partilerin feshedilmesine geçiliyordu.

Bütün bunlar olurken 12 Eylül'den beri Cunta'ya incir yaprağı takma görevine sıvanmış M.Barlas gibi sözde "demokrat" kişi ve çevreler, Askeri Yönetimin "yumuşamaya başladığını" söylebiliyorlardı.

Evren'in Bursa konuşması, bu gibileri bile, ham hayallerden uyandıracak içeriktedir. Çünkü Cunta'nın başı ve sözcüsü burada siyasal anlayış ve niyetlerini bütün yönleri ve dayanakları ile derli toplu biçimde sergilemiştir.

CUNTA'NIN NİYETİ VE HESAPLARI

Evren, Bursa'da 12 Eylül öncesi siyasal düzenin iki büyük partisine, liderleri şahsında saldırmış, onları hakaret dolu, ifadelerle suçlamıştır. Bunu yaparken o malum "demokrasiye mutlaka döneceğiz" tekerlemesini söylemekten de geri durmamıştır.

Oysa günümüz koşullarında, 12 Eylül darbesinden, on sekiz ay süren askeri yönetimden sonra geline durumda, hem AP ve CHP'ye ağır hakaretlerle saldırmak, onları tehdit etmek, hem de "demokrasiye dönmekten söz etmek" mümkün değildir. Bu iki tavrı bir arada olamaz.

Çünkü 12 Eylül darbesinden bu yana geçen on sekiz ayın sonunda açıklıkla görülen gerçeklik şudur ki: AP ve CHP bütün yıpranmışlıklarına karşın örgütlü güçlerini büyük ölçüde korumaktadırlar. Bunun yanı sıra, daha da önemli olarak şu açıkça görülmektedir ki AP ve CHP'nin yerini dolduracak, onlardan daha farklı programlar getirerek düzenin iki ana partisi rolünü üstlenebilecek siyasal oluşumlar yoktur. Cuntanın bu amaçla teşvik ettiği bazı girişimler tamamen başarısız kalmıştır. Şu açıktır ki Türkiye'nin yakın geleceğinde adına demokrasi denilecek bir düzen olamazsa, bunun iki ana partisi, AP ve CHP'den bağımsız olamayacaktır. Adları değişik iki büyük parti olsa bile bunlar kaçınılmaz olarak AP ve CHP'nin "devamı" olacak ve "siyasi faaliyetten uzak tutulan" AP ve CHP'nin eski yönetim kadrolarınca yönlendirileceklerdir.

Bu gerçek herkes tarafından ve elbette Cunta tarafından da görülmektedir. Oysa Cunta bilmektedir ki Türkiye'nin siyasal düzenine istediği gibi şekil vermesine bu gerçek önemli ölçüde engeldir. Bundan ötürü rahatsızdır. Evren, Bursa konuşmasında bu rahatsızlığını şu sözlerle dışa vurmuştur:

"Yeniden kuracağımız demokratik sistemde yer alacak yeni partilerle yola çıkılacağını daha önceleri dile getirmiştik. Bir de gördük ki kapatılan partilerin üst yöneticileri ve lider kadroları sanki partilerine bir şey olmamış gibi, eskiden olduğu şekilde teşkilata direktif vermeye devam etmekte. Aynı ekipler yine işbaşına geleceklermiş gibi toplantılar düzenlemekte çalışmalarını sürdürmektedirler."

Şüphesiz, eğer AP ve-kısmi dağılıklık içinde olmasına karşın-CHP, örgütlü ilişkileri hala sürdürüyor, partilerin yönetici kadroları örgütleri üzerindeki nüfuzlarını hala koruyabiliyor ve bir çok yerde etkinliklerini hala gösterebiliyorlarsa bu, söz konusu partilerin toplumda ne denli kökleştiklerini, ve bu gerçekliği 12 Eylül rejimine rağmen değişmediğini kanıtlar. 12 Eylül rejimini "geçici" sayan, "demokrasi"ye yeniden dönmekten söz edenler Türkiye toplumunun bu gerçeği kabul etmek, dikkate almak zorundadırlar. Oysa Cunta tehditle, "öyle bir yumruk yerler ki nereden geldiğini anlamazlar" gibi küllanbeyi zorbalıklarıyla bu gerçeği yoketmek, hiçe saymak istiyor.

Cuntayı rahatsız eden "gerçek"ler sırf bundan ibaret değil. 12 Eylül rejimiyle yaşanan onsekiz ayın sonunda Türkiye toplumuna bakan herkes görülebilir ki ağır baskı ve suskunluk perdesinin altında Türkiye toplumunun

12 Eylül öncesi siyasal biçimleniş hemen hemen aynen durmaktadır. Toplumdaki başlıca siyasal akım ve gruplaşmalar değişmemiş, yalnızca bunlar arasındaki çatışma, yerini gergin bir "mütareke"ye bırakmıştır. Elbetteki bir çok siyasal akım ve gruplaşmanın, özellikle Türk-Kürt sosyalist Hareketine dahil olanların örgütlü güçleri ağır darbeler yemiş, dağılmışlardır. Cunta yoğun terörü ile olsa olsa apolitik kesimi biraz daha genişletmiş, ancak yeni bir ideolojik - politik bakış getiremediği için, toplumdaki başlıca siyasal akım ve gruplaşmaları değiştirememiştir.

Cuntanın uyguladığı ekonomi politikalarının geniş halk kesimleri üzerindeki etkileri de dikkate alındığında bu noktanın gelecek için ne denli önemli olduğu kendiliğinden ortaya çıkar. Cunta şefleri görebilmekteydiler ki, şu anda rejimin gözü dönmüş terörü altında sinmiş duran toplum, birkalın kısıtlı bir demokrasi ortamına, terörün nispeten azaldığı bir "sivil yönetim" ortamına geçildiğinde tepkilerini yavaş yavaş dışa vuracaktır. Ve çok geçmeden de bu tepkiler kendisine "can güvenliği sağladım" diyerek kan kusturan, alabildiğine ezip yoksullaştırarak hiç bir önemli soruna çözüm getirmeyip, aksine ağırlaştıran askeri yönetimden hesap sorma noktasına gelecektir. Cunta şefleri içgüdüleri ile seziyorlar ki bundan sonraki dönemde Türkiye'de var olan her türlü siyasal hareket-faşistler hariç- Türkiye'deki ordu kurumuyla hesaplaşmayı gündemine mutlaka alacaktır. "Demokrasi"yi bir parça ciddiye alan burjuva nitelikli bir hareketten tutun Marksist niteliğini özümlemiş bir sosyalist harekete kadar her tür akım, Türkiye toplumunun şu son yüzyıldaki deneylerinden sonra sağlıklı bir toplum için bunun zorunlu olduğunu anlama noktasına varmış olmalıdır.

Cunta hayvani bir içgüdüyle bunu seziyor ve onun için "son şans"ı kullandığını söylüyor. Evet, gerçektir, 12 Eylül onların "son şans"ıdır, ama ne yaparlarsa yapsınlar bu "son şans"larıyla amaçlarına varamayacaklardır.

Cunta, ecelinin geldiği duygusuyla, saldırganlaşıyor. Evren, Bursa konuşmasında Türkiye'de asgari insan haklarına saygı gösterilmesini, "demokrasi"ye bir an önce dönülmesini isteyen, bu yolda telkin ve baskıda bulunan B.Avrupa devlet ve kamuoyuna da gülmek, saçma sapan gerekçelerle güya meydan okuyor. Bu amaçla Türkiye halklarının bağımsızlık konusundaki hassasiyetini kullanmaya çalışıyor, "ulusal onur"dan söz ederek bir "bağımsızlık kahramanı" pozuna bürünüyor. Bu oyunu oynarken yıllardır "tam bağımsızlık" diyen sosyalistleri karalamaya kalkıyor ve onların "ülkeminin iç işlerine karışan" Batı Avrupa ülkelerinin "kucağına oturduğunu" söylüyor. Sosyalistlerin bulundukları B.Avrupa ülkelerinde neyin kavgasını verdiklerini, dün söyledikleri ile bugün söyledikleri arasında hiç bir farkın olmadığını bilenler Evren'in bu alçakça yalan ve yakıştırmasına cevap vermek gereğini bile duymazlar. Fakat NATO'nun, IMF'nin sultasındaki bu generaller çetesinin "bağımsızlık kahramanı" rolüne sahtekarca soyunurken ve bu arada B.Avrupa'ya meydan okuma gösterisine kalkışırken sırtını nereye dayadığını da çok iyi bilip görüyorlar.

Evren'e bu sahtekarca "bağımsızlık" türküsünü söyleyenler ABD'dir, Cunta'nın "demokrasi takvimine inandığını" ilan eden Reagan yönetimidir. Kamuoyunun öteden beri bildiği gibi Cunta,

ABD'nin yeni Ortadoğu stratejisinde güvenilir bir piyon olmayı kabul etmiş, kendini bu role uyarlamaya başlamıştır. Buna karşılık ABD'de Cunta'ya her tür desteği vermiştir.

Evren Bursa konuşmasında bu noktayı da açığa vurmadan edememiştir. Avrupa'daki çeşitli kuruluşların Cunta aleyhindeki tavırlarını sayıp dökerken, "...biz bir Avrupa ülkesiyiz. Aynı zamanda da bir Ortadoğu ülkesiyiz. Avrupalı dostlarımız bu 51 parlemenin oyuna uyarak böyle bir karar alacaklarsa; alsınlar, kendilerinin bileceği iştir. Bunların vebali de onların olacaktır..." demesindeki kasıt açıktır. Cunta "ardında ABD var; onunla Ortadoğu üzerinde 'iş tutar' ve bunun karşılığında sağladığım imkanlarla kendimi sürdürürüm" diyor. "Demokrasi" diyen B.Avrupa'ya bu "vebal" den söz ediyor. Şantajın bu biçimi herhalde görülmüş değil!

"CUNTA İÇİ ÇATIŞMA" KONUSU

Evren konuşmasında, ötedenberi bazı çevreler tarafından sürdürülen "cunta içinde kanatlar olduğu, bunların birbirleriyle çatıştığı" yolundaki propagandalara da değindi. "Birbirimize sıkı sıkıya bağlıyız", "aramızdan su sızıyor" dedi.

Bu sözlerin gerçeği anlattığı söylenmelidir. Fakat şu var ki Cunta'nın, ordu yüksek komuta kadrolarının bu "su sızdırmaz" birliği, onların tam bir görüş beraberliği içinde olduğu anlamına gelmemektedir. Evren böyle bir izlenim yaratmaya çalışıyor. Fakat bizce bu "birlik ve beraberliğin" anlamı şudur: Cunta, otoritesini sürdürmekte en büyük kozunun "birlik ve beraberlik" olduğunun tam bilincindedir. "Son şans"ı kullanmakta olduğunun içgüdüyle bilmektedir ki bu "birlik" imajı bozulduğu an Cunta yönetiminin sonu gelmiş demektir. Cunta içi bir darbeyle ötekileri tasfiye edip tepeye yerleşebileceğini gören bunu kolaylıkla yapabileceğini kestiren bir ekibin elini kolunu bağlayan budur. O nedenle hepsi bilmektedir ki cunta içi görüş, tutum ayrılıkları "dışa akse-decek" bir çatışma ile kesinlikle çözümlenmemelidir. Böyle bir çatışma halinde hiç bir kazanım olmayacaktır. Öyle bir çatışma ile başlayacak süreçte Cunta içi hesaplaşmayı kazanan da çok geçmeden otoritesini yitirecektir.

Bu nedenle Evren'in sözünü ettiği "su sızma birlik ve beraberliğin" temeli Cunta içi tam görüş ortaklığı değil, üzerinde otoritelerini kurdukları zeminin olağanüstü hassaslığıdır. Cunta üyeleri bir dizi tarihsel-toplumsal faktörün oluşturduğu bu olağanüstü hassas noktada, en ufak bir "iç çatışma"nın topunu birden tepetaklak ediverceğini bilerek, tıpkı bir domuz topu gibi birbirlerine sarılmaktadırlar.

Bunun bir başka kanıtı, Cunta'nın başından beri generaller dışındaki ordu kesimini "politika dışı" tutmaya gösterdiği özendir. MGK üyeleri ve generaller, özellikle 12 Eylül rejiminin ilk yılı içinde ordu subay ve astsubay kesimleri ile yaptıkları seri toplantı-

larda "politikanın ne denli pis bir iş olduğu", kendilerinin bu işe "mecburen bulaştıklarını" ve bu işi tüm ordu adına yaptıklarını, dolayısıyla küçük subay ve astsubayların verilen emirleri yapmanın ötesinde politika ile uğraşmamalarını, aksine davranırlarsa korkunç bir felakete sürüklenileceğini, Atatürk'ün de bunu önemle öğütlediğini telkin edip durdular. Hatta bu ilk yıl içinde, orduda varolduklarını bildikleri sol eğilimli subay ve astsubayları tasfiye yoluna gitmekten bile kaçındılar. Böyle bir "temizliğin" kendi altlarında kaynaşmaya yol açabileceğini, bunun da sözünü ettiğimiz hassas zemini sarsıp dağıtabileceğini hesaphıyorlardı. O nedenle ordu içi "temizliği" ancak 1982 yılına girilirken ve son derece gizli usullerle gerçekleştirdiler.

Bu konuda asıl vurgulanması gereken nokta şudur: Bilindiği gibi bazı çevreler bu "cunta içi çatışma" motifine dört elle sarılmakta, tüm dikkatleri ile bu nitelikte ipuçları bulmaya, bunları propaganda etmeye çalışmaktadırlar. Bu gibileri daha 12 Eylül'ün ilk günlerinden itibaren Cunta içinde iki kanat olduğunu söylemeye başlamışlardı. Bu çevrelerin tasarladıkları "demokrasiye dönüş" planı bu nokta üzerine kurulmuştu. Onlara göre, Türkiye'de demokrasiye dönüş, Cunta içinde varsayılan bu "ılımlı kanatın" ötekileri tasfiyesi yoluyla, veya o "ılımlı kanadın" güçlenmesi insiyatifi ile geçirmesi ile gerçekleşebilir! Bu nedenle söz konusu çevreler, o "ılımlı kanada" hoş görünmeye Cuntaya yönelttikleri eleştirilerde o kanadı ayrı tutmaya ve onu güçlendirmeye hizmet edecek davranışlarda bulunmaya gayret ediyorlar. Böylece "ılımlı kanadın" koltuk altına sığınarak, "demokrasi"ye varılacağını sanıyorlar.

Bu düşünce sahipleri toplumdaki her değişimi, birtakım "kuvvet sahipleri"nden bekleyen, onların "ihşanı"na umut bağlayan bir anlayışın takipçisidirler. Ve bu anlayışları gereği olarak her durumda koltuk altına sığınacakları bir "otorite sahibi" ararlar; olmazsa kendi hayalhanelerinde yaşıtırlar ve buna inanırlar. O nedenle bu gibilerin daha 12 Eylül'ün sabahında Cunta içinde bir ılımlı kanat keşfedivermeleri ve "demokrasi" projelerini buna göre hemen çizmeleri hiç de şaşırtıcı değildir.

Fakat kavramın, gerçek içeriğiyle demokrasi, yani halkın kendi kendini yönetmesi, içeriği gereği "otoritelerin bir ihşanı değildir" tersine o ancak kuvvet ve otorite tekellerine karşı halkın direkt eylemiyle gerçekleşecek bir hedeftir. Demokrasi, halkın bilinçli eylemiyle kurulan, gücünü ve sağlamlığını bu temelden alan ve bu temel üzerinde gelişimini sürdüren bir siyasal düzendir.

Bunca acı deneyden geçmiş Türkiye'deki Devrimci-Demokratlar, özellikle onlar, bu temel gerçeğin iyice bilincindedirler. O nedenle "ılımlı kanat" özlemi çekenleri kendi hayal ve hesapları ile bir yana bırakıp, Cuntanın karanlık siyasal varlığına karşı, Türkiye halklarının çok yönlü demokrasi kavgasını tüm güçleriyle yükseltmeye kararlıdırlar.

Türkiye ABD'nin Yardım Planında 3. Sırayı Alıyor

Reagan Yönetiminin 1983 yılı yardım programı belli oldu. ABD Yönetiminin 1983 yılı yardım planında Türkiye, Mısır ve İsrail'den sonra 3. sırayı alıyor.

ABD'nin Türkiye'ye verdiği önemin bir kanıtı olan 1983 yardım tasarısında Türkiye'ye verileceği belirtilen 815 milyon Dolarlık yardım paketinin Türk yetkilileri tarafından az bulunduğu bildiriliyor. Milli Güvenlik Konseyi ve Hükümet yetkilileri yardımı az bularak bunun 1 milyar Dolar olmasını istiyorlar. Alınan haberlere göre, ABD Yönetimi, yardımın, 815 milyon Dolarla kalmasına neden olarak ABD'nin bütçe zorluklarını gösteriyor. Türk yetkililerinin 1 milyar Dolarla ısrar etmesi karşısında ABD Yönetimi Cuntayı ik-

na etmek için Türkiye'ye Senato Askeri Harcamalar ve Silahlı Kuvvetler Komisyonu Başkanı Senatör John Tower'i, Şubat sonunda Türkiye'ye gönderdi. Senatör Tower, bir yandan, "ABD - Türkiye ilişkilerini daha verimli hale getirmek için" görüşmeler yaparken bir yandan da yapılan yardımı azırgayan cunta şeflerini "ikna" etmeye çalıştı. Tower'le Türk yetkilileri arasındaki en önemli görüşme konusunun bu yardım olduğu öğrenildi.

Yapılan bir araştırmaya göre, ABD'nin askeri yardım programında Mısır ve İsrail'den sonra Türkiye 3. sırada yer alıyor. Yine bir başka habere göre, ABD'nin Türkiye'ye 1982 yılında yapmayı kararlaştırdığı ve uygulamaya koyduğu yardımın tutarı ise 700 milyon Dolar. Bu miktar 1983 yılı programında 115 milyon Dolar artırılıyor...

Nihat Behram'ın Röportajı:

Nihat Behram gazetemiz adına yazar, gazeteci, Uluslararası Hukukçular Birliği üyesi ve Karl Marks ailesinin hayattaki son temsilcilerinden Robert-Jean Longuet ile konuştu

Karl Marks'ın, torunu, gazeteci ve yazar Longuet:

"TÜRKİYE'DEKİ REJİM KANLI VE ZALİM BİR FAŞİST REJİMDİR"

Ana caddeden Longuet'in evinin bulunduğu dar sokağa saptığımızda arkadaşımın "soracağın soruları kafanda iyice toparladın mı?" sorusuna verecek hiç bir yanıtım yoktu. İlk başlarda soru benzeri bir şeyler düşünmeye çalışmış, sonra düşündüğüm şeylerin sıradan şeyler olduğu duygusuna kapılarak vaz geçiştim. Klasik bir konuşma havasının ölçülerıyla kendimi koşturamam daha baştan, konuşmaya ilk karar verdiğim andan itibaren bana yapay gelmişti. Avrupalı bir aydınla, hele ünlü bir aydınla konuşmaya gideceksiniz, nedendir bilmem, sorularınızı önceden hazırlamanız, konu hakkında sürpriz olasılıklara karşı hazırlıklı olmanız, dahası sorularınızı önceden iletmeniz v.s gibi işler gerekir. Öyle çat-kapı gidişlerde her ev Yaşar Kemal'in evi gibi değildir; genellikle soğuk bir şeyler yaşanır, yada istenilen şey elde edilemez.

Benzeri yığınla deneyime karşın R.J. Longuet'in evine yine de ılıman bir duyguyla çatkapı gidiyorduk.

Kapıyı çaldığımız ve Longuet'in artık yaşlanmış ve fakat son derece sevimli, canlı, heyecanlı yüzünü gördüğümde ve bizi "yoldaşlar" diye karşıladığı an, konuşma öncesinde sezgilerimle taşıdığım sıcak duygu daha da pekişti.

"Aslında gerekli olan da bu" diye düşündüren kendi kendime.. Uzmanlık gerektiren her hangi bir konu, ya da Marksizmin herhangi bir yorumu üstüne falan konuşacak değildim. Tek düşüncem acılı memleketimin duyurduğu taşımacılık, dünyanın birçok ülkesinde faşizme karşı savaşınların gönlüllü avukatlığını üstlenip, ömrü boyunca sömürgecilğe ve faşizme karşı çalışmış, ailesinin-deprimci mirasını onurla taşımış ve Türkiye'deki askeri darbeyi protesto eden ilk aydınlar arasında olduğunu, anti-faşist çabaları

ilgi ile izlediğini ve desteklediğini bildiğim bu kişiye, Türkiye'de olan bitenlerden söz etmek, onun manevi desteğini bir konuşmayla, yine kendisi gibi namuslu bir hukukçu ve demokrasi savaşçısı olan ve bu nedenden ötürü de tutuklanmış bulunan Orhan Apaydın'a ve Apaydın'ın şahsında bütün demokrasi savaşçılarına iletmektir.

Dosyalar, sıra sıra kitaplar ve dünyanın her yanından halkları simgeleyen anılarla dolu çalışma odasına geçerken önünde duraksadığım yağlı boya portre için "Marks'ın kızı" diye açıklarken, yüzünde yaşanmış yığınla anının izleri uçuyordu.. Hemen karşıda babası, "ünlü sosyalist lider Jean Longuet'in" diğer köşelerinde "Marks"ın torunu Jenny Marks ve Jenny'nin kocası ünlü komünar Charles Longuet'in resimleri" duruyordu.. ve J.R. Longuet'in birlikte dergi çıkarttıkları, çalıştıkları yakın arkadaşları H. Barbusse, Roman Ronald, Paul Langevin, Albert Einstein..

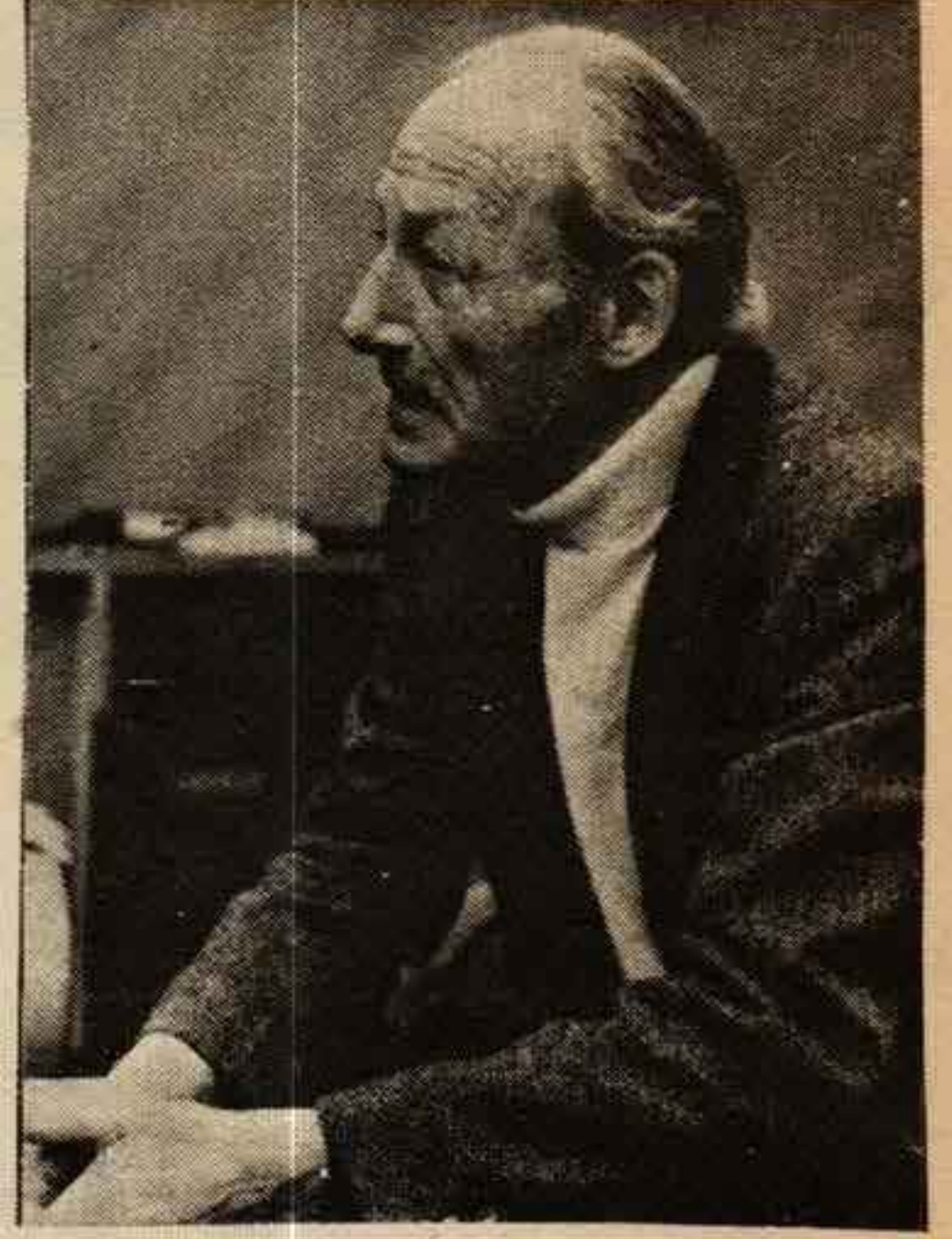
"Eviniz sanki bir tarih" diye belirttiğimizde gülümseyerek "kırk yıla yakındır burada oturduğumu, on yıl kadar da Balzac'ın aynı evde oturduğumu" söylüyor..

Türkiye'ye ilişkin konuşmaya nereden ve nasıl başlamam gerektiğinin içinde taşıdığım sabırsızlığını yılların deneyinden geçmiş olmanın verdiği sezgi ve olgunlukla o dağıtıyor:

"Genç yoldaşların ülkeleriyle ilgili beni aramaları karşısında içim yeni baştan mücadele heyecanı doluyor; yazık ki çok yaşıyım ve sana diyemiyorum ki gidip Türkiye'de, o güzel halkınızın yanbaşında savaşıyım..

Fakat varlığını heran faşizme, ve emperyalizme karşı savaşınızda yanınızda sayın.. Adımla anti-faşist mücade-

"Faşizme karşı savaşmak için en basitinden insan onuruna sahip olmak yeterlidir" diyen Longuet. "Yüreğimin bir yanında yurdunuzun kurtuluşu özlemi yatıyor: Yazık ki çok yaşlı olmam gidip Türkiye'de güzel halkınız için mücadele vermemi, hiç olmazsa avukat olarak demokrasi yandaşlarını savunmamı engelliyor.. Fakat varlığım faşizme karşı savaşınızda yanınızda.. diyerek Türkiye'ye ilişkin duygularını dile getiriyor.

Robert Jean Longuet

leniz için yapılması gereken ne varsa yapın, bana sormayın.."

Ve ben Türkiye'den gelen son haberlerden söz ediyorum; bir bilim adamının yazdığı bir mektuptan ötürü 10 yıla mahkum edilmiş, işkence de öldürülenlerden, idamlardan, meslektaşları Orhan Apaydın'ın tutuklanış nedenlerinden, tutuklu sanatçılardan, yazarlardan, hergün biraz daha yoğunlaşan baskılardan, yasaklardan, kanlı devlet teröründen..

"Faşizm her zaman aynı şeyleri yapageldi diyor, ve bugün yeni azgınlık yöntemleri arıyor, yeni cinayet yöntemleri deniyor; ABD'nin başındaki deli yeni çılgınlıklar peşinde; kapitalizm derin bir buhran içinde, şaşkın vaziyetler hiç olmazsa durumlarını koruyabilmek için çılgınca şeyler tasarlıyorlar; halkların içindeki huzursuzluğun farkındalar; artık dünyayı bütün olarak düşünmüyorlar, parçalar halinde çare arıyorlar, gelişen mücadelelerden korkuyorlar ve anti-komünizm silahına sıkı sıkıya sarılıyorlar.."

Ve Türkiye diyorum, emperyalizmin özellikle göz diktiği yerlerden biri" "Evet diyor, Türkiye onlar için çok önemli, fakat Türkiye onun gerçek sahipleri için daha önemli, kendi halkı bağımsız ve özgür günlerini eninde sonunda kazanacak.."

"Halâ Türkiye'de faşist dikta rejiminin olup olmadığının avrupalı aydınlar arasında tartışılır olması, bizim için şaşırtıcı; bunda Türkiye'de faşizmin, uluslararası burjuvazinin 'aşırı sağda da, aşırı solda da karşı olma maskeyle tezahür etmiş olmasının payı bulunduğunu" söylüyorum..

"Avrupalı aydınların her şeyi bildiğini, bilmeleri gerektiğini düşünerek onları gözünüzde büyültmeyin"

diyor, ve şöyle ekliyor: "Bir yanıyla gerçekten son derece bilgisizler; yılmadan, usanmadan onlara ülkenizi, ülkenizin tarihini, rejimini, konumunu, sosyo-ekonomik yapısını, halkınızın durumunu, olan bitenleri anlatmalı, defalarca anlatmalısınız.

Onları bilgilendirmeden, ikna etmeden kazanamazsınız. Genellikle her zaman aynı hata işleniyor, herkes kendi memleketi hakkında herşeyin bilindiğini sanıyor. Düşünün ki Türkiye hakkında çok az şey biliniyor. Gazeteler özellikle yazmıyorlar. Sizlerin ısrarla gerçekten doğru şeyler yazacak iyi niyetli kişileri

arayıp, bulup, bilgilendirmeniz gerekli. Biryani ile ise bugün dünyada çoğu şey eskisi gibi net değil. Bir yanı ile ise avrupalı nükleer savaş korkusu içinde.."

Robert-Jean Longuet sonra uzun mücadele yıllarından, anılarından söz ediyor. Çocukluk yıllarında başlayan anti-faşist, antiemperyalist heyecanı, sömürgecilğe karşı duyduğu hırsı ve mücadele günlerinden.. 1934 te Cezayir'de, Morako'da, Etiyopya'da, 1936 da Almanya'da, Bulgaristan'da yaşadığı mücadele günlerinden.. Karşılaştığı zorluklardan örnekler veriyor ve şöyle ekliyor: "Bunları sömürgecilğe, emperyalizme, faşizme karşı mücadelede nasıl ısrarla olunmak gerektiğinin örnekleri olarak; kimi zaman küçücük ayrıntıların dahi zamanında iyi değerlendirilmezlerse ne büyük engeller olabileceğinin örnekleri olarak anlatıyorum.."

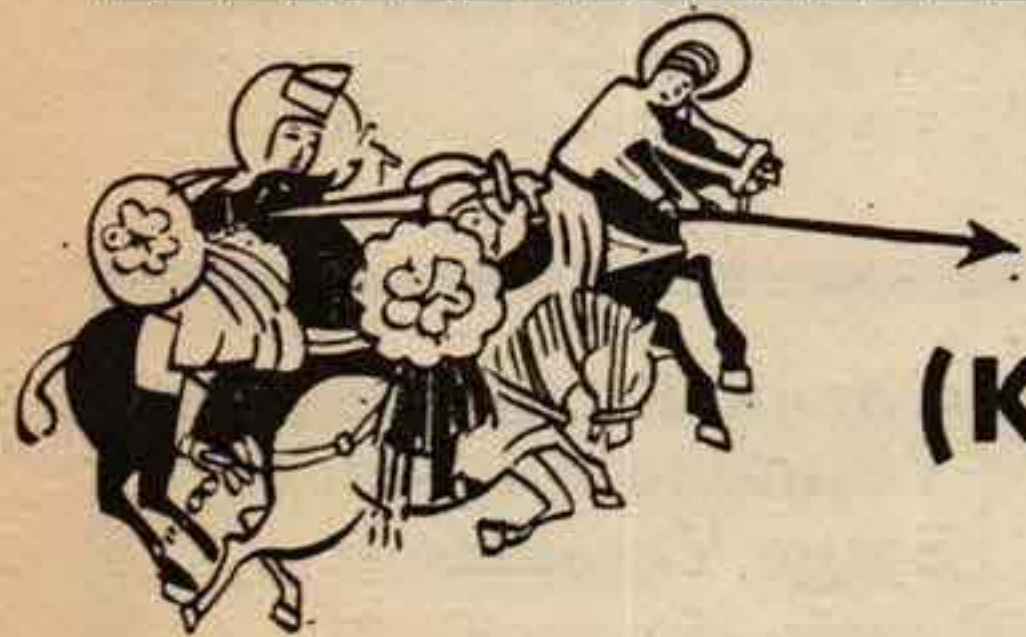
Demokrasi mücadelemize yeni insanlar kazanmamız için usanmadan her yolu denememizi söylerken şu amısını anlatıyor: "Fas için ça-

lıştığım günlerdi, Moroka'daki rejime karşı genel bir sağırılık havası hakimdi bir seferinde şöyle bir yöntem denedim, Moroka'dan sıcak hayatın içinden bir kaç genci getirdim ve burada parlamentoya sokup konuşturdum. Dinleyenler şaşkınlık içinde kaldılar ve 'bizi böyle şaşırtan' ürküten şeyleri bu gençler nasıld böyle soğuk kanlı bir şekilde anlatıyorlar, biz onların yerinde olsak isyan ederdik' dediler.. Ve Longuet "Unutmayın ki diyor, faşizme karşı olmak için en basitinden insan onuruna sahip olmak yeterlidir. Bu onuru taşıyanlar az değil, onları bulmalısınız, anlatmalısınız.."

R.J. Longuet konuşmamızın bitimine doğru kalkmak üzere hazırlanırken, "durun diyor, daha oturun, size evi diğer kesimleri gezdireyim.. Ve her biri yığınla anı dolu resimler, eşyalar gösteriyor. Ve bir ara bana, büyük dedesi Marks'ı kastederek "onun gazeteci yanı en az bilinen yanı diyor, fakat önemli yanlarından biri; o bir sorunun üstüne bütün ayrıntılarıyla giden ve aradığı yanıtı çok titiz olgunlaştıran biriydi.. Sürgündeki gazetecilik için Marks'ın bu yanını mutlaka araştırın, size katkıları olacak.."

Bize ayırdığı zaman ve konuşmamızdan ötürü teşekkür ettiğimde, "Türkiye'nin sorunları, yeni gelişmeler hakkında kendisine bilgi ilettiğimiz için, teşekkürü kendisinin etmesi gerektiğini" söylüyor ve konuşmamızı şöyle tamamlıyor: "Türkiye'de ve her yerde Türkiye'nin kurtuluşu ve özgürlüğü için, faşizme karşı mücadele eden bütün dostlara yazınız aracılığıyla selamım olsun, sizlerle beraberim.."

28.3.1982 Paris

KÖROĞLU (Kızıroğlu Mustafa Bey Kolu)

Ömer Polat

"Yazın Köroğlu'na bir acı name Tez yetişsin leke konduruma Sözümlü haksız ise gel beni kına Doğru kalem söyleyende şer olmaz."

Ay, laciverte çalan gök yüzünde yıldızlarıyla başbaşa kaldığında, Bolu dağları da, Çamlıbel de yitti gitti gözden. Kırat yavaşladı, dörtlüden eşki-ne düştü, Köroğlu'nun başı göğsüne indi, bir tatlı uyku bastırıldı, göz kapaklarını zor kaldırdı oldu. Kırat eteği yarpuz bağlamış, dört bir yanı kekik kokan bir kaynağın başında durdu. Köroğlu indi Kırat'tan. Egeri, gemi aldı ağzından, terini iyi bir kuruladı atın. Kırat kaynağın akanından, Köroğlu kaynaktan suya ağız değirdiler. Ayn şavkı düşmüş soğuk kaynak suyundan kana kana içtiler. Kırat dağ otuna ağız attı, Köroğlu dalını bir

kayaya verdi, azık torbasını açtı. Kırat çayırdı yan gelende, Köroğlu uykuya boyun eğende, ay da ta uzaklarda batmış gibi görünen Bolu dağlarıyla oynasa durdu, az sonra da battı.

Karşı dağlardan konup gelen gün ışığı bir zaman Köroğlu'nun heybetli suratında. Köroğlu uyandı, Kırat'ı başı ucunda bekler buldu. İçten, ta yüreğinin başından kopup gelen bir içtenlikle gülümsedi, kalktı. Kırat'a eğerini vurdu, yemi ağzına geçirdi, sonra da kendi kuşandı. Kılıcını sol yanına, güzünü sağ yanına astı, atlandı. Önünde uçsuz, bucaksız bir ova uzayıp gidiyordu. Köroğlu'nun mahmurları değmeden Kırat şahlandı. Aç kurttan beter daldı ovaya. Ayağının altından sıçrayan çayır otlan Köroğlu'nun başına yağıyordu. Çayırın yaban gülü, sarı çiçeği, çimen otu yağıyordu gökten. Köroğlu coşa geldi.

Canım Kırat gözüm Kırat Kaçıp çekilip gidelim Her yanında çifte kanat Uçup çekilip gidelim Budur Kıratın durağı Bilmez yakını ırağı Ab-ı keuserdir sulağı İçip çekilip gidelim Köroğlu söyler ezeli Bağlar döküyor gazeli Akçadağından güzeli Alıp çekilip gidelim

Söz yele uydu, yel kırata. Çekilip gittiler ovoidan. Yüce karlı dağları uçup geçtiler. Pınarbaşını ikindeye vurdular, akşamı Darende deresinde ettiler. Kırat gene bir kaynak başında durdu. Uzatmayalım, yorgunluklarını almak için içtiler, yediler, uyudular. Gün doğmadan Akçadağ göründü karşıdan. Köroğlu indi Kırat'tan. Şal-

varını, cepkenini ters giydi, başına bir derviş papağı geçirdi, bıyıklarını sarkıttı, yaşlandı, yaşlıdan beter bir derviş döndü. Kırat geri mi kalır Köroğlu'ndan? O da ayağının binini total etti, başını yere eğdi, büzüldü, bir derviş atına döndü.

Köroğlu at yedekte girdi Akçadağ çarşısına. Girmesiyle de ağzı bir derviş ağzı bibi açık kaldı gerçekten. Çarşının böylesini görmemişti ömründe. Bu çarşı Bolu beyinin zulmu altındaki çarşı-lara benzemiyordu. Her şey gülüm gülüm açmıştı. Önce bir şenlik var sandı, yanından geçen birine sordu, gelen yanıt iyice şaşırttı Köroğlu'nu. Bir türkünün akışında düzen tutturmuş bakır dövenler, güğümlere nakış dök-türenler, sarı çiçek balını türküyü atanlar, mağazaların allı, yeşilli hint kumaşlarıyla dolduranlar, kahve önlerinde yarenlik edenler şaşırttı da şaşırttı Köroğlu'nu. Bir kahve önünden geçerken selam verdi:

"Buyur derviş baba," diye masalarına buyur ettiler.

Zorla gitti masalarına, oturdu, kahve getirdiler, Kırat'ın başına arpa torbası taktılar. Önce yarenlik edip sağdan soldan sual ettiler. Tanıdığı birisi, yoksa akrabasının olup olmadığını sordular. Köroğlu'ndan "yok" yanıt alınca

da konuk etme yarışına girdiler. Köroğlu kan ter içinde, binbir yalanla zor kurtuldu masadan. Kırat'ı yedeğe aldı, bir han aramaya başladı. Akçadağın alt başında dört yanı kavak ve söğüt ağaçlarıyla kaplı bir han buldu. Atı tavlama çekti, kendi de handaki konukların arasına karıştı. Ocak başı koyu bir sohbetin içindeydi. Köroğlu'na derviş diye yer verildi. Aralarına yaşlı bir gezginci dervişin gelmesi ocak başına yeniden can getirdi. Gezip gördüğü yerleri sormaya başladılar. Köroğlu, Bolu tarafından geldiğini, halkının açlık ve yokluk içinde olduğunu, Bolu beyi denen bir zalımın halkı haraca kestiğini anlattı. Bu sefer de Köroğlu'nu sordular. Köroğlu'yu tanımadığını söyledi Köroğlu. Sorgu suval bitince sormak sırası Köroğlu'ya geldi. Soruları dolandırdı dolandırdı Kızıroğlu Mustafa Bey'e getirdi.

"Sizin burası beysiz bir memleketten benzer," diye girdi söze. "Bütün dünyayı gezdim bu yaşma dek. Nerede bey gördümse orda halk zerul perişan, açlık içinde, kamçı altında gördüm. Ne şans ki size beyiniz yok dünya üstünde. Yaşlı bir köylü yanıtladı Köroğlu'yu:

Devamı gelecek sayıya

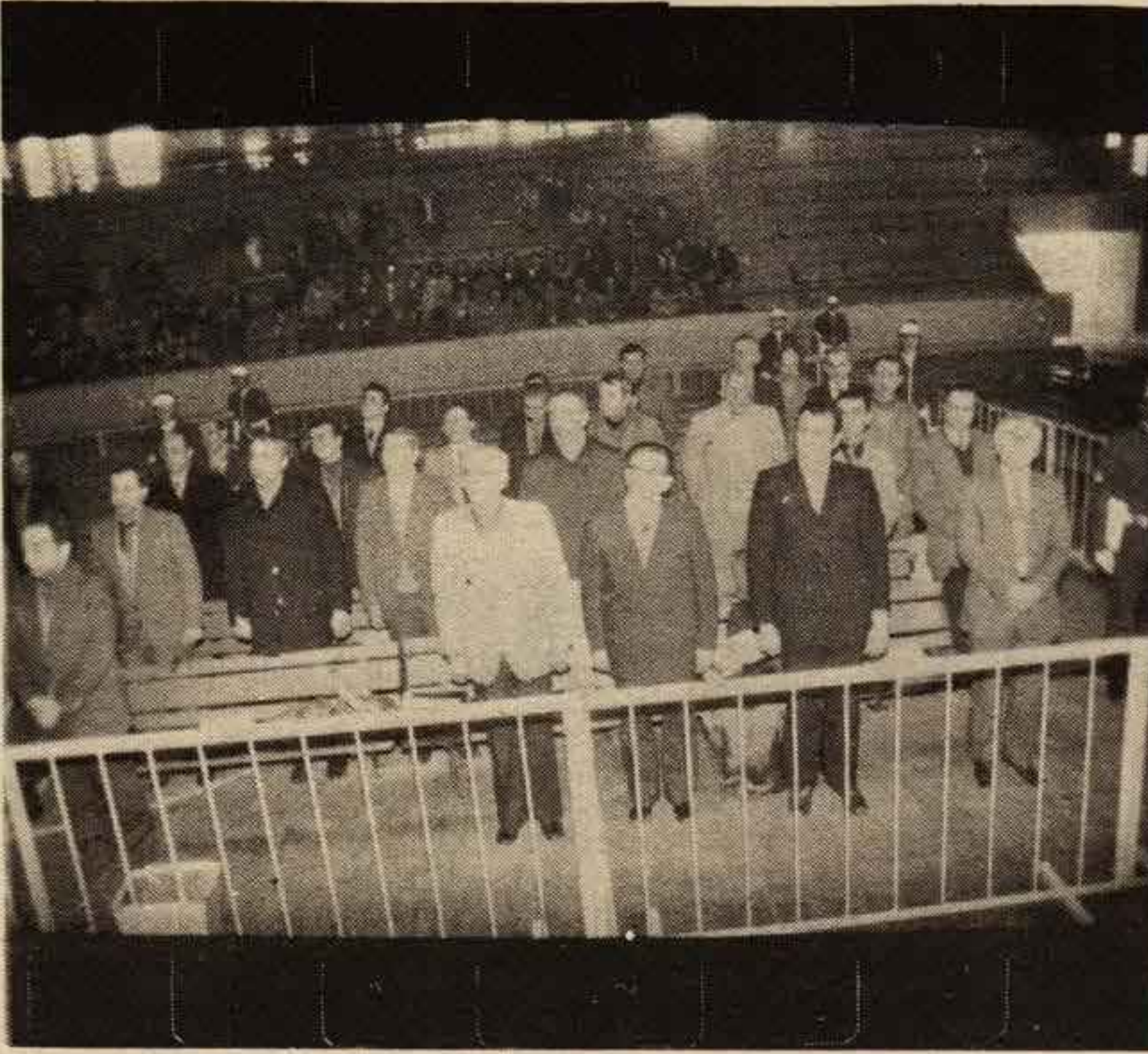

DİSK davası aylardan beri dünya ve Türkiye kamuoyunun yoğun ilgisini üzerinde toplamaya devam ediyor. Şüphesiz aynı ilginin ülkemizde yargılanmakta olan onbinlerce insana, yüzlerce davaya da yansımaları başta gelen dileğimiz ve amacımızdır. Fakat bilindiği gibi bu konuda karşılaşılan en önemli engel, 12 Eylül'den çok önce başlatılan, Cunta tarafından daha da kuvvetle işlenen "terörizm" motifine dayalı propagandanın gücüdür. Bizler, bu engeli aşabilmek için yeterli kapsamdaki çabayı şu ana kadar gösterebilmiş değiliz. Bu yüzden söz konusu propagandanın etkileri hala sürmekte; ülkemizde ve dünyada bir çok iyniyetli kişi ve kuruluş, Türkiye'yi 12 Eylül'e getiren halklarımızın demokratik haklara yönelik mücadelesinin çetin koşullarını gereğince değerlendirememekte ve bu yüzden Cunta'nın Türkiye'de "can güvenliğini sağlamak", "iç savaş önlemek" için iş başına geldiği görüşüne belli bir haklılık tanımaktadırlar.

Cuntanın gerçek kimliğini ve niyetlerini gizlemeye yarayan bu tür görüşlerin sarsılmasında DİSK davasının büyük rolü olmuştur. Çünkü cunta, başından beri dış bilettiği işçi sınıfı hareketini iyice ezip, sindirmek için DİSK'i de bir "terörizm" olayı olarak göstermeye çalışmış; bizat Cunta şefi Evren, pek çok açıklamasında DİSK'in sendikal bir kuruluş değil "terörist bir örgüt", hatta "terörün ana kaynaklarından biri olduğunu yineleyip durmuştur. Fakat DİSK iddianamesi yayınlandığında açıkça görülmüştür ki, bu suçlamalar tümüyle yalan ve tahriftir. DİSK, herhangi bir demokratik ülkedeki sendikal kuruluşların yapıldığı en doğal eylemlerinden ötürü en ağır cezalara çarptırılmak istenmektedir. DİSK'in suçlanan eylem ve tavırları, demokratik bir sendikal kuruluşun görev ve sorumluluk sınırları içindedir. As.Savcılık, DİSK'in terörist diye nitelenmesine gerekçe olabilecek en ufak bir kanıt gösterememiş olmasına karşın, hatta Cunta'nın iddialarını yinelemek ve DİSK yöneticilerinin demokratik bir sendikal kuruluşun yerine getirmekle yükümlü olduğu eylemlerinden, sendikal faaliyetlerinden ötürü idamını talep etmektedir. Kaldı ki As.Savcılık yalnızca 52 DİSK yöneticisinin başını istemekle yetinmemekte, peyderpey açılacak davalarla sanık sayısının 2000'i aşacağını açık açık belirtmektedir iddianamede. Öyle anlaşıyor ki Cunta ve onun görevlendirdiği As.Savcılık ve mahkeme, peşpeşe açılacak bu davalarla işçi sınıfı hareketinin bilinçli, en mücadeleci unsurlarını bir iyice budamayı ve böylece işçi sınıfına ve genelde halk kitlelerine etkisi yıllarca sürecek bir gözdağı vermeyi kafasına koymuştur.

DİSK Davası ile bu plan yürürlüğe konulmuştur. Cunta ve egemen sınıflar, işçi sınıfının ve geniş halk kitlelerinin kıpırdamaz hale getirildiği bir "sessiz" düzen kurmak ve bu düzeni olabildiğince kalıcı kılmak için tüm güçlerini seferber etmişlerdir. Bütün hukuk kurallarını hiçe sayarak açtıkları DİSK davası, bu planın en önemli kısmıdır. DİSK'in hesabını sessizce görebilirlerse, gereken tepkiyle karşılaşılmazlarsa hemen ardından hazırladıkları yeni sendikalar yasasını gündeme sokacaklardır. Edinilen bilgilere göre işçi hareketinin kazanılmış tüm haklarını son noktasına kadar silip süpüren nitelikte olduğu anlaşılan bu yeni "sendikalar" yasası çıkarıldığında genel örgütlenme hakkından geriye pek bir şey kalmamış olacaktır.

Sırf bu nokta bile DİSK davasının Türkiye toplumunun geleceği açısından taşıdığı büyük önemi göstermeye yeter. Egemen sınıf sözcüleri ve cunta bunun bilincindedirler.

Disk Yöneticileri mahkemede: Ekonomik talepleri bile savcı tarafından "suç" ilan edildi. Fotoğraf: Demokrat Türkiye

O nedenle de bir yandan DİSK'i en ağır ceza istemleriyle yargılarken, bir yandan da DİSK aleyhine, DİSK'i karalayıcı propagandalarını bütün hızıyla sürdürmektedirler. Bu propagandada her çeşit yalan ve tahrifi çekinmeden kullandıkları gibi DİSK soruşturmasında ve yargılamasında da hukuk ilkelerini, en temel insani hakları fütursuzca çiğnemekte, hiç bir kural, yasa tanımamaktadırlar.

KANUNSUZLUĞUN RESMİ GEÇİDİ

Cunta'nın DİSK'e karşı izlediği kesin düşmanca, kural tanımaz tavır DİSK yöneticilerinin gözaltına alınmasıyla başladı. Hiçbir yasal gerekçe gösterilmeden gözaltına alınan DİSK yöneticileri ve yüzlerce çeşitli düzeylerdeki DİSK görevlisi "güvence altına alınmak" adı altında askeri kışlalarda hapsedildiler. Burada işkence ve tehditle sorguya alındılar, pişmanlık belgesi vermeye zorlandılar. Bu istekleri yerine getirmeyen DİSK yöneticileri, yasal süreler aşarak gözaltında tutuldular, ağır işkencelere uğradılar. Örneğin Genel Başkan A.Başürk 105. Genel Sekreter F.İşık 101. Genel Yönetim Kurulu Üyeleri R.Güven 105. C.Küçük 103.K.Nebi-oğlu 117. M.Zırtıoğlu 105. M.Aktol-galı 105. S.Çelebi 101 gün gözaltında kaldılar.

DİSK yöneticileri ve üyeleri, bu süre içinde ağır baskı ve işkenceler altında kendilerini suçlayan ifade metinleri imzalamaya zorlandılar. Onlar çıkarıldıkları ilk mahkemede bu ifadeleri reddettiler, bunların kendilerine zorla, işkenceyle imzalatıldığını belirten dilekçeler verdiler. Mahkeme sanıkların büyük bir bölümünü bırakma kararı verdi. Ancak bu kararı veren yargıç Sıkıyönetim K.lığı emriyle hemen değiştirildi, serbest bırakılan sendikacılar yeniden tutuklandı.

Bu arada Cunta sağcı basının da gönüllü işe koşulmasıyla DİSK aleyhinde sistemli bir kampanya yürütülmekteydi. Ayrıca DİSK sendikacılarının mal ve para varlıklarına el konuluyor, bir kısım sendika malları yok bahasına devrediliyordu. Cunta, mahkemeye intikal eden bir konuda lehte ve aleyhte yayın yapılamaz" kuralını hem kendisi çiğniyor, hem de çiğnenmesini teşvik ediyordu. Konu DİSK olunca şüphesiz bu hukuk kuralı dikkate alınmazdı. Ayrıca DİSK Sendikalarının malları adeta gasbediliyor, "kutsal mülkiyet hakkı" bu durumda hiç söz konusu edilmeyordu.

DİSK davasının açılması aşamasına gelirken bu kanunsuzluklara yeni boyutlar eklenmeye başladı. As. Savcı görülmemiş bir hukuk ihlali yaparak bir basın toplantısı yaptı ve DİSK'i, yöneticilerini suçladı. Yargılama teamüllerine tümüyle aykırı uygulama, Cunta ve görevlilerinin DİSK aleyhine kamuoyu oluşturmak için her tür kuralı hiçe saymaya kararlı olduklarının bir göstergesiydi.

Bu gözü dönmüş tutum her yerde kendini gösteriyordu. Avukatların tutuklularla görüşmesi engelleniyor; dava dosyasının incelenmesi talebi türlü güçlüklerle karşılaşıyordu.

Dava, 24 Aralık 1981'de, 2 numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde başladı. Ve ilk günden görüldü ki, o ana kadar As.Savcılık eliyle yürütülen kanunsuz uygulamalara mahkeme heyetinin açık kanunsuzlukları da eklenmektedir. Heyet ilk etapta mahkemede "savaş hali hükümleri"nin uygulanacağını ilan etti. Ortada bu kararın haklı gösterecek hiç bir neden olmadığı halde, mahkeme heyeti, avukatların bütün hukuki itirazlarını sertçe azarlayarak kararında diretti. Böylece daha başından sanıkların savunma hakkı alabildiğine kısıtlanmış oluyordu. DİSK davası gibi tüm ülke ve dünya kamuoyunun ilgiye izlediği bir davada böylesi bir uygulamaya cüret edebilen Cunta mahkemelerinin, gözlerden ırak öteki davalarda işlediği ve işleyebileceği hukuk cinayetlerini düşünmek bile elem verici.

Ardından avukat sayısının sınırlandırılması kararı geldi. Mahkeme heyeti, her sanığın tek bir avukat tutacağını söylüyordu. Bu hiç bir kurala dayanmayan, keyfi kararın o ana dek bir benzeri görülmemiştir. Mahkeme asil olarak DİSK davasında böyle bir uygulama getiriyordu. İtiraz eden avukatlar mahkeme heyetinin saldırı, öfkeli tavırlarıyla karşılaştılar. Bir kısım avukatlar mahkemeye dışarı atıldılar. Bu koşullar altında savunma görevlerini yerine getiremeyeceklerini gören avukatlar topluca bir dilekçe vererek, heyetin bu tamamen hukuk ve mantık dışı uygulaması sürdükçe davaya katılmayacaklarını bildirdiler, mahkemeyi terk ettiler. O günden beri DİSK davası avukatsız sürmektedir.

Avukatların bu protestosuna karşı As.Yönetimin verdiği cevap, DİSK avukatlarının önde gelenlerinden biri olan, İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ı gözaltına almak oldu. Gözü dönmüş bir öfke ile DİSK'e saldıran As.Yönetim, DİSK'i savunan herkesi ve ilk etapta da DİSK avukatlarını elbette hoş görmeyecek, bütün hıncıyla onları sindirmeye çalışacaktı. Nitekim basında yer alan haberlerden askeri yönetimin öteki DİSK savunucuları hakkında da aynı türden girişimlerde bulunduğu öğreniliyor. DİSK hukuk dairesi avukatlarından E.Tahiroğlu hakkında açılan tahkikat, bunun örneği.

As.Savcının üç aya yakın bir sürede ancak okuyabildiği 842 sayfalık iddianame, baştan sona açık hukuk ihlalleri ile doludur. Bu metin aynı zamanda Cunta'nın sahip olduğu siyasi anlayışın içyüzünü, demokrasiye düşman içeriğini tüm çıplaklığıyla sergileyen bir belgedir.

DİSK'i en ağır cezaya çarptırmak peşin hükmü ile işe başlayan Cunta ve As.Savcılık, geçerli hukuk ilkeleri ve kuralları içinde bu amaca varamıya-

DİSK DAVASI

Yücel Top

DISK-Temsilcisi

cağını görünce, bütün bu kuralları çiğnemekte tereddüt etmemiştir. DİSK'i "terör" suçuyla, "silahlı ayaklanma iddiasıyla mahkum edebilmek için -burada anlatılması uzun sürecek bir çok yola başvuran, bu arada bazı DİSK üyelerinden akıl almaz işkencelerle DİSK'in silahlı isyan hazırlığı içinde olduğuna dair ifadeler almaya çalışan As.Savcılık bunlardan da bir sonuç alamayınca, bu kez yeni bir suç türü icat etmiştir. İddianameye göre DİSK'in işlediği suç "...yıkıcı propagandalar ve kitlesel eylemlerle silahlı kalkışmayı destekleyen...bir psikolojik taarruz"dur! Hiç bir hukuk kitabında, ceza yasasında geçmeyen bu suçun delilleri diye As.Savcının gösterdiği olguların tümü, DİSK'in yasal sendikal eylem ve girişimleridir. Bu eylem ve girişimlerin pek çoğu yapıldıkları tarihlerde hiç bir cezai kovuşturmaya uğramamış; cezai kovuşturma konusu olanlar için ise en fazla 1 yıllık cezalar istenmiş, çoğu da beraatle sonuçlanmıştır. As. Savcı bunları yeniden dava konusu yapıyor ve bunu yaparken de yeni hiç bir kanıt getirmiyor. Buna karşın en ağır cezaları talep ediyor ve gerekçe olarak da, tüm bu yasal eylemlerin gerisinde gizli bir amacın, mevcut düzeni yıkmak amacının olduğunu söylüyor. Özetle As.Savcı, eylemin kendisini değil, o eylemleri yapanların sahip oldukları siyasi düşünceleri mahkum ediyor. Sanıkların eylemleri tamamen yasalar çerçevesi içinde olabilir. As.Savcıyı bu nokta hiç ilgilendirmiyor. Ona göre asıl önemli olan sanıkların siyasi düşünceleridir. Sosyalist olduğunu söyleyen sanıklar, tamamen yasal çerçevede içinde kalmış olsalar bile, o siyasi düşünceye sahip oldukları için kesinlikle suçludurlar.

O nedenle iddianame, bahsedilen eylem ve girişimlerin zamanında hiç bir kovuşturmaya uğramayışına, kovuşturma konusu olanların çoğunun beraatle sonuçlandığına aldırmıyor. Ne "zaman aşımı" kuralı ve "aynı eylem nedeni ile iki kez mahkeme olamayacağı" ilkesi As.Savcı için geçerli değildir. O, DİSK'i mahkum ettirmeyi kafasına koymuştur ve bunun için ev-

rensel hukuk kurallarını, geçerli yasa usullerini yok saymaya kararlıdır.

As.Savcılık, DİSK Sendikalarının toplu sözleşme ile sonuçlanmış ekonomik amaçlı grevlerini bile "ağır suç" saymıştır. Bunun nedeni sendikaların üyeleri için talep ettiği ücret ve öteki hakların As.Savcıya göre "fazla" oluşudur. As.Savcı, DİSK Sendikalarının, üyelerinin yaşam düzeylerini iyileştirmek için talep ettiği bu "fazla" hak ile "ülke ekonomisini çökertmek", "Devleti tahrip etmek" istegini iddia edebilmektedir.

Ekonomik talepler için yapılan grev vb. eylemlere bile bu şekilde "kulp" takabilen bir kafanın, DİSK'in siyasal-toplumsal talepler doğrultusunda yaptığı eylem ve girişimlere temelden karşı çıkacağı, kör bir nefretle karşılayacağı açıktır. Nitekim As.Savcı DİSK'in ülkede yoğunlaşan faşist saldırıları protesto için iktidar koltuğundaki siyasi mahkemeler (DGM) kurulmasına karşı çıkışını, 1 Mayıs törenlerini vb. siyasal-toplumsal tavırlarını tamamen "ihtilal hazırlığı", hatta bizzat "ihtilal" diye nitelendirmekte, en ağır hücumlarını bu konuda yapmaktadır.

"Demokrasi"ye saygı duyan, benimseyen bir düşünce sahibinin DİSK'in adı geçen eylemlerinde herhangi bir suç bulması mümkün değildir. Herkes bilir ki Sendikaların siyasi konularda kendi araç ve yöntemlerince tavır alması "demokrasi"lerde en tabii bir olgudur. DİSK'in tamamen yasal hak ve sınırlar içinde kalarak aldığı siyasal tavırları idamlık suç sayan As.Savcı ise, hem bunu yapıyor hem de arada bir "demokrasi"den yanaymışcasına sözler edebiliyor. Tam bir iki yüzlülüktür bu. Ve bu sözler, onun ve yukarıdaki Cuntanın siyasi anlayışını gizlemeye yetmemektedir. Ve besbellidir ki Cunta "ayak takımı" diye gördüğü işçi sınıfı ve halk kitlelerinin "siyaset" gibi "yüksek" bir faaliyete katılmasını, bu yoldaki atılımlarını nefretle karşılayan en gerici bir siyasi anlayışı temsil etmektedir. DİSK'e karşı duyduğu dizginsiz öfkenin, hincin kaynağı buradadır.

185 CHP Milletvekili ve Senatörü Hakkında Soruşturma Yapılıyor

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı Albay Süleyman Takkeci tarafından hazırlanan DİSK iddianamesinde adları geçen 185 CHP'li parlamenterlerin ifadelerinin alınmasına başlandığı bildiriliyor.

12 Eylül öncesi meclisinde ve daha önceki meclislerde görev alan CHP'li parlamenterler DİSK'in çeşitli toplantılarına katılmakla suçlanıyorlar. 1 Mayıs gibi eylemlere destek mesajı gönderen veya DİSK'in genel kurullarına dinleyici olarak katılan tüm CHP milletvekilleri ve senatörleri hakkında askeri savcının TCK'nın hangi maddesinden dava açacağı henüz kesinlik kazanmadı.

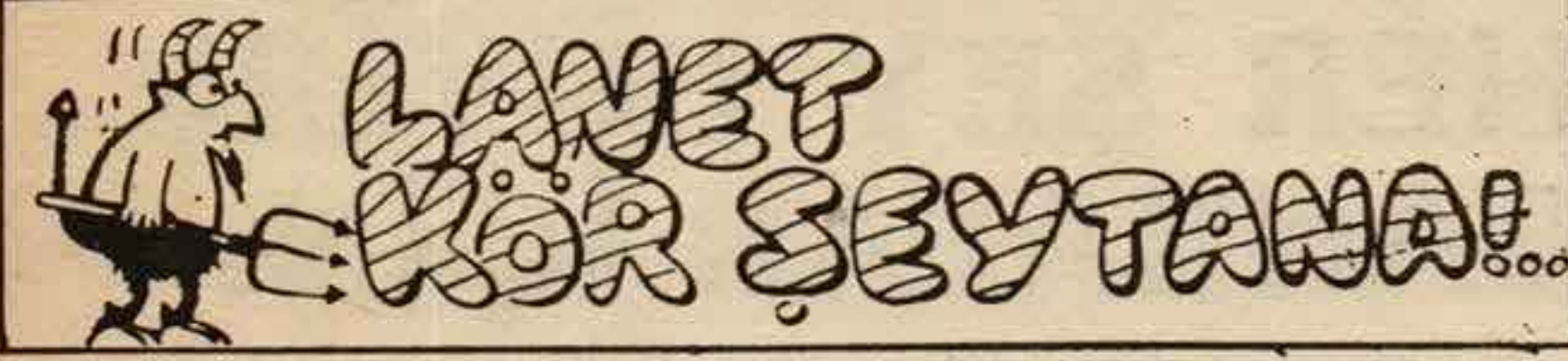
28 Mart'tan itibaren gruplar halinde emniyet müdürlüklerine çağrılan CHP'li milletvekilleri ve senatörler, ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldılar. CHP'li parlamenterlerin daha sonra askeri savcılarca ifadelerinin alınacağı bildiriliyor.

Çocuk Kitaplarının 18 Yaşından Küçüklere Satışı Yasaklandı

Emniyet Genel Müdürlüğü, ilericî yazarların imzasını taşıyan çocuk kitaplarını tümden yasaklamak yerine yeni bir uygulamaya girişti. Bu yeni yömeme göre, 29 adet çocuk kitabının "1117 Sayılı Küçüklere Muzır Neşriyatın Koruma Kanunu" gerçince 18 yaşından küçüklere kitap satışı sınırlandı. Sınırlanan çocuk kitapları 1979-1980-1981 yılları arasında yayınlanan kitapların bir bölümünü oluşturuyor. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün emriyle, İstanbul Çağaloğlu'ndaki belli yayınevlerini dolanan görevliler, ellerindeki listede adı bulunan çocuk kitaplarının üstüne "Satışı tahditlidir, 18 yaşından küçüklere satılmaz" damgasını vurdu.

Satışı sınırlanan kitapları, Arkadaş, Gözlem ve Oda yayınları arasında çıkan çocuk kitapları oluşturmaktadır. Bu kitaplar, İran Şahı'nın katlettiği ünlü yazar Bahrengi'nin bütün kitapları ile, ilericî Türk yazarlarının çocuklar için yazdığı kitaplardır.

Malumu İlama Ne Hacet

Regan yönetimi, Evren'in "Demokrasi Takvimine" inanıyormuş. O da ne söz a acanım, Evren-Esin kimin eseri? Sen takvimi yazana değil, yazdırana bak! Regan dediğin Halvot'un kart artisti, şimdilerde rejisör. Sen oynayana değil, oynatana bak! İnsan kendi yaptığı takvime hiç inanmaz olur mu?

VATANIN HARIMI İSMETİ

Kenan Evren Paşa: "Memlekette el sürülmedik yer bırakmayacağız!" diyor. Demek ırzına geçtikleriyle yetinmeyecekler, bir tel saç bırakmadan kırletecekler vatanın harimi ismetini. Ne diyelim, "Delinin fermanı okunmaz!" demişler. Bizler payımıza düşeni aldık, Allah çocuklarımıza acısın.

MGK YENİ BİR KARARNAME ÇIKARMALI nalı

Evren Paşa devam ediyor: "İkinci olarak Avrupalılar bizden şunu istiyorlar, fikir suçlarını derhal serbest bırakmalıyız. Fikir suçu dedikleri 141/142'ye, yani komünizm propagandası yapmış, komünizm hakkında kitap yazmış ve örgüt kurmuş. Bunları fikir suçu kabul ediyorlar. (Haltediyorlar paşam!) Paşa mazur görmeli o cahilleri. Önce fikir suçunun ne olup ne olmadığını onlara öğretmeli. Başta Evren-Esin Paşa, Şahinkaya ve ötekiler olmak üzere engin kültür ve düşünceleleriyle irşat buyurmalılar Avrupalıları, ve de dünya kamuoyunu. Tıpkı Türk vatandaşlarını olduğu gibi. Bunun için fikir suçlarını tasnif eden bir karar ya da bir yasa çıkarmalılar Konseyden. Sonra bu kararı ya da Konsey Yasasını Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi üyelerine ve hatta bütün dünyaya en seri vasitelerle yaymalıdırlar. Eğer yine anlamazlarsa teslim etsinler bu densizleri Süleyman Takkeci'ye, attırsınlar kodese! Var mı bunun başka yolu!

Paşa'dan Bir İnci Daha

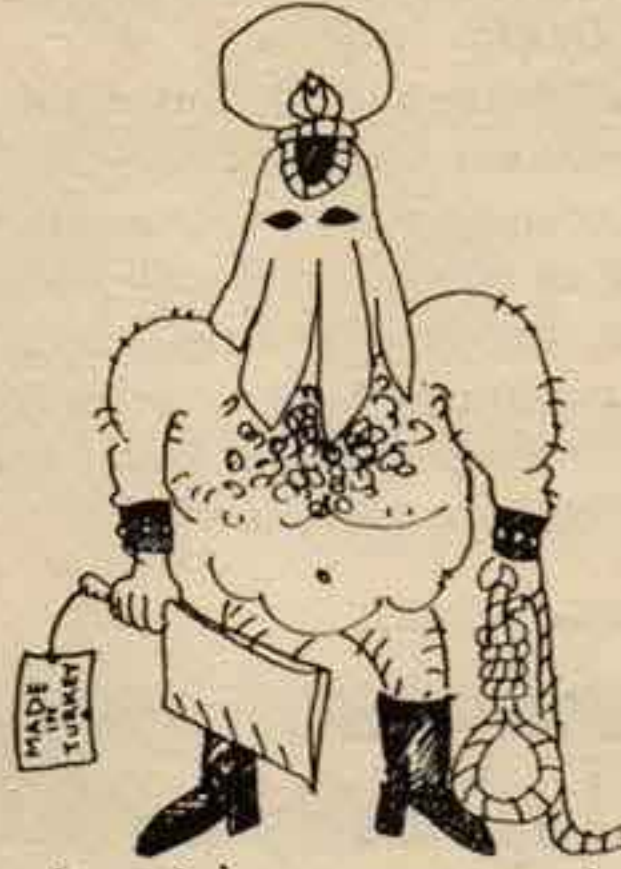
"Bize söylüyorlar ki, 'Sizde komünist partisi niye yok?' Bizde komünist partisinin işi yoktur. Mesela bazı Avrupa ülkelerinde, şimdi isim vermeyeyim (çok biliyormuş gibi) faşist parti yoktur ve yasaktır (Ne ayıp şey!). Biz onlara söylüyor muyuz, 'Sizde faşist parti niye yok?' diye. (Değil mi yani!)" Şey... Acaba Evren Paşaya, "Türkiye'de faşizm iktidarda." diye bir şey söylemişler midir? Ama sanmıyoruz. Çünkü o denlisi onların da işine gelmez!

İNCİNİN İNCİSİ

"Batılı dostlarımız bize diyorlar ki, 'Sizde niye idam var?' (Sizde ne yahu!). Biz onlara diyor muyuz, 'Sizde niye idam yok?' diye."

Aman paşam etki altında kalıp da idamı falan kaldırmaya sakın yeltenmeyin. Bizim onlardan farklı olarak elimizde kala kala idam, işkence ve bir de adam kurşuna dizmek kaldı. Özellikle zat-ı devletlerin zamanında bu yolda dünyayı ayağa kaldıracak kadar yol alındı. Şimdi o da elimizden giderse biz adımızı nasıl duyuracağız dünyaya!

Zati Avrupalılar idamı kaldırdıklarına pişman olmuşlar. Eğer yeniden idamı ve işkenceyi tesis etmek isterse uzman heyetler gönderebiliriz. Hiç değilse bu denli bir üstünlüğümüz olsun canım!

Çok Oluyorlar Doğrusu

Sonra demişler ki Paşa'ya, "Demokrasiye döneceğinize inanmıyoruz!"

Hoppala!.. Demokrasinin tüm arızalarını temizlemediler mi paşalarımız. Dernek, sendika, sansürlü basın kaldı mı? Zindanlar dopdolu. 102 kişi işkenceye temizlendi. Operasyonlarda katledilenlerin sayısı belli değil. Daha geçtiğimiz haftalarda Diyarbakır Cezaevinde en az 15 "Kürt asi" kurşuna dizildi mi? 14 "terörist" ipte sallandırıldı, 4 bini de sırada!..

Bunlar hep "Demokrasiye geçişin" işareti değil midir? Ne Barış Derneği arızası kaldı, ne Bülent Ecevit "jurnalacı!" Bunlar hiç değilse 365 günde çıkarılan 360 Konsey yasasını, Konseyin 52 numaralı bildirisini, son olarak lütfedip Bursa nutkunu da mı okumadılar? Daha inanmazlarsa bir zamanların hızlı solcusu Mehmet Barlas'ı dinlesinler, müseccel Damat Metin Toker'i okusunlar, Başkan Regan'a sorsunlar!..

Eğer yine inanmamakta ısrar ederseniz 1. Şubenin DAL gurubuna yollayın Paşam... Hepsini değil, yalnız birisini taksinler işkence makinasına, öbürleri bir solukta inanıp iman getireceklerdir!

Nusile uslanmayanın hakkı kötek-tir paşam!..

YUMUŞAK AMA NE YUMUŞAK

"Dünyada hiçbir askeri darbe yoktur ki, bizim kadar yumuşak, bizim kadar demokratik olsun!" diyor Kenan Paşa. (Allah nazardan saklasın!)

Bu yumuşak ve de demokratik rejimi, Fazıl Hüsnü Dağlarca'dan uyardığımız bir iki dize ile pekiştirelim: Çakır gözleri vardı, yumuşak elleri Girdiler zindanlara tabur tabur Öldürdüler işkencelerde, Operasyonlarda bölük bölük Verildiler kara toprağa boy boy Selamlar gelir canlarımdan

TAM BAĞIMSIZLIK

Batının demokratik organları: "İşkence yapmayın, adam asmayın, insan haklarına saygılı olun!" dedikçe öfkeleniyor Cunta Şefi Paşalarımız: "İçişlerimize karışmıyorsunuz!" diyorlar.

Oysa "karışmak" yerine gelip işin içine otursalar o denli öfkelenmez paşalarımız. Çünkü ABD politikasının, IMF ekonominin, NATO Silahlı Kuvvetlerin göbeğine oturmuştur, hiç kızmıyorlar paşalarımız.

Bir de Cuntanın "bağımsızlık" şiarını iyi bilmek gerekir. "Politik, askeri, ekonomik alanda bağımlılık, hapishanede, işkence, adam boğazlamada tam bağımsızlık!" Bilmem anlatabildik mi?

SAHİBİNİN SESİ

Nicedir, bir "anayasa" şamatası sürüp gitmektedir. Sanki Cunta şeflerinin buyruğu dışında bir takım özellikler yansıtan bir "anayasa" yapılabileceği gibi.

Geçtiğimiz günlerde Cunta şefi Kenan Evren Paşa "Yeni Anayasa"nın bir kez daha sınırlarını çizdi, "Yeni Anayasa komünizme kapalı olacaktır..." buyurdu.

Hani bir takım kuruluşlardan görüş alınıyordu, hani yeni Anayasa'yı halk iradesi belirleyecekti!

Halk bu, olur'a es kaza "Anayasa'nın komünizme açık olmasını" istedi ve bu yönde oy kullandı. O zaman ne olacaktır?

Ya sizler ne dersiniz Danışma Meclisinin sayın üyeleri?..

"Kenan Paşa ile aynı fikirdeyiz!" diyeceksiniz.

Tıpkı sahibinin sesi!.. ★★★

BORÇLU ÇIKAN İŞÇİLER ve YÜKSEK HAKEM KURULU

Arif Özserin
DİSK, Sine-Sen
Genel Sekreteri

12 Eylül 1980 sonrasında DISK ve bağımsız sendikaların kapatılması, Türk-İş'e bağlı sendikaların faaliyetlerinin durdurulması, grev yasağının konulmasından sonra Yüksek Hakem Kurulu (YHK) oluşturuldu.

Aralık 1980'de MGK tarafından çıkarılan "Süresi sona eren Toplu İş-Sözleşmesinin Sosyal Zorluk Hallerinde yeniden yürürlüğe konulması" hakkındaki kanunla kurulan YHK, bir senedir yaptığı çalışmalar, (yani Toplu-İş Sözleşmesi -T.İ.S. yenilemeleri) ile herkesin eleştirisini üzerine topladı. Basında hemen hergün bu kurulun çalışmasına ilişkin yazılar, yorumlar, eleştiriler yer alıyor.

Bu eleştirileri biraz daha somutlaştırmak ve YHK'nun gerçek işlevini ortaya çıkarmak gerekmektedir.

Aralık 1980'de çıkan Yüksek Hakem Kurulu kanununda şu hükümler yer alıyordu:

1) YHK süresi sona eren Toplu Sözleşmeleri gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak yeniden yürürlüğe koyar.

2) Süresi dolmuş T.İ. Sözleşmelerindeki hükümlerden sakıncalı olanlar (yani geçen dönemde ka-

zanılmış tüm haklar) sözleşmeden çıkarılabilir.

3) YHK yürürlüğe koyduğu (yani kendisinin hazırladığı) sözleşmeleri isterse süresi içinde değiştirebilir. (yani işverenin itirazına göre düzeltebilir.)

4) Bakanlar Kurulu, bir T.İ. Sözleşmesinde değişiklik yaparak tüm işkoluna o sözleşmeyi yayar.

(Örneğin, Türk-İş'e bağlı Kristal-İş Sendikası ile Paşabahçe Cam Fabrikasında YHK tarafından yapılan T.İ.S.'nin sosyal yardımlarla ilgili bölümlerinden büyük eksiltmeler yapan Bakanlar Kurulu bu sözleşmeyi tüm Cam işkolunda geçerli kıldı. Ağustos 1981)

YHK ÜYELERİ KİMLERDİR?

- Yargıtayın iş davalarına bakan (yani meşhur 9. Daire) dâire başkanı. Bu kişi aynı zamanda kurulun da başkanı olacak ve gerekirse 2 oyu olacak. Bu zat artık herkesin tanıdığı NACI VARLIK'tır. - Bakanlar Kurulu tarafından atanan iki üye (Prof. Sefa Reisoglu-Eski Milli Eğitim Bakanı, brokrat Rüşti Altay, bürokrat.) - Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü(Saddettin Özbezzen). - Devlet Planlama Teşkilatı Sos-

yal Planlama Genel Müdürü (Kazım Özkay, bu kişi eski MHP'li olarak bilinen ve 12 Eylül'den önce Demirel hükümetince oluşturulan toplu sözleşmeler Koordinasyon Kurulu Başkanı idi.)

- İşverenler adına 2 üye (1. üye, İşveren Sendikaları Konfederasyonu adına Kubilay Atasayar, 1 üye kamu işverenlerini temsilen Bakanlar kuruluna seçilen Albay Necati Polat.)

- Türk-İş'i temsilen Deniz Ulaş-İş Sendikası Başkanı Emin Kul ve Sağlık-İş Başkanı Mustafa Başoğlu.

Yüksek Hakem Kurulu aslında yeni bir olay değildir. 1939-47 yılları arasında (yani 2. Dünya savaşı sırasında ve sonrasında) İnönü tarafından da uygulanmış bir yöntemdir. O dönemde sendika kurma yasağı ve dolayısıyla GREV yasağı olmasından dolayı

İŞÇİ-İŞVEREN sorunlarını çözebilmek (daha doğrusu işçi haklarını yok edebilmek) amacıyla oluşturulmuş bir kurul vardı. O dönemde Yüksek Hakem Kurulu'nun aldığı kararlar arasında 11 saatlik işgünü, mecburi çalışma, hafta tatilinin kaldırılması gibi kararlar bulunuyordu.

12 Eylül'den sonra oluşturulan Yüksek Hakem Kurulu, kuruluş kanununda gördüğümüz gibi oldukça fazla yetkilerle donatılmıştır. Bu kurulu kuran Generallerin bir amacı da kendilerine yönelecek eleştirileri bu kurulda sınırlamak ki -tanponlamaktır. Yani sahte hedef ortaya çıkartmaktır. 1 senelik çalışmaları sırasında

görülmüştür ki, YHK'nun yaptığı sözleşmeyi eleştiren başta Türk-İş ve ona bağlı sendikalar YHK'nu Milli Güvenlik Konseyine şikayet etmişlerdir. Sormak gerekir; kimi kime şikayet ediyorsunuz?"

Yüksek Hakem Kurulu 4 Mart 1981 tarihinde ilk sözleşmeyi ele alırken şu ilkeleri kendine rehber edinmişti;

- 1) Kıdem tazminatını giderek yok etmek,
- 2) Ücretleri en asgari düzeye indirmek (Dondurmak),
- 3) İkramiyeleri düşürmek,
- 4) Sözleşmeleri 3 yıllık yapmak,
- 5) Sosyal yardımları azaltmak (yakacak, yiyecek, giyecek, çocuk, Sağlık),
- 6) 1 Mayıs ve 24 Temmuz sözleşmelerden çıkarmak,
- 7) İzin günlerini azaltmak,
- 8) Örgütsüzlüğü azaltmak.

Yüksek Hakem Kurulu bu ilkelerin hepsini yerine getirmek için var gücüyle çalışıyor. Ama taktik olarak ilk günlerde hepsini birden yok etmeyi uygun görmedi ve kademe kademe bu işi gerçekleştirmeye başladı. Örneğin ücretler: 1979 için ücretlere % 100 Brüt zam.

1980 için ücretlere % 70 Brüt zam,
1981 için ücretlere % 10-3000 Brüt zam,
1982 için ücretlere % 25 Brüt zam.

Örneğin ikramiyeleri geçen dönemde senede 6 hatta 8 ikramiye alınırken YHK önce ikramiye sayısını 4'e ve nihayet 2'ye indirdi.

İzin günlerini azaltan bildiri ise bizzat Genel Kurmay Başkanlığından geldi. 24.7.1981 tarihli bildiriye göre işçiler genel tatil ve ulusal bayramlar dışında tatil yapamayacaklar. Örgütsüzlüğü azaltmak için 7.8.1981 tarihinde yine Genel Kurmay Başkanlığı bir bildiri yayınladı ve kapatılan sendikalarından ayrılmanın serbest olduğunu duyurdu.

1 Ağustos 1981 tarihli gazeteler ise, "yenilenen bir sözleşmeyle işçiler borçlu çıktı" başlığını atıyorlardı. Evet, YHK; YSE Genel Müdürlüğünde çalışan işçiler ile Yol-İş Federasyonu arasındaki sözleşmeyi yenilemiş ve bu sözleşme 40.000 işçi, işverene 35.000'er Lira borçlu düşmüşlerdir.

11.8.1981 tarihli gazeteler ise 6100 Koop-İş üyesinin Kıdem tazminatlarının YHK'nun yaptığı sözleşme ile ortadan kaldırıldığını yazdılar.

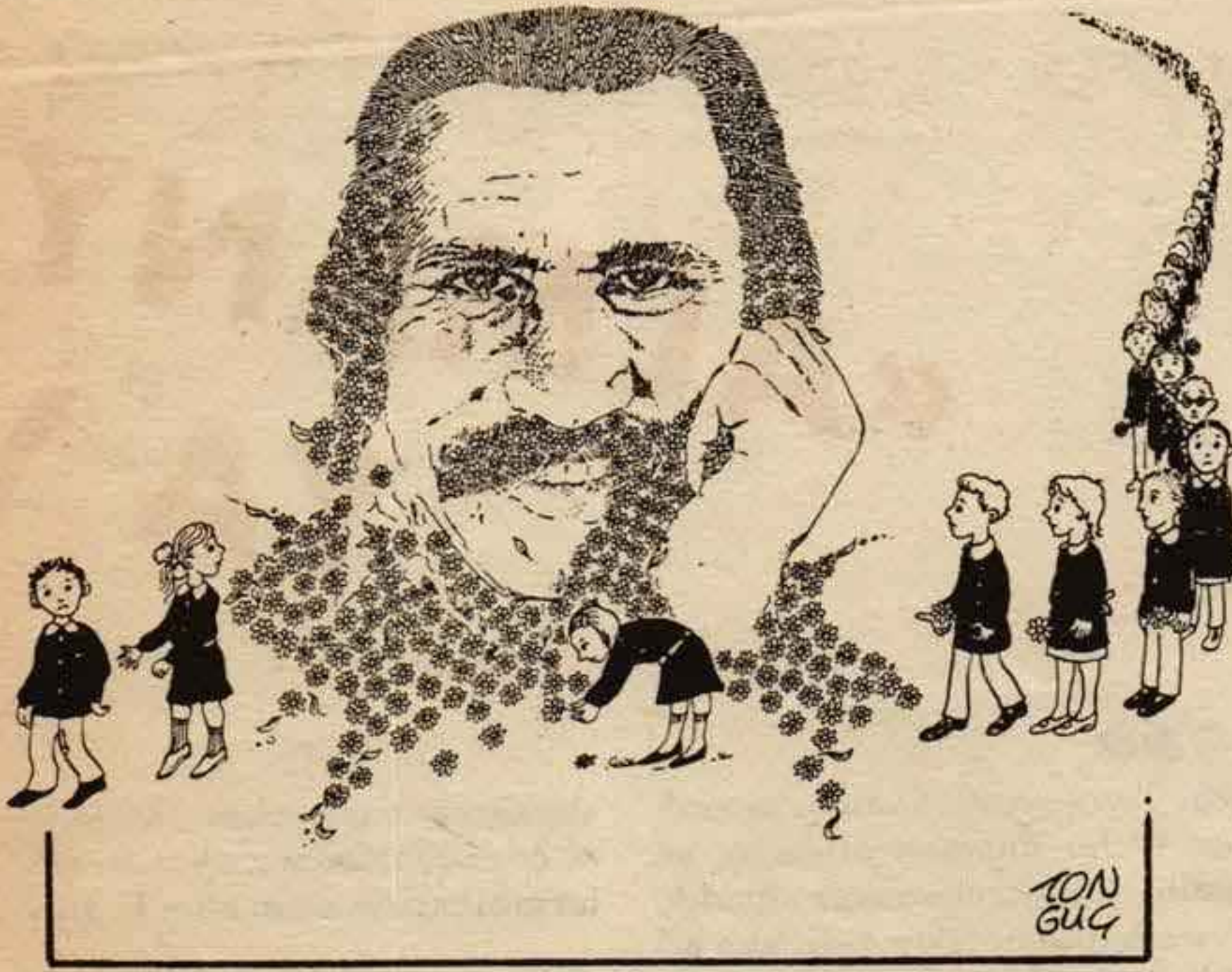
Yeni çıkarılacak Toplu İş sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası'nın pratikteki uygulanmasına kadar yürürlükte kalacak olan Yüksek Hakem Kurulu sistemi, gelecekte de işverenlerin en büyük arzudur. Yeni oluşturulacak Toplu Sözleşme sisteminde YHK'a yine ağırlık vermek onu sözleşme düzeninin ana parçası haline getirmek eğilimi oldukça kuvvetlidir.

Uzun yıllar işçi sınıfının kanla elde ettiği hakları bir çırpıda yok eden Yüksek Hakem Kurulu'nun çalışmaları bu acılı-karanlık ve baskı dolu günlerle birlikte unutulmayacaktır.

Ümit Kaftancıoğlu'na Mektup:

Dursun Akçam

Sevgili Ümit,

İki yıl önce katlettiler faşistler seni. O zamandan beri okuyamadın, yazamadın, neler oldu bitti bilemedin. Sana biraz havadis yazmak istiyorum. «Ölmüş bir kişiye mektup yazılır mı hiç?» diye soranlar olabilir. Sen ölmedin, yaşıyorsun öykülerinde, romanlarında, irili ufaklı daha nice yapıtlarında ve de halkın yüreğinde...

Sıcak ve evrensel bir sevgiyle kucakladın içinden çıktığın köylerin ezik insanlarını. Onların acılarını, öfkelerini, özlemlerini dile getirdin, dramlarını yazdın Dönemeç'lerde, Yelatan'larda, Tüfekli'lerde ve ötekilerde. Halkın kültür gömüsüne, dil kaynağına indin ustalıkla, iplik iplik, renk renk derledin, işledin. Onlarla ağladın, onlarla güldün.

Asıl adın Garip'ti Anadolu'nun ötebaşında bir garip köyden, Sazkara'dan. Sizin oraların köylerinde insanlar açıktan ölürlər. Ot yerler açarmanından önce, haziran ayında, Temmuz başında. 1974 yılında 40 insan can vermişti, zehirli otlardan, çoğunluğu çocuktu. Apandisitten, zattürreden, romatizmadan da ölürlər doktorsuz ilaçsız. Doğan çocukların yarısı telef olur boğmaca, kızıl, kızamıktan...

Sen bu ölümlerden bir rastlantı kurtulmuşsun. Çobanlık yapmıştın on yaşına değin. Sonra sığırı sipayı dökerək Cılavuz Köy Enstitüsüne yürümüşün iki gün, yayan yapıldık.

Köy Enstitüleri bir kurtuluşu senin için, sencileyin yoksul köylü çocukları için. Satiler Satılmış'lar, Veli'ler, Ali'ler sökülüşlerdi karanlığın böğründen, terkedilmişlikten. Okuyacaklar, aydınlanacaklar, aydınlatılacaklardı candarma ve tahsildardan gayri kimsenin uğramadığı köylüləri. Ama karanlığın ağaları, halk düşmanları tez farkettiler, yıktılar Enstitüleri. Daha sonra bu kurumları faşist komando kamplarına çevireceklerdi.

Köy Enstitülerini yıktılar ama bu enstitülerden yetişenleri kolayca yıkamadılar. Yıllarca uğraştılar, baskıyla, zulümle susturmaya çalıştılar. Sen susmadın, teslim olmadın. Ezilen Halkın yanında yerini aldın hep. Gücün yettiği ölçüde yazdın, direndin, yüreğine düşman kurşunu girinceye değin.

Sana haber yazacağım demiştim. Son günlerin kanlı ortamını İstanbul'da birlikte yaşamıştık. Sivil faşist çeteler, kendilerinden olmayan herkese saldırıyorlardı. Bir geçtiğimiz yoldan ikinci kez geçmezdik. Her gün ayrı bir taşıt, her gece yatacak ayrı bir yer arardık. Koltuğunda yazılar, Demokrat Gazetesine gelip giderken kurulmuş pusulardan nasıl geçtiğini anlatırdın.

Yüreğin dayanamazdı çoğu kez. "Bu akşam bize gidelim ağabey" derdin. "Nurcan köfte yapacak, bir şişe de şarabım. Bir saldırıya uğrarsak, ikimiz birlikte..."

Nurcan öğretmen sürekli hastaydı. Sen iki çocuğunu dizlerinde sallayarak yazmıştın yazılarının çoğunu. O sıralarda Nurcan'ın kolu kırılmıştı bileğinden. Tek kolu ile sofraya kurmayla çalışırdı.

Cavit Orhan Tütengil'i de katletmişlerdi aynı günlerde. Gazetecilerden başkasını bırakmıyorlardı cenaze törenine. Orada karşılaşmıştık. Askerler süngü takarak önümüzü kestiler. "Cenazeye yaklaşmayın." diyorlardı. Sen ille de bir adım daha atmak istiyordun. Sonra bir dipçik darbesi ile uzandın dal boyuna oraya. Bu kez de sana yaklaştırmadılar kimseyi. Tek bobbrekle yaşıyordun. Öldürdüler sanmıştım.

Son görüşmemizdi gazetede. Ben bir toplantı nedeni ile Almanya'ya hareket edecektim, sen de Ankara'ya, Danıştay'daki davamı kovuşturmayla. Nice zamandı İstanbul Radyosu yaptığın programları yayınlamıyordun. Terfi ettirmemişlerdi, kızağa almışlardı sonunda. O nedenle başvurmıştın Danıştay'a.

"Ben Ankara'dan dönünceye değin, sen de Almanya'dan gelmiş olursun." demiştin.

Frankfurt'a indiğim ilk gece öğrendim faşistler katletmişlerdi seni, sabah vakti, sevgili kızını okula götürürken, arabanın içinde... Böylece yitirdiğimiz nice can dostlarımız arasına sen de katılmıştın!..

Senden sonra daha çok canlar alındı Ümit, çok ocaklar söndü. Sivil faşist çeteler kan kusturuyorlardı halkımıza. Demokrat'a da yasak kondu Ankara'da. Anadolu'ya gazete gönderemez olmuştuk. Biz yasağı kaldırmaya çalışırken askerler yönetime el koydular.

Can düşmanı saldırgan çetelere bir şey yapıldı sanma. Bir bölümünü göstermelik olarak tutukladılar, ilerici, demokrat, yurtseverleri ezmede kalkan olarak kullanmak için. O zaman sivil faşist çetelerin hedefi olanlar, bu kez de uniformalı resmi görevlilerin hedef tahtası oldu. Analarımız, bacılarımız, halkımızı faşist kitle katliamlarına karşı savunan kardeşlerimiz şimdi ne halledir bilemezsin!..

Önce "teröristler" adı altında topladılar insanları Anadolu'da bir baştan öbür başa, kimsenin kaşına gözüne bakmadan. Ama hepsini tek kılıfa sığdıramadılar, kılıfsız sürdürdüler bu kez de. Disk'ten 52 sendikacının kellesini istedikten sonra Barış Derneği yöneticilerine, Bülent Ecevit'e, CHP yönetim organlarına değin geldiler.

Bugün on binlerce insan zindanlarda. 14 kişi asıldı, 3934 kişinin idamını daha istiyor askeri savcılar. İşkenceden ölenlerin sayısı yüzden fazla. Sakat kalanların hesabı bilinmiyor.

Askeri Cunta ile uyum içinde olmayan tüm dernekler, sendikalar kapalı. Sağdan ses çıkarmayan ne gazete kaldı, ne de bir başka yayın aracı. Tek Cumhuriyet Gazetesi kaldı, düşe kalka yaşamaya çalışıyor.

Bir de Danışma Meclisi adı altında birderleme komisyon kuruldu. Parlamento binasında otomatik bir makina gibi idam kararlarını onaylıyor. Sevgili Ümit, bizler yaşıyoruz ama Türkiye'de değil, yurt dışında. Ülkemizdeki ortamda yaşama hakkımız yok. Sana bu haberleri yazarken bile bir takım kaygılar taşıyorum. Eğer yazmazsam senden, Doğan Öz'den, Bedrettin Cömert, Cavit Orhan Tütengil ve faşizmin kurbanı daha nice nice arkadaşlarımızdan utanırım. Ve de zindanlarda çile çekenlerden, işkencede can verenlerden utanırım. Yarın halkımızın yüzüne nasıl bakabilirim! Teslimiyetçiliğin, korkaklığın batağında ölmek, ölümlerin en kötüsü.

Biliyorum bu haberler seni üzmüştür. Ama gün gelecek sana güzel haberler de yazacağım. Yakındır o günler. Şimdilik hasretle gözlerinden operim. Hoşça kal, Ümit kardeşim.

İŞKENCE İLE BİLİNMEYEN YENİ ÖLÜM OLAYLARI

● 12 Eylül'den sonra işkence ile öldürülenlerin sayısına 4 yurtseverin ölümü daha eklendi.

Demokrat Türkiye'nin saptadığı yaklaşık bir yıl önceki bu 4 ölüm olayı sırayla şöyle:

*****

İşkenceye dayanamayan bir sanığın cezaevinde intihar ettiği açıklandı

Gölcük'te devam etmekte olan "TKP Davası"nın 20 Ocak 1982 günkü duruşmasında, "TKP Davası" sanıklarından Hasan Erdal kalaycı, Haşim Dorul adındaki arkadaşının işkenceye tahammül edemeyerek intihar ettiğini açıkladı. Duruşmada TKP üyeliğini ve diğer suçlamaları kabul etmeyen Hasan Erdal Kalaycı, yapılan baskıları anlattı ve açıklamaları tutanaklara aynen şöyle geçti: "Cezaevinde kaldığım süre içinde benimle birlikte gizli örgütten itham edilen Haşim Dorul, bu işkencelere dayanamamaya intihar etti. Sonrasında bunun nedenlerini anlatan bir mektup bıraktı. Bu mektup, olayın soruşturmasını yürüten savcı tarafından alındı. Ben tutukevine gelmeden önce bir kişi daha intihar etmiş."

*****

İşçi Fehmi Özaslan da işkenceyle öldürülmüş

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan bir dava sırasında bir işkence olayı daha ortaya çıktı. 3 Numaralı mahkemenin 19 Ocak 1982 günkü duruşmasında, "Acilciler Devrimci Cephe" adıyla açılan bir davanın sorgusu sırasında, sanıklardan Cengiz Bülbül, emniyette Fehmi Özaslan adında bir kişinin işkence sonucu öldüğünü gördüğünü söyledi. Cengiz Bülbül'ün işkenceler konusundaki ifadesi tutanaklara aynen şöyle geçti: "Cengiz Bülbülünarın-hepsi iftiradır. Zira ben emniyetteyken ağır işkencelere tabi tutuldum. Vücudumda sigara söndürüldü. Kendi-

OPERASYONLAR

Maraş'ın Çiğili Köylüleri Meydan Dayağından Geçirildi

Sıkıyönetim Kuvvetlerinin Maraş'ta yeni bir operasyon başlatmaları ve köylüleri, silah arama bahanesiyle meydanlara toplayarak sıra dayağına çektikleri bildiriliyor. Maraş'ın çiğili köyünde yapılan bu baskında dayaktan sonra silahlarını teslim etmelerini isteyen komutan köylülerden herhangi bir cevap alamayınca yeniden askerlere buyruk vererek ikinci kez dövdürdü.

Sivas'ın Arık Köyü'nde Operasyon

Sivas'a bağlı İmralı İlçesinin Arık Köyünde sıkıyönetim kuvvetleri tarafından Şubat ayı sonunda yapılan operasyon sırasında yaşlı bir köylü ile karısı işkence sonucu ağır şekilde yaralandılar. Bir ihbar üzerine köye baskın yapan askerler, devrimcileri evinde sakladığı iddiasıyla 55 yaşındaki İdris Değerli ile karısını gözaltına aldılar. Arık köyü nüfusuna kayıtlı İdris Değerli işkence sonucu ağır şekilde yaralandı. Hastahaneye kaldırılan yaşlı köylü yurttaşın halen sorgusuna devam edildiği bildiriliyor.

Ankara'daki Operasyon

Ankara'da Mart ayı içinde başlatılan yeni bir operasyonda 150 dolayında Devrimci Yol taraftarının gözaltına alındığı bildiriliyor. Alınan haberlere göre, operasyon, Mamak keçi-kıran gibi gecekondu semtlerinde evler kuşatılarak, geceleri baskınlar yapılarak sürdürülüyor. Gözaltına alınanların halen emniyet müdürlüğünde işkencede oldukları, operasyonun ise devam ettiği bildiriliyor.

Adana'da Operasyon: 119 Kişi Gözaltına Alındı

6. Kolordu ve Adana Bölge Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yapılan açıklamada, gözaltına alınanların toplam 360 kişi olduğu, bunların 119'nun sol görüşlü, 10'nun sağcı, geri kalanının da yönü belli olmayanlar olduğu belirtildi. Açıklamada operasyonlar sırasında, çeşitli çap ve markada 186 tabanca, 12 makinalı tabanca, 27 piyade tüfeği, 2 otomatik tüfek, 1 teksir makinası, 1 daktilo makinası ile yasak yayınların bulunduğu belirtildi.

Hasan Kılıç'ın işkence-de öldürüldüğü tesadüfen ortaya çıktı.

8.Kolordu ve Sıkıyönetim Mahkemesinin bir kararında, Hasan Kılıç adlı bir yurttaşın 1981 yılı Ocak ayında işkence sonucu yaşamını kaybettiği anlaşıldı. Böylece gizlenen bir işkence olayı daha aydınlanmış oldu.

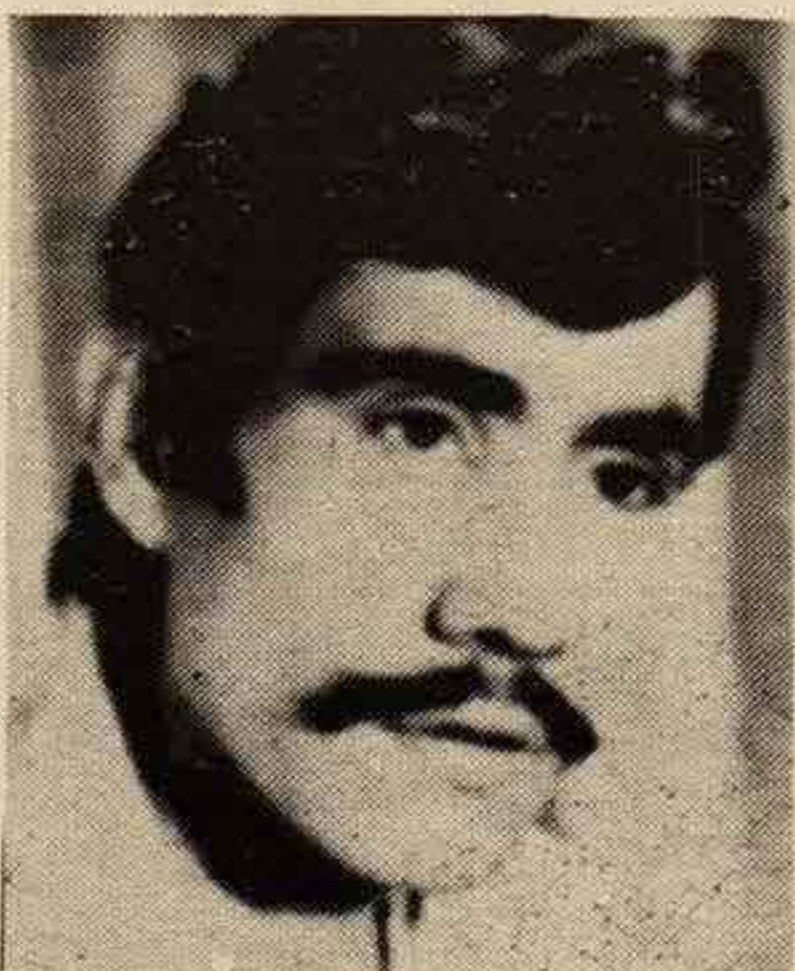
Duruşmalar hakkında kamuoyuna herhangi bir açıklama yapılmayan bir işkence davasının kararı, Hasan Kılıç adındaki Tunceli'li yurttaşın işkence ile öldürüldüğünü kanıtladı. 8.Kolordu ve Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde, 28.12.1981 tarihinde alınan bir kararda, polis me-

murları Ahmet Malkoç ve Nedim Kaynar'ın Hasan Kılıç adındaki bir sanığın işkence sonucu ölümüne sebep olmaktan 2'şer yıl 9'ar ay cezaya çarptırıldıkları anlaşıldı.

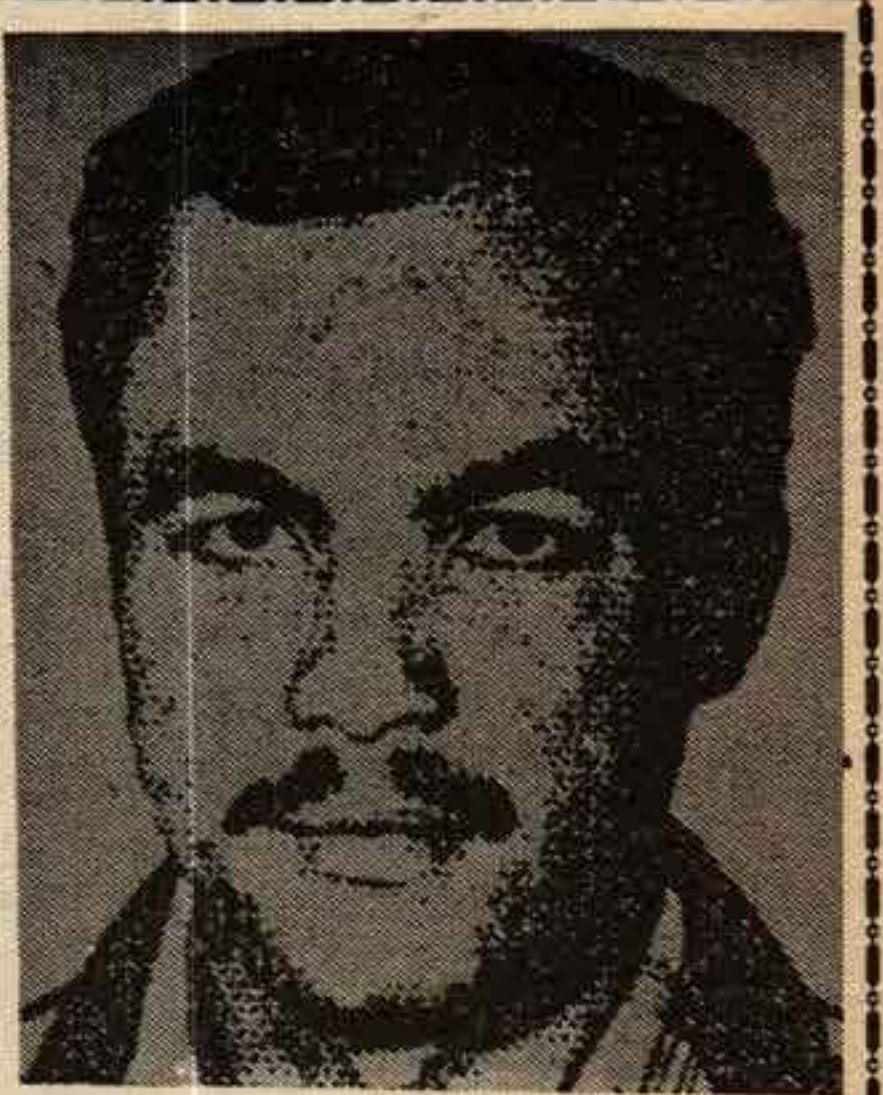
Hasan Kılıç'ın işkence ile öldürülmesi olayı tesadüfen öğrenildi. Bir yurttaş kendi davası ile ilgili olarak 28.12.1981 günü gittiği Elazığ Askeri Mahkemesi Kalem'inde, Hasan Kılıç olayının karar tutanaklarını okudu. Ve bunu bir gazeteyle ilettili. Gazetenin ve Hasan Kılıç'ın ailesinin araştırması ve zorlaması sonucu mahkeme karar hakkında açıklama yapmak zorunda kaldı.

Bozova köylü 10 ay önce öldürülmüş.

Urfa'nın Bozova İlçesi İkiz köyü nüfusuna kayıtlı 1950 doğumlu Hasan(Hüseyin) Akar adındaki yurttaşın 1981 yılı Haziran ayında işkence edilerek öldürüldüğü ortaya çıktı. 1980 yılı sonunda gözaltına alınan ve Adana'ya gönderilen Hasan Akar'ın Haziran 1981'de ölüm halinde köyüne getirilip ailesine teslim edildiği öğrenildi. Hasan Akar, sıkıyönetim kuvvetleri tarafından evine getirildikten bir kaç gün sonra yaşamını yitirdi. Bayram oğlu Ayin Zeliha'dan doğma Hasan Akar, Bozova'nın İkiz köyünde toprağa verildi.

Hasan Akar

Fehmi Özaslan

sine vücudundaki arazları mahkeme heyetine göstermesi istendi. Sanık pantolonunu sıyrarak sağ ayağını açtı. Diz kapağının iç kısmında gözle görülebilir nitelikte rengi beyazlaşmış 7 adet civarında demir bir lira büyüklüğünde açık renkte izler görüldü. Sanık bunların emniyette sigara izmaritlerinin söndürüldüğü yerler olduğunu söyledi. Sanığa soruldu: Ben Fehmi Özaslan adındaki kişiyi mahalleden tanırım. Ancak kahvesinde işçi olarak çalışmış değilim. Kendisi emniyette işkencede ölmüştür."

Görüldüğü gibi, bugüne kadar hiç bilinmeyen bir işkence olayı daha açıklığa kavuşmuştur. Fehmi Özaslan'ın işkence ile katledilmesinden bu yana yaklaşık bir yıl geçmiştir. Buna rağmen, ilerici ve devrimcilerin kararlı çabaları ve açıklamaları sonucu bu işkence olayı uzun süre gizlenememiştir.

Ölü, yiğit, gölge ve buz, ne
varsa

tohuma dururlar yeniden
ve halk toprağa gömülü
tohuma durur bir yerde
Buğday nasıl filizlenir sürür

de
çıkarsa toprağın üstüne
Güzelim kırmızı elleriyle
sessizliği burgu gibi deler de
biz halkız yeniden doğarız
ölümelerde...

Pablo NERUDA

İŞKENCEDE ÖLENLERİMİZ

Hüseyin KARAKUŞ	27.9.1980	İst. Em. Md.
A. Hilmi VEZİROĞLU	2.10.1980	Bursa Em. Md.
Mehmet CİZRELİ	6.10.1980	MİT Bl. Merkezi
Hasan Asker ÖZMEN	7.10.1980	Ank. Em. Md.
Güliden ERDEM	12.10.1980	Ank. Em. Md.
Ekrem EKŞİ	14.10.1980	İst. Em. Md.
Ahmet KARLANGAÇ	18.10.1980	İst. Em. Md.

(Devam edecek)

©©©

re bile işkence yapıyorlar." Ağla-
yıp sızlamaya başladık. Gören
bizi ruz-i mahşerde sanırdı. Ço-
cuklarımızı görmeden gitme-
yeceğimizi söyledik, görüştür-
meye mecbur kaldılar. Ben oğ-
lumla görüşürken iki askerin
koluna girdiği bir genç geldi.

Görüşmeye gelen karısıymış.
Askerler gencin kollarını bira-
kınca yere uzandı. Öyle konuştu
karısıyla. Daha neler neler gör-
düm, anlatamıyorum."

Yaylalar yaylamaz olmuş
Kışlalar kışlamaz olmuş
Bar tutmuş söylemez olmuş
Ağızda dilleri gördüm.

Kimisi boynunu eğmiş
Tenini toprağa salmış
Anasına küsüp gitmiş
Boynun buranları gördüm.

YUNUS EMRE

TAYLAN'DAN GERİYE TEK KALAN ŞAPKASI, DUVARA ÇAKILMIŞ

Hapishaneden çıkarılmış bir
mektup elimizde. Bir bölümünü
aktarıyoruz sizlere. Çünkü söyle-
yecek başka sözüm yok. Mektup
8 Mart 1982 tarihini taşıyor.

"Bu günlerde keyfim yok de-
sem, yalan olmaz. Taylan gitti.
Annesi yeterli besin alamadı-
ğından onu dışarı gönderdi.
Hepimizin yüreğinden çocuk
giderken bir şeyler koptu zaten.
Haber hepimizden gizlenmişti.
Gideceğini akşam duyduk. Fer-
yat figan, ağlamalar. O hepimi-

©©©

zin yavrusuydu. O anda bencil-
ce şeyler duymuş olacağız ki,
gülmemiz gereken şeye ağladık.
Ve o kapıdan çıkıp giderken ar-
tık hıçkırıktan herkes boğulu-
yordu... Taylandan geriye kalan
şapkası, duvara çakılı. Ve birde
patikleri şimdilik armağan bize.
Bir de sevgisi, maviş gözleri,
gülücükleri ve ağlaması kulak-
larda kaldı. Taylan annesinin
karnında bir aylıkken tanıştı
hapishaneyle, ve dünyaya gelin-
ce öyle şeylerle selamlaştı ki
anlatmak zor. Biz ona daha iyi
baktığımızı inanmış olacağım
ki, gidişini hazmedemiyorum
bir türlü. İlk kez bir çocukla
birlikte oluşumdan mı, nedir,
onu çok arıyorum. Ve seviyo-
rum. Hoş burda kalsa dünyanın
güzelliklerinden sadece belki-
de aslanan dostluğu bulacaktı,
ama bir A..., bir D.... gibi herşeyi
değil. Askeri, tutukluyu, kelep-
çeyi ve dört duvarı tanıyacaktı
eminim. Sevecekti dünyasını
çünkü; alternatif bir yaşantısı
olmadığı için tutsak hayata bel-
ki de bizden iyi uyum sağlaya-
caktı. Neyse yaşı küçüktü ve
idamdan kurtuldu ve tahliye ol-
du, tüm küçük yaştakiler gibi.
Görüyorsunuz canlarım bayağı

sistemkar yazıyorum. Neredey-
se çocuğu tanıksız, delilsiz, biz-
ler gibi yatıracağım elimde olsa.

Hüseyin Gazi'nin doruğuna çıkıp
Ardında olanları gören var mı?
Bilen var mı?

O dağın yamaçlarını
kaç bahar döllemedi erikler,
kayısılar
gelincikler, laleler daha kaç
bahar
boynu bükük kalacaklar.

Gidip göresin oldu mu?
kanadı kırık, gagası kan içindeki
serçeleri?

Yaralarını kanlarıyla sardım,
ya toprağa küskün karıncalar...

Kaldır başını Hüseyin Gazi
Eteğinde neler neler oluyor.
Analar kızlarını saramaz oldu
Yavuklular yüreklerde tutsak

İncecik bilekler
kelepçeden
zincirden yazamaz
oldu...

(Şiir mektubun sahibine aittir)
İşte böyle can dostlarım, gine
karamsar başlıyorsan..."

©©©

Altı kadın vardı demir kapının
önünde,
beşi toprağa oturmuş, ayakta biri;

sekiz çocuk vardı demir kapının
önünde
besbelli, henüz öğrenmemişler
gülümsemeyi.

Altı kadın vardı demir kapının
önünde
ayakları sabırlı, ellerinde keder;

sekiz çocuk vardı demir kapının
önünde
cin gibi bakıyor kundaktakiler.

Altı kadın vardı demir kapının
önünde
sımsıkı gizlemişler saçlarını;

sekiz çocuk vardı demir kapının
önünde
biri kavuşturmuş avuçlarını.

Bir jandarma vardı demir kapının
önünde,
ne dost, ne düşman; nöbet uzur
hava sıcak.

NAZIM HİKMET

NEDEN SUSUYORUZ?

İşkencenin tarihi çok eskilere da-
yanır. Sınıflı toplumun ortaya
çıkmasına kadar gider. Egemen
olan sınıf hep işkence etmiştir
egemenliği altında olan insanlara.
Yani en acısından söylersek işçi-
lere, köylülere, bütün ezilenlere.

Ayrılmamıştır kadın, erkek, yaşlı-
çocuk. Bu gün yurdumuz işkence
altında inlemektedir. Hapisteki-
ler işkencede, dışarda analar, ba-
balar bağlar, çocuklar işkence
altındadır. Kurtuluş savaşında
cepheye mermi taşıyan anaları-
mız, bugün hapishanelere giye-
cek taşıyorlar, hasret taşıyorlar.
Ama bin bir eziyet içinde. Kurtu-
luş savaşında düşmandan çektik-
leri eziyet şimdi kendi içimizdeki
düşmandan çekmekte. Onlar
için de savaşta olan anala-
rımız, bacılarımız şimdi düşman-
dır onlar için.

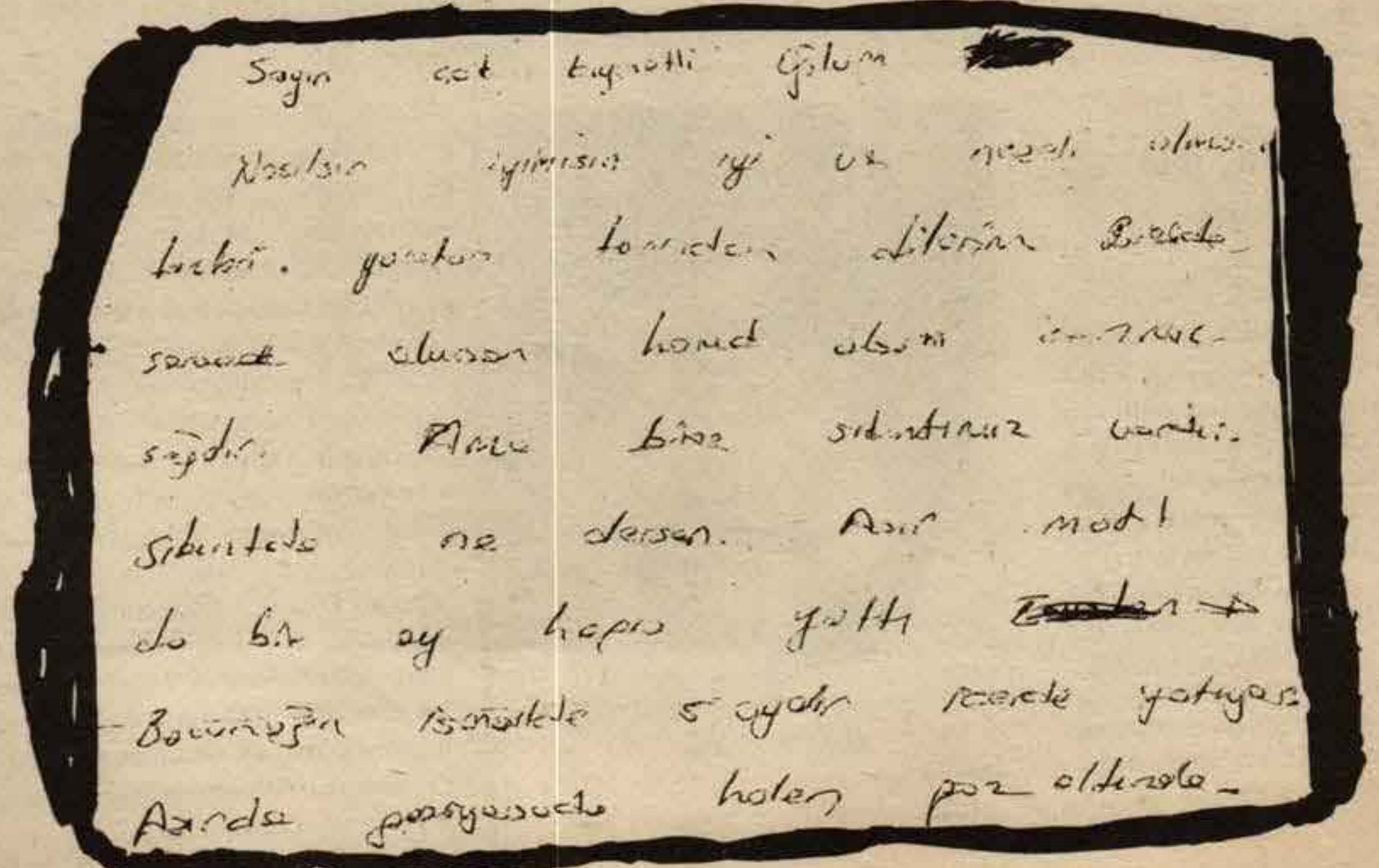
Oğlu hapiste, işkencede olan
bir ananın mektubu elimizde.
Şöyle:

"Komutan bütün ziyaretçile-
re bağırdı: "Siz hem bunları doğ-
ru dürüst yetiştirmeyin, hemde
utanmadan kalkın ziyarete gelin,"
diye. Oğlumu görmek istiyor-
dum. Arkadaşları hapishane-
den işkenceye götürdükleri
için hepsi açlık grevindeymiş.

Ziyaretçilerden bazıları açlık
grevinde olanların üç cemseyle
hastaneye kaldırıldığını söylü-
yorlardı. Hastanede serum veri-
liyormuş. Yüzlerce ana-baba
bekleştik. Sabahın beşin-
den beri. Komutan görüşmele-
rin yasaklandığını söylüyordu.
Birden bir kadın döndü hepi-
mizden yana bağırdı: "Neden su-
suyoruz? Neden bir şey söylemi-
yoruz? Daha ne kadar susacağız?
Evlatlarımızı öldürüyorlar, işken-
ce yapıyorlar. Açlık grevindekile-

Mamak Cezaevinde direniş yaptıkları gerekçesiyle 5 yıl hapis cezası istenen kadın tutuklular mahkemede.

ACI VATAN» TAN?

DEMİR KARAKOYUN

©©©

Kadınlarımız, analarımız tarla-
larda, fabrikalarda çalışırken, sa-
vaşlardan mermi taşırken sizin de
analarınız, sizin de bacılarınız. A-
ma işin biraz sıkıya düştü mü,
karınız biraz azaldı mı kadınları-
mız, baci ve analarımız bir kalem-
de düşmanınız olur çıkar. Kimini
hapislerde, kimini dışarlarda çü-
rütürsünüz. Hem işkenceyle. Ama
bir sözü var halkımızın: "Ah, yerde
kalmaz," diye. Bunu da bilmeli-
siniz. Hiç bir kanın yerde kalma-
yacağını da.

"Beyim gelir arkasında bin atlı
Cümlesi de sanki kuştur kanatlı
Ölürsek derdimiz olur bin katlı
Yar yetimi kalırmıydı meydanda

Derviş Paşa gayri kına yakınsın
Böbür böbür dört bir yana bakınsın
Emme bizden gece gündüz sakınsın
Öç alınız ilk fırsatı bulanda

Dadaloğlu söyler size adını
Şimdiden yok bilsin hasım kendini
Bağlasalar parçalarını bendimi
Yatacağım bilsem bile zindanda"
DADALOĞLU

akan kanlar, ayakları işkencede
patlayıp akan kanlar, analarımızın
kanlı göz yaşları Kızılırmak oldu
Kızılırmak.

Ama Kızılırmak bir gün taşacak.
12 Eylül öncesi kurduğun pılanlar
bu gün içindi. Grevsiz, senkikasız,
aydınsız, sessiz bir toplum. Sö-
mürü serbestliği, sendika yasağını
gerektiriyordu, konuşan ağızların
kapanmasını gerektiriyordu. Şim-
dilik başardın. Ama unutma Kızıl-
ırmak hep sessiz akmaz. Bir de
coşar. Hem öyle bir coşar ki, Kör-
oğlu'nun dediği gibi:

"Yarın seyreyle bunlara
Kıyarlar tatlı canlara
Belenirler al kanlara
Yarar yırtar yer adamı.

Yarın sen görürsün bizi
Kan tutar ovayı düzü
Birine yetmez beş yüzü
Birine yetmez beşyüzü
yarar yırtar yer adamı

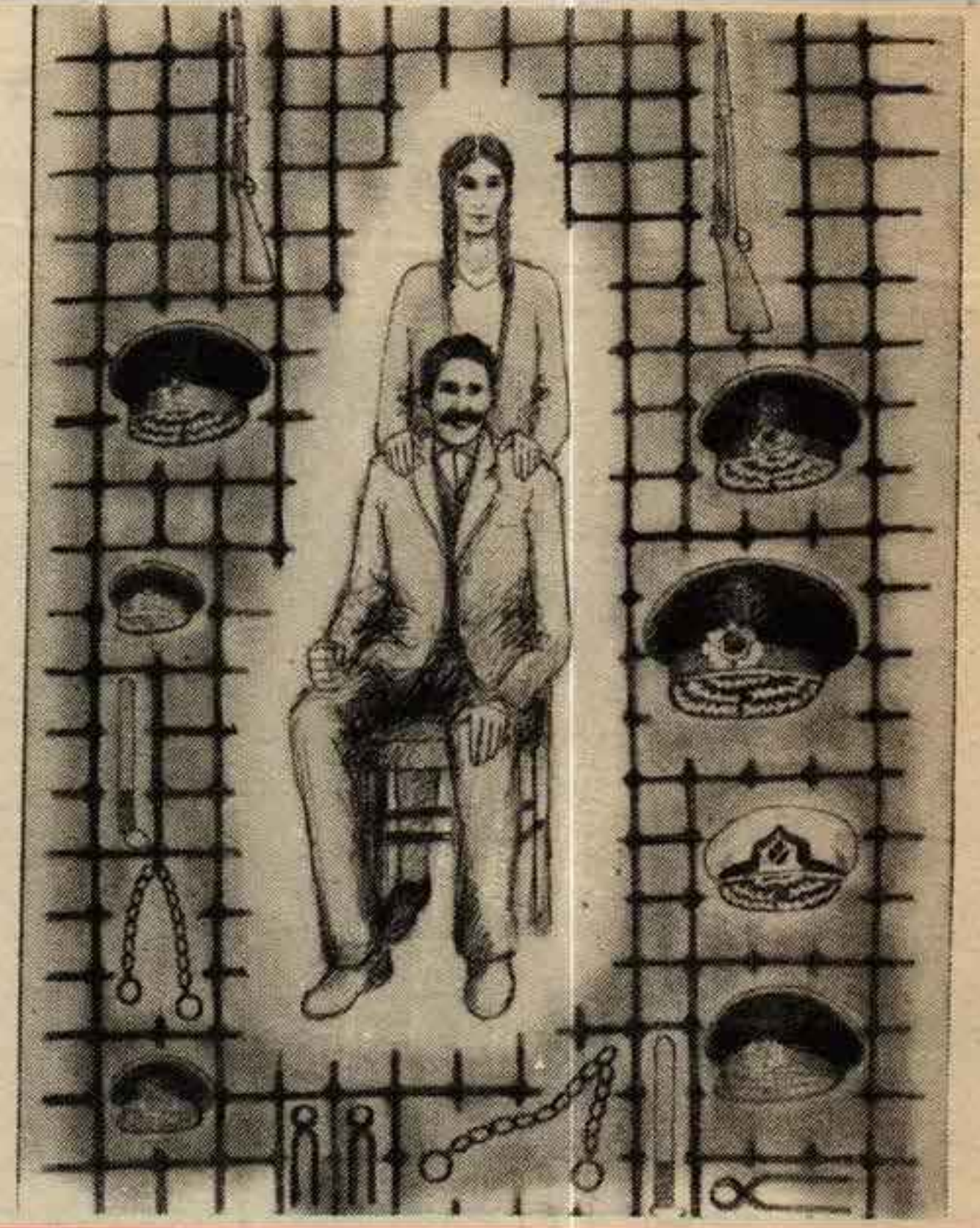
Sabah seyreyle bunları
Ahlrlar tatlı canları
Koroğlu'nun aslanları
Aç kurt gibi yer adamı"
KÖROĞLU

NASILSIN İYİMİSİN?

"Sayın Çok Kıymetli Oğlum.....
Nasılslın, iyi misin? İyi olmanı
bizleri yaratan Tanrı'dan dilerim.
Bizden soracak olursan hamdol-
sun canımız sağdır. Ama biraz
sıkıntımız vardır. Sıkıntı da ne
dersen? A..... Mart'ta bir ay hapis
yattı. Bacanağın İ..... de beş ay-
dır içerde yatıyor. K..... da hala
göz altında Suçu yok, muhtarın
ihbarı üzerine yatıyor. İ..... tüfek
yakalattı onun için yatıyor.

Dinle oğlum elektirik parası
bin lira geldi, yatırdım, Beş bin
lira da şimdi geldi. Oğlum bunu
yatırmayacağım, çünkü yemeğe
ekmek parası bulamıyorum.
Eğer yatırmazsak saati kesecek-
lermiş. Para mı salacaksın, saa-
ti mi söksünler? Buna karşı ne
diyorsun? Millet odununu kö-
mürünü alıyor. Bir ton kömür
geçen kıştan artırdık çarnaçar.
İki ton daha alırsak yeter. Yarım
ton da odun lazım. Tekrar selam
eder gözlerinden öperim."

Evet, nasılsınız, iyi misiniz sayın
paşalar? Kışlık kömürünüzü düşü-
nüyor musunuz? Ya yarım ton da
odun almak gerekse? Ne yapar-
sınız paşalar? Ya oğullarınız ha-
pislerde, işkencelerdeyse üstüne
üstlük? Biz iyiyiz diyebilir misiniz?
Diyemezsiniz, çünkü bizden de-
ğilsiniz, düşmansınız, düşman.
"Bursada havlucu Recebe,
Karabük fabrikasında tesviyeci
Hasana düşman,
fakir köylü Hatçe'kadına,
ırgat Süleymana düşman,
sana düşman, bana düşman,
düşünen insana düşman,
vatan ki bu insanların evidir,
sevgilim, onlar vatana düşman...
Nazım Hikmet

Güneş bir yara gibi açılmış gökte akıyor kanı
Uçak alanı,
Karşılıyıcılar, eller göbekte:
coplar, cipler
hapishane duvarları, karakollar
ve dar ağacında sallanan ipler
ve siviller göze görünmez
ve bir çocuk işkenceye dayanamadı
attı kendini emniyette üçüncü kattan
Ve işte Emniyet Müdürü Bey
uçaktan iniyor
Amerikadan dönüyorlar
mesleki tetkikattan,
incelediler uyku uyutmamak usullerini
ve memnun kaldılar pek
hayalara bağlanan elektrodan
ve bizdeki tabutlukların üstüne
bir de konferans vererek
açıkladılar faydalarını
koltuk altlarına kaynar yumurta koymanın
boyun derisini kibritle ince ince
yakıp soymanın...
Emniyet Müdürü Bey uçaktan iniyorlar
Amerikadan dönüyorlar
ve coplar, cipler
ve darağaçlarında sallanan ipler
üstad döndü diye seviniyorlar..

Yıl 1959, Nazım HİKMET

"ÖLEM BİZE KIZMAYIN"

Yurdumuzda sadece çocuklar,
kocalar, kardeşler, işkencede de-
ğildir. Yurdumuzda bütün işçilerin,
köylülerin, memurların, ezilen bü-
tün halkımızın anaları, bacıları,
karıları işkence altındadır. Şimdi
okuyacağınız mektup Alman-
ya'daki iki oğluna yazılmış bir
ananın mektubudur.

Sevgili S..... ve B.....

Uzun zamandır. sizden de
mektup alamadık, biz de gön-
dermiyoruz. Baban size mektup
yazmış, bilirsın onun mektubu
biraz sıkıcı olur. B.... ile A... ara-
nıyorlar, Ben babana diyorum
ki, hiç değilse S..... gelsin. İki
yıldır görmedik, Seni de çok ö-
zledik, Baban seni de arıyorlar-
dır diye korkuyor. Ama seni ne
diye arasınlar ki! Şimdi biz bur-
da uğraşıp duruyoruz. Babanla
diyoruz ki Ramazan ayında İs-
tanbul'a gidek. Nasıl olsa orada
yatacak bir oda buluruz.

O zaman B.....'nin okulu da ta-
til oluyor.. Siz dersinizki ne suçu
var. Geberesiceler, ölesiceler,
suçlu suçsuz demiyorlar. Bur-
dan beş kişi götürdüler. Cumar-
tesi götürüp Pazar günü öldür-
düler. Kimi diyor suçsuz, kimi
de diyor Hamido olayında güya
üç kişiyi tiren istasyonuna götü-
rüp öldürenlermiş. Yani onu di-
yecek değilim, 3-5 ay vatan, suç-
suzsan suçun ispatlanmayıp çı-
kan yoktur. Giren işkence, şu
bu. Siz nasılsınız? Bize mektup?

Yoksa bize darıldınız mı? Biz
çok iyiyiz, bizi merak etmeyin.
Hepinize ayrı ayrı selam. Gözle-
rinizden öperim. Ayrıca kız arka-
daşınıza da çok selam eder göz-
lerinden öperim. A..... de eski
davadan aranıyor. Askerlikten
durumu düzelirse B..... de gele-
bilir. Ama bu durumda bizden
habersiz gelmeyin. Ölem bize
kızmayın. İnanın biz de sizleri
özledik."

"Akşamın ara yeri
İleşmez yara yeri
Kırk tane yaram olsa
Tutulmaz ana yeri" demiş halkımız
türkülerinde

"Anasız kuzu melemez," demiş
"Anasız çocuk kanatsız kuş gibidir,"
 demiş.
"Ana üvey olunca, baba gavur
olmuş" da demiş.
"Ana gibi yar, vatan gibi diyar
yoktur," demiş.
"Cennet anaların ayağı altındadır,"
 demiş Hz. Muhammed.

Ve yurdumuza da en güzel adı
bulmuş, "ANAVATAN" demişiz.
Peki siz ne yapıyorsunuz anaları-
mıza, en kutsal varlığımıza ey ka-
nemenler, ey zalimler! Analarımız
elleri koyunlarında, gözleri yaş,
hapishane kapılarında Analarımız
acı içinde sayenizde Ama onlar
sayesinde siz yağ bal içinde yüzü-
yorsunuz.

12 Eylül öncesi sokaklardan kan
akıyordu da, şimdi bal mı akıyor?
İşkencelerde, öldürdüklerinizin
kanları, kızlarımızın bekaretinden

İŞKENCECİLERİ İLAN EDİYORUZ

Enver Göktürk	Ank Em. Md. 1 Şubede Komiser Muavini
Ali Akan	Ank Em. Müdür Muavini
Mustafa Öner	Ank. Em. Md. 1. Şb. Komiser Muavini
Davut Bucak	Ank. Em. Md. 1. Şb. Polis (DAL Grubundan)
Yusuf Köken	Ank. Em. 1. Şb. Polis (DAL Grubundan)
Tugay Tuğrak	Ank. Em. 1. Şb. Polis (DAL Grubundan)

(Devam edecek.)

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler
Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

Sevgili okuyucular,
12 gün süren Yunanistan ve Kıbrıs yolculuğunu hemen bir başka yolculuk izledi. Önce sanatçılarımızın programlarının profesyonelce Videoya geçirilmesini sağlamak için Hollanda'da bir sanat kuruluşuyla anlaşma yapmaya, hemen sonra da yaz sonunda yapılması tasarlanan büyük bir Sanat ve Barış şenliğinin organizasyon çalışmaları için gene Almanya'dan uzaklara gitmem gerekiyor..

Sözün kısası, bu ayki "Yalancının Mumu"nu gereken özenle hazırlamama imkan kalmadı. Ama sizler imdada yetiştiniz.. İşte söz verdiğim gibi, sayfayı okurlarımıza ve onların yolladığı haberlere bırakıp iç huzuru içinde öteki görevime gidiyorum.. Kalın sağlıcakla.
Şanar Yurdatapan.

Not: TC pasaportu taşıyan bu okurlarımızın başına resmi bir kaza gelmesin diye, adlarını saklı tutuyorum.

Nikaragua'nın beyazlardan oluşan Marksist yönetimi, "rejim askerleri" olduklarını öne sürdüğü melez halkı ortadan kaldırmak için sistemli bir kıyım yapıyor. Nikaragua askerleri köyleri basıp kadın erkek ve çocukları bir araya toplayarak üzerlerine benzin döküp yakıyorlar. Fransa ise bu yönetime 240 milyon liralık askeri yardım yapıyor.

Yalancının Yalancısı

Hürriyet Gazetesinin en can alıcı yerinde alev alev yanan şu acı resme bakıp da içi parçalanmayacak insan düşünülebilir mi?...

Hele resmin altında yazanlar, göğsünde kalb taşıyan herkesin tüylerini diken diken ediyor:

Nikaragua'nın beyazlardan oluşan Marksist yönetimi, "Rejim Aleyhtarı" olduklarını öne sürdüğü melez halkı ortadan kaldırmak için sistemli bir kıyım yapıyor.

Nikaragua askerleri köyleri basıp kadın, erkek ve çocukları bir araya toplayarak üzerlerine benzin döküp yakıyorlar.. Fransa ise 240 Milyon liralık yardım yapıyor...

Şimdi bu gazeteyi gören masum ev kadınlarının, küçük çocuk-

ların, yaşlı ninelerin nasıl dizlerini dövdüğünü, nasıl canavar hain Nikaragualı komünistlere beddualar yağdırdığını görür gibi oluyorum.. Eh, bir tek haberle kaç kuş birden:

1 - Nikaragua'da Somoza'yı deviren Sandinista'lar, meğer halk filan değilmiş, baksanıza halka işkence ediyorlar.

2 - Komünistler böyle insanlık düşmanıdır. Mazallah bir yakalarlarsa adamı kırı kırı doğramaktan zevk alırlar.

3 - Fransa başkanı Sosyalist Mitterand da bu canavarlara yardım ettiğine göre, o da hainin biridir. Zaten Sosyalist de bir çeşit komünisttir.

4 - Bu resmin altını şişiren büyük gazeteci ne yazık ki bir şeyi

unutmuş. Hani Papandreu?.. Oldu olacak benzini de o yollamıştı diye yazıp aynı taşla dört kuş vuraydın benim aslan kardeşim...

Ama bak, bu resmi kesip yollayan U.D., beraberinde bir de Almanca dergi yollamış. KONKRET adlı derginin Nisan 1982 sayısı.. Aaa, 11. sayfada aynı resim, okuyalım bakalım altında ne yazıyor?

Amerikan dış işleri bakanı Haig, Salvador'daki savaşa Küba ve Nikaragua'nın destek olduğunu ispatlamaya uğraşırken fena halde rezil olmuş.. Tövbe tövbe... Ne olmuş ki?..

Orlando Tardencillas diye bir Nikaragua'lıyı Salvador hükümet kuvvetleri içeri tıkmışlar. Adam "Herşeyi bülbül gibi söylemiş" basının filan gözü önünde.. Bizi Küba'da Castro eğitip Salvador'a

yolladı demiş.. Artık gözlerim açıldı, gerçeği gördüm demiş.. Bunların hepsi meğer komünistmiş de beni aldatmışlar demiş... Velhasıl, sayın General Haig de zevkinden dört yıldız olup adamı şahit göstermiş basına.. Bir de yukarıda gördüğünüz fotoğrafı.. İşte hikayenin bundan sonrası birdenbire tersine dönüyor.. Bu Orlando, itiraflarından ötürü her bir türlü ödüllendirilip Amerika'ya girmesine de izin veriliyor.. Ah Haig Paşam, hiç böyle gaf yapılırmı?.. Hiç Allahsız Komünistlere insanlık yapılır mı?.. Orlando efendi, canını emniyete alır almaz tekrar topluyor gazetecileri.. Salvador'da söylediklerimin hepsi yalandı.. İşkenceden kurtulmak için öyle demek zorunda kaldım diye feryadı basıyor.. Haydaa, al başına belayı.. (Ah, CIA ona ne yapacağını çok iyi bilir ama, herif çoğu bütün kamuoyunun gözü önünde de kazaya uğratılmaz ki.. Sonra suçu gene zavallı CIA'den bilirler..)

Biçare Haig'cik bu rezaleti nasıl sineye çekeceğini düşünürken bir bomba da Paris'ten geliyor.. Gamma adlı bir haber-Foto ajansı, bu resmin kendileri tarafından çekildiğini iddia etmez mi?.. İşin daha acı tarafı, Ajans şöyle de diyor Beyaz Saray'a: Aman ne yapıyorsunuz bey efendi?.. Bu fotoğraf 1978 yılına aittir. Somoza'nın askerleri tarafından yakılan Sandinista gerillalarının cesetlerini gösteriyor....

Ya işte böyle ..... Haig yalancısının mumu böylece fisst diye söndü dünyanın gözleri önünde.. Ya yalancının yalancısı boyalı gazetemiz? İşte onun mumu da hiç değilse yurt dışında- okurumuz U.D'nin yardımıyla söndürdük.. Darısı güzel yurdumuzun başına... O günler de gelecek, inanın gelecek..

Kuveyt'te yer yerinden oynadı

"Yasasın Türkiye yasasın Evren"

Mehter takımı
Pakistanlıları fethetti

Bu gidişle üç ampulden
üçünü de söndüreceğiz

**Elektriğe
8 ayda
3. zam**

• 12 Ağustos 1981'de evlerde 510, ticarethanelerde 535 kuruş olan elektriğin kilovat-saati, evlerde 740, ticarethanelerde 790 kuruşa yükseldi.
• Zam, 1 Mart 1982 tarihinden geçerli olacak. Bakanlık zammına gerekçe olarak "akaryakıt ve taşıt maliyetleri" gösterildi.

ANKARA, (Hürriyet) - Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, elektrik fiyatlarını 12 kuruş zammı yapıp, böylece elektriğin 8 ayda 3. zam gelmiş oldu. Bakanlık dönüştürülen Güç Enerjisi Kurumu'nda zamla "akaryakıt ve taşıt maliyetleri" gerekçe olarak gösterilerek,

temin elektrik zammının, 11 kuruşla 510 kuruşla başına, 15 kuruş olarak yansıtacağı bildirildi. Enerji Bakanlığı'nın bu maddesi, elektrik fiyatlarında uygulanma konusunda şöyle dedi: "Elektrik emsaliyetleri TEK-ten satın alıp dağıtım giderlerini kendi karlarını içine (Devlet Dışı Satışlar)

Yalan efendim, bunların hepsi yalan, yok Türkiye'de açlık, sefalet varmış, yok ekmek küçüle küçüle sandöviç kadar olmuşmuş, yok işsizlik o kadar çok artmışmış ki kahveler adam almıyormuş.

Bunların hepsi yalan. Size bir şey söyleyeyim mi; daha Türkiye'den döneli iki gün oluyor. Aman efendim bir rahatlık bir bolluk, gençler paralarını nereye harcayacaklarını bilemiyorlar, hemen hemen hepsinin yolda müzik dinleyebilmek için bir volkmene var. Herkesin altında bir araba, benzin menzin sorunu diye de bir şey yok. Siz hala açlıktan bahsedin, ortalıkta hep şişman şişman insanlar geziyor.

İnanın bana refah ve rahatlıktan millet Coni Walker wiskisini fiçı ile içiyor.

Sayın Şanar Bey af buyurunuz bugüne kadar sabrettim fakat artık dayanamıyacağım!.. Şu yalanmış bu yalanmış, ne yani Türk gazeteleri hep yalanı yazıyorlar, alın size "Hürriyet"ten bir tane de gerçek bir haber...

Mektubumu yayınlamayacağımızdan eminim bu yüzden bizzat kendimle koyuyorum...

**600 milyarlık
uçak alacağız**

291 adet F-18 L uçağı
Amerikan Northrop
Şirketi'nden alacağız
Çalışmalar sürüyor

• Dünya tarihinin en büyük uçak siparişiyle ilgili çalışmalar konusunda konuşan şir...

Gelelim Offenbach'tan Y.G.'nin yolladığı küpüre...

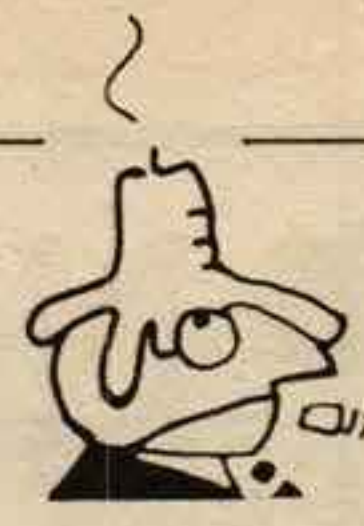
Aynı gazetede iki haber, herşeyi o kadar açık anlatıyor ki altına tek satır yazmaya

gerek görmedik. Başarılı bir gazetecilik örneği vererek bu iki haberi yanyana basan gazeteye çok teşekkür ederiz. Y.G.'yi de kutlarız bu güzel örneği kaçırmayıp bize ulaştırdığı için..

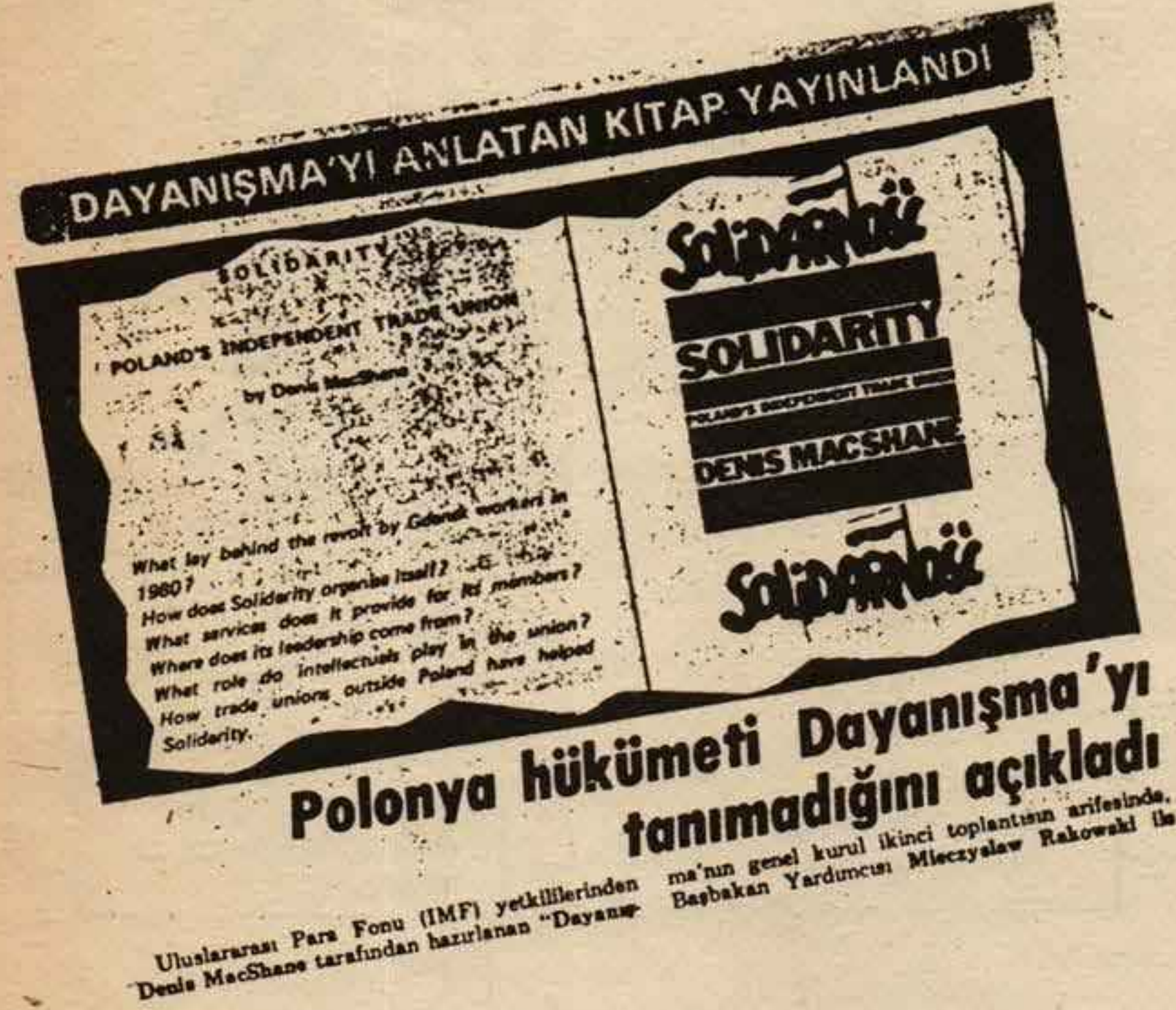

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler
Olsa olsa yatıya kadar söyler.

Şanar Yurdatapan'a
23 Eylül 1981 tarihli Milliyet gazetesinde şöyle bir haber gözüme çarptı.

"Uluslararası Para Fonu (IMF) yetkililerinden Denis Mac Shane tarafından hazırlanan "dayanışma" adlı kitap yayınlandı. IMF'nin Polonya ile ilgili raporunu da kapsayan 170 sayfalık kitapta dayanışmanın.....anlatılıyor."

Gazetede ayrıca kitabın kapağının resmi de yayınlanmış.

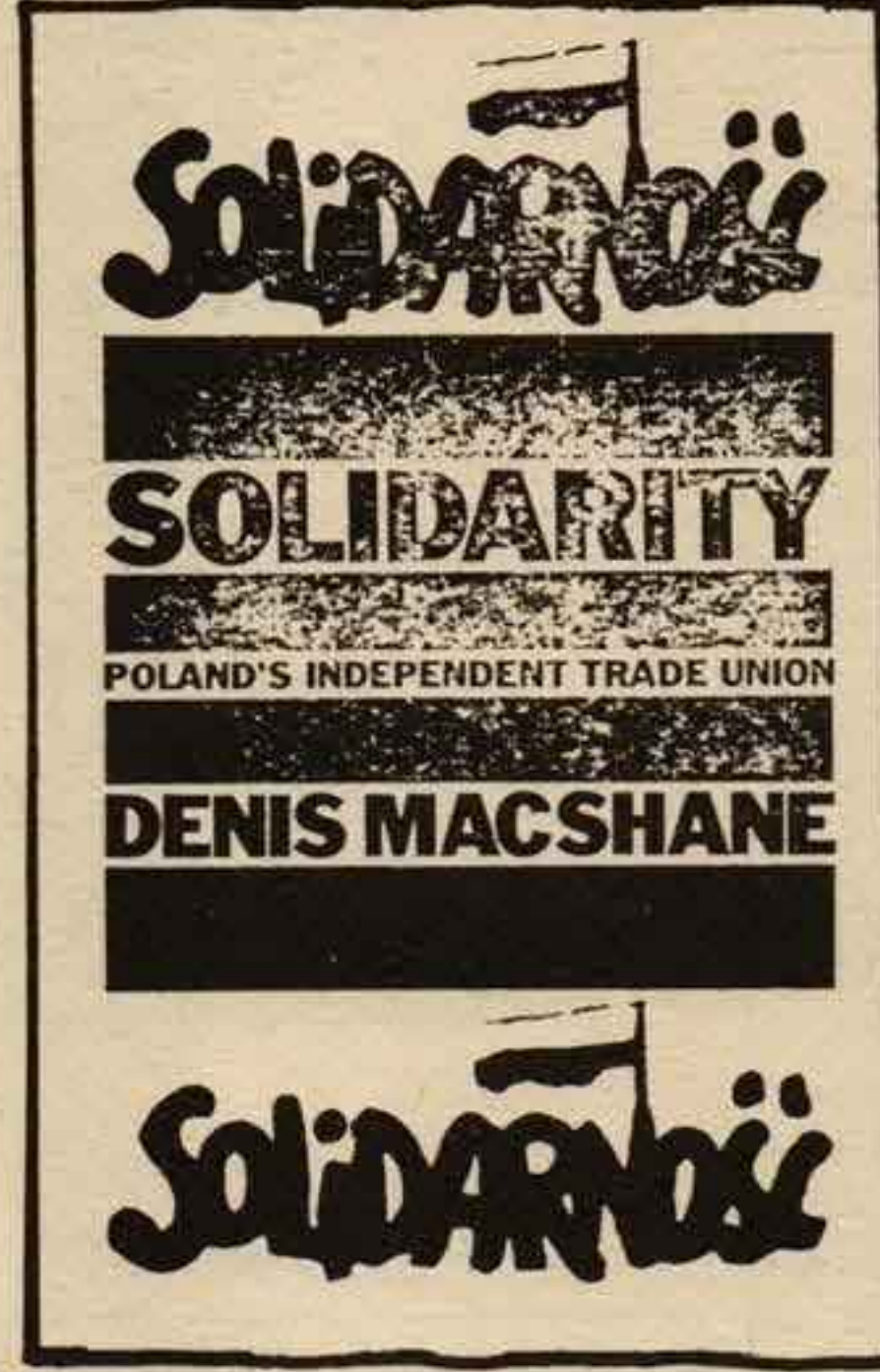
şimdi, kitabın kapağı doğru, 170 sayfa olduğu doğru (aslında 172 sayfa ama önemli değil) kitabın dayanışma sendikasını çeşitli yönleriyle anlattığı doğru, kitabın yazarının ismi tamamiyle doğru. Ancak bazı ufak-tefek yanlışlar var. Kitapta IMF'nin Polonya raporu ile ilgili tek satır yok. Hatta IMF'nin ismi bile geçmiyor. İşin en neşeli yanı ise şöyle; IMF yetkilisi olduğu iddia edilen Denis

Mac Shane, her nasılsa İngiltere'de politik olarak "solcu" diye bilinir. Hatta hatta geçmiş dönemlerde BBC (İngiliz Radyosu)'de Prodüktör olarak çalışmış, ayrıca İngiliz ve İrlanda ulusal gazeteciler sendikasında başkanlık etmiş.

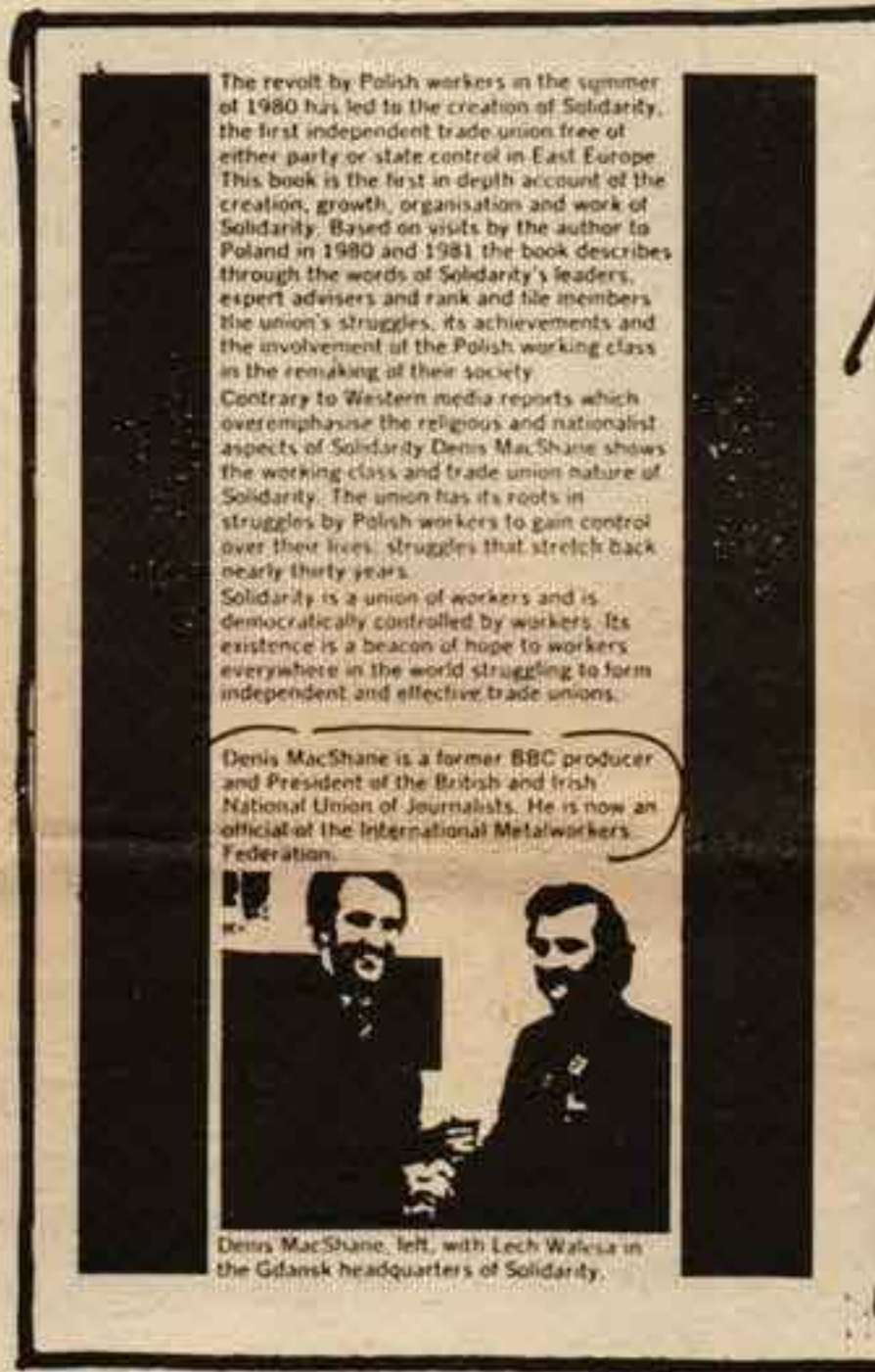
Şu anda ise uluslararası metal işçileri federasyonunda görevli olarak çalışıyor. Size Milliyet'in fotokopisini ve kitabın hem ön hem arka kapağının fotokopilerini gönderiyoruz. Arka kapakta sayın IMF yetkilisi Denis Mac Shane'in kim olduğuna dair kısa bir bilgi var.

Haber işinize yarar diye düşündük. Yorumunu siz eklersiniz artık, selamlar. İngiltere'den bir Demokrat Türkiye okuru

Anlaşılan International Metalworkers Federation (IMF) (Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu) ile Uluslararası Para Fonu (IMF)'yi karıştırırmışlar!!! Olan da zavalı Denis Mac Shane'e olmuş!

ÖN KAPAK

ARKA KAPAK

Bu da biraz eskimiş bir mektup. Duisburg'dan D.D. yollamış. Bahsettiği gazetede kolay, nasılsa her kış tatbikatında aynen tekrarlanır. Şimdi mektubu birlikte okuyalım:

"Erzurum ve Sarıkamış'ta yapılan Kış 82 tatbikatını, Amerikalı general Rennick de davetli olarak izledi. General, tatbikatın başarısını ve özellikle Mehmetçiklerimizin -40 derece soğukta bir aydan fazla bir zamandan beri tatbikat hazırlığı karşısındaki dayanıklılığını, hayranlıktan kaynaklanan şaşkınlık ile önüne gelene anlatıyordu." Haber bu kadar. Okur şöyle devam ediyor:

Bu haberde anlatılmak istenen ne Allah'ın?.. Bunun mantıkla, gerçeğe zerre kadar alakası var mı?.. Demek istedikleri: Türk Askeri çok güçlü, kuvvetli, dayanıklı, çilekeş. Çok çalışır, az aşırır.. vs.. vs..

Bu zırva habere, belki orada yaşamamış olanlar kanabilir. Ama yaşayanlar, hele askerlik yapanlar, gülemez bile, olsa olsa küfredir.. Ben onlardan biriyim işte. Askerliğimi orada yaptım ve kış tatbikatına da katıldım.. Tatbikatta yay Mehmedin haline... Pabuçlar 4-5 yamalı, hepsi içine su alır. Montgome-rinin içine bile sivil giymek yasaktır. Fanilanın üstüne geçirirsin. Ayakların ıslanır, donar, mühim değildir. It gibi titrersin soğuktan, o da önemli değildir. Bir ay boyu, buzdan yapılmış bir koğuşta yatarsın, günde üç öğün de dayak yersin yemek yerine.. Bunların hepsi, Amerikalı generalden bir aferin almak uğrunadır..

İKİSİ DE ANNE

Bu da Mosbach'tan A.H.Y'dan aldığımız mektup: 22. Şubat. 1982 tarihli Hürriyet Gazetesinde okudum. Haberin başlığı İKİSİ DE ANNE diye yazılmış..

Olay şöyle: İki tane anne var. Birincisi Ermeni asıllı. Yeni doğmuş bebeğini kilise avlusuna bırakmış. Gerekçe: Geçim sıkıntısı içindeymiş, büyüme olanağı yokmuş.. İkinci anne ise Türk. 5 gün önce doğum yapmış, yatıyor. Evde kimse bulunmadığı bir anda yangın çıkıyor. Kadın canını tehlikeye atıp önce bebeğini kurtarıyor.

Şimdi birakalım vicdanlı mı değil mi konusunu diyor okurum. Kadını çocuğunu kilise kapısına bırakmaya zorlayan yoksulluğu da tartışmayalım, kadının avukatı da değiliz.. İyi ama neden diyor?.. Neden böyle bir kıyaslama için Ermeni asıllı bir anneye gerek duyuyorlar?.. Aynı nedenle bebeğini Cami kapısına bırakan Türk kadınlarının sayısı az mıdır?.. Ermeni anneler acaba yavrularını kurtarmak için canlarını tehlikeye atmayacak kadar insanlık dışı yaratıklar mıdır?..

Ama bizim gazeteci baylar için önemli olan, her fırsatta, hatta annelerin acılarında bile şoven duyguları istismar etmek, Ermenilere veya başka uluslara düşmanlık tohumları saçma.. diye devam etmiş A.H.Y ve yazıyı şöyle bağlamış: Ne gariptir ki, aynı gazete, birkaç gün sonra gayri meşru çocuğunu öldüren bir anneyi de yazdı.. Bu defa nedense Ermeni, Rum filan değildi!... Bebeklerin özgürce doğacakları güne kadar...

Hayır A.H.Y kardeşim... o günü "Yalancıların mumlarını" böyle elele söndürerek yaklaştıracamız... Bir dahaki sayıya kadar...

1976 yılı Ocak ayında kış tatbikatına katılanlar bilir. Tatbikattan sonra bir ay boyu, hastaneler, revirler adam almadı. Artanını çadırlarda tedavi etmeye uğraştılar. Bir de Sarılık salgını.. 100 kişilik bölükler 35-40 kişiye düştü.. 2 arkadaşımız hayatını kaybetti.. Belki sakat kalanlar da olmuştur. Bende bile izi kaldı.. Kışın ayaklarımız hiç ısınmaz... O Sarıkamışı biz iyi biliriz..

Evet D.D. kardeş.. Sarıkamışı dedelerimiz de çok iyi bilir.. 1. Dünya savaşında "Büyük Türk İmparatorluğu" hayalleri peşinde Alman Emperyalizminin dümen suyuna takılan Enver Paşa (İsim benzerliği de ne tesadüf) onbinlerce Anadolu gencini o Sarıkamışta kırdırmıştı.. Dileyelim ki Tarih bu konuda tekrerrütmesin.. Yiğit kardeşlerimiz, "Aslan Mehmetçik, sen bir tanesin" diye sırtı sıvazlanıp ölmeye ve öldürmeye yollanmasın Amerikan Paşalarının gösterdiği yönde!.. Yavrularımız Sarıkamışta, şen şarkılar söyleyerek barış ve mutluluk içinde spor yapabilsinler.. Ne de güzel yerdir Sarıkamış, ayakkabısı su almayana, sırtında sıcaklık göçüğü olana...

München'den S.T. Yazdığınız konu gazetesinin başka bir bölümünde işlendiği için koyamadım. Yeni katkılarınızı beklerim...

DÜNYADA GEÇEN AY

Avrupa'da:

Almanya: Aşağı Saksonya seçimlerinde SPD çoğunluğunu kaybetti. SPD-FDP koalisyonunun sonuna yaklaştığı, onun yerini CDU-FDP koalisyonunun alacağı görüşü kuvvetleniyor. SPD Başkanı Brandt, partisinin seçmen güvenini kaybetmekte olduğunu kabul etti.

Frankfurt havaalanı inşaatına engel olmak isteyen 2000 genç tekrar polisle çatıştı.

Fransa: Ara seçimleri, Mitterand için de aynı sonucu getirdi. Oylarında büyük gerileme var.

Paris-Toulouse ekspresi, bilinmeyen kişilerce sabote edildi. 5 ölü, 27 yaralı var.

Belçika: Çelik İşletmelerinin kapatılışını protesto eden 10.000 işçi polisle çatıştı. 180 kişi yaralandı.

İngiltere: Glasgow seçimini yeni kurulan Sosyal Demokrat parti adayları kazandı. Bu sonuç hem iktidardaki Muhafazakarları, hem de muhalefetteki işçi partisini ürküttü.

Arjantin'in Falkland adalarını işgal etmesi üzerine İngiliz kabinesinde bunalım çıktı. Dışişleri Bakanı Lord Cornington istifa etti. Hükümet Falkland adalarına asker sevk etme kararı aldı.

Polonya: Gierke ve eski yöneticiler yargılanıyor. Walesa'nın katılmasına izin verilmeyen vaftiz töreni siyasi gövde gösterisine benzedi. Askeri Yönetim Güvenlik Mahkemeleri kurmaya hazırlanırken, bir yandan da "çiftçilerin, işledikleri toprakların mülkiyetine sahip olmalarını öngören" bir yasa yürürlüğe girdi.

Yunanistan: Ege'de hava sahasının 10 mil olduğunu bir daha açıkladı. Türkiye ile alıp verilen son notalar, biraz daha yumuşak bir hava taşıyor.

Yunanistan'da Medeni nikah kabul edilerek kiliseye bir darbe vuruldu.

Deniz Kuvvetleri komutanı Koramiral Kapetos, hükümetle ters düşerek

istifa etti. Yerine atanan Tümamiral Papas, Yunanistan'daki Albaylar cuntası zamanında, bir Nato Manevrasında, komutasındaki gemiyi kaçırarak Cuntaya isyan etmesiyle ünlüdür. Lavrion kasabesindeki Türkiye'li politik Mültecilerin açlık grevi, hükümetin görevlendirdiği milletvekili Glevos'un katkısıyla sona erdirildi. (Glevos, Nazi işgali sırasında, bir gece Akropolis Tapınağının tepesinde asılı Nazi bayrağını aşağıya edip yerine Yunan bayrağı çekmiş, önceden hazırladığı projektörleri bir anda yakıp Atina'lılara unutulmayacak bir saat yaşatmış, ve ele geçmeden kaçmayı başarmıştı. Yunanistan'da milli kahraman olarak tanınıyor.) Politik sığınmacılarımızın isteklerinin yerine getirileceği açıklandı. 21. Mart. 1982 gecesi, aralarında Melike Demirağ, Ufuk Adalı ve Hüseyin Erdem'in bulunduğu bir sanat topluluğu, Lavrion'da bir konser verdi. Demokrat Yunan Sanatçılarından Leondis'in katıldığı gece, ERT (Yunan Radyo-TV kurumu) tarafından kaydedildi ve yayınlandı.

Kıbrıs: Kıbrıs Cumhuriyeti ile İngiltere arasında sürüp giden "Üsler karşılığı tazminat" konusu yeni bir boyuta girdi. Kıbrıs hükümeti, 1963 yılından bu yana, İngiltere'nin kullandığı üsler karşılığında toplam 140 milyon dolar tazminat istiyordu. İngiltere, tazminat ödeyebileceğini, ancak bu paradan K.T.F.D.'nin de pay alması gerektiğini söyleyerek -tekrar iki toplumu karşı karşıya bırakarak-konudan sıyrılmaya çalışıyor. Uluslararası hukuka göre varlığını kabul etmediği KTFD'ni, bu konuda var olarak kabul edişini ne kadar süre savunabilecek, bunu zaman gösterecektir.

Türk ve Rum ılerici partilerinin liderleri, uzun süredir ilk defa Libya'da buluşarak görüştüler. Bu görüşmenin elle tutulur bir yakınlaşma sağlayıp sağlayamayacağı gene zaman içinde belli olacak.

Lefkoşenin iki kesiminin belediye başkanları, yeşil hatta buluşarak şehrin kanalizasyon projesini görüştüler.

Türk toplumunda hükümet bunalımı, şimdilik sona erdi. Çağatay başkanlığındaki yeni koalisyon güvenoyu aldı. Turhan Feyzioğlu, KTFD'ne "Anayasa Danışmanı oldu ve Denktaş'la görüşerek yeni görevine başladı.

Buluşmalar:

Schmidt-Thatcher: Genellikle AET (Ortak Pazar) sorunlarını görüştükleri sanılıyor. Bu arada-Yukarıda belirtildiği gibi- Brejnev'e de cevap üzerine konuştular.

Mitterand-Reagand: Ayın sürpriz buluşmasıydı. Belirgin bir sonuca ulaştığını söyleyemeyiz. Konuşma sonunda, "Orta Amerika'da Demokrasi-lerin korunması" dileğinden başka ortak hiç bir şey açıklanmadı. Mitterand ise, kendi adına şu sözleri söyledi:

- Kanlı diktatörlüklerin egemenliğine ve yoksulluğa karşı savaş verilmesi gerekmektedir. (Fransa, Nikaragua'daki Sandinistayönetimine 16 Milyon dolarlık silah yardımı yapıyor.)

Coğrafi durumundan ötürü USA'nın endişesini anlıyoruz. Ama bu bölgeye askeri müdahaleden kaçınması gerekir.

-Fransa'nın Sovyetlerle imzaladığı doğal gaz anlaşmasına Amerikanın canının sıkıldığını öğrendik. Ama

Fransa özgür bir ülkedir ve ithal ettiği kaynaklarını geliştirmek zorundadır.

- Amerikanın Sovyetlere tahıl satmasına -tabii ki- hiç bir diyeceğimiz yok, Amerika da özgür bir ülkedir.

- Zaten ekonomik ablukalara prensip olarak karşıyız.

Petrol:

Sanayi ülkelerinde petrol fiyatları, son iki ay içinde %20 oranında ucuzladı. İlk bakışta şaşırtıcı ve ters görünen bu ucuzlamanın OPEC (Petrol Üreticisi Ülkeler Birliği) ile, bu birliğe üye olmayan Meksika ve Kuzey Denizi üreticileri arasındaki rekabetten kaynaklandığı belirtiliyor.

OPEC ülkeleri ise, ucuzlamayı önlemek için ÜRETİMİ BIRAZ DAHA KISMAK kararını aldılar.

Petrol tüketicisi ülkeler, özellikle "Geri bırakılmış ülkeler" hiç bir karar almadı...

Latin Amerika'da kan ateş ve direniş

Meksika: Başkan Lopez Portillo, Karayiplerde, özellikle Salvador'da hükümetle gerillalar arasında arabuluculuk yapmak istediğini açıkladı. Bu öneriyi ABD olumlu karşıladı.

Bolivya: Hükümeti protesto eden göstericilere ateş açıldı. 5 ölü, 11 yaralı...

Arjantin: İngiliz sömürgeci falkland adalarını Arjantinli askerler işgal etti ve ardından sorunu barışçı yollarla halletmek istediğini açıkladı.

Guatemala: İlimli olarak tanınan Gn. Monnt liderliğinde genç subaylar, sağcı yönetimi bir darbeyle yıktılar.

Kolombiya: Gerillaların boykot ettiği seçim, %50'nin altında katılımı yapıldı. Ülkede yer yer olaylar devam ediyor.

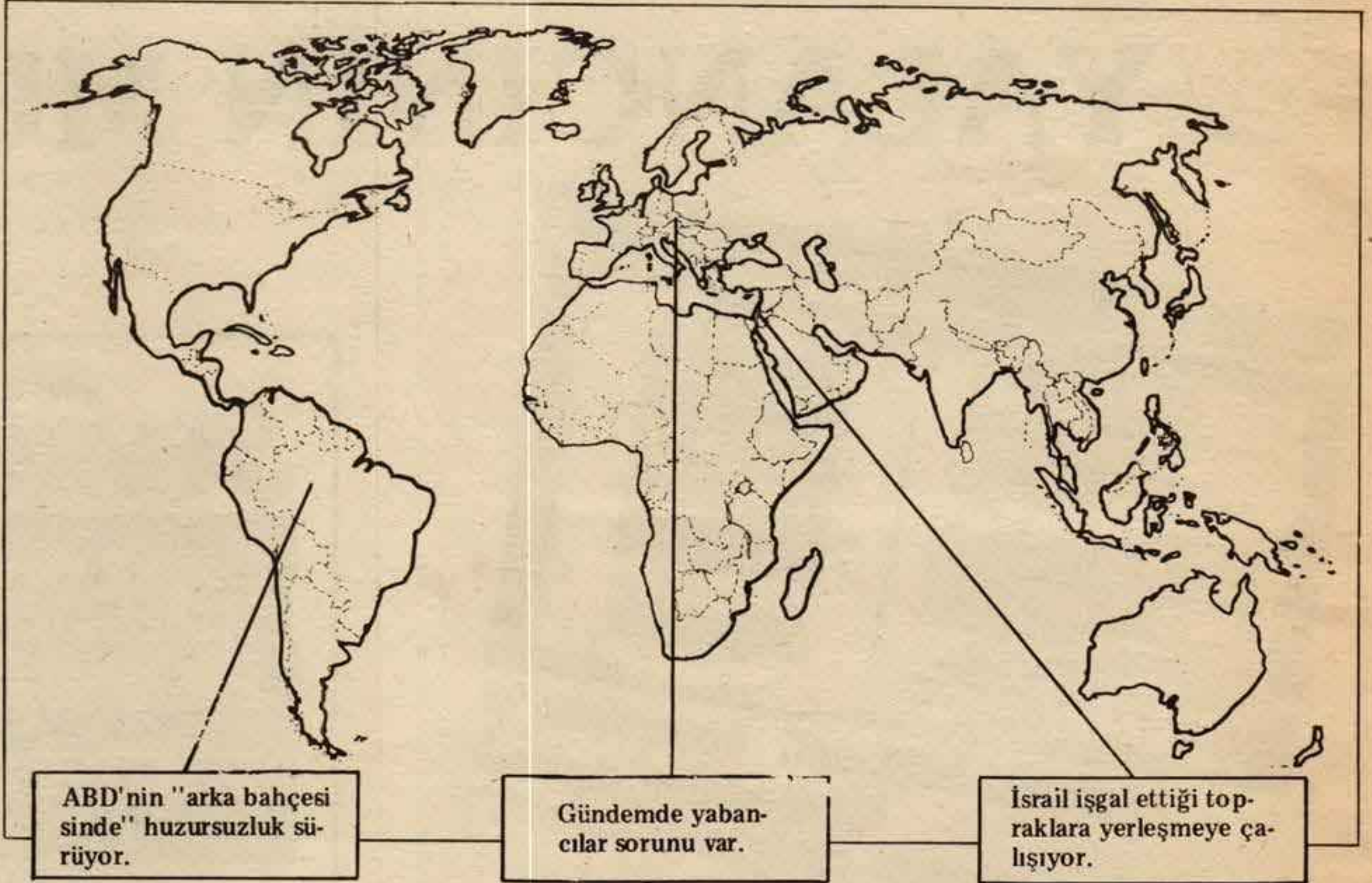
Surinam: Sağcı darbe teşebbüsü bastırıldı.

Karayip Denizi: NATO Manevraları, komşu ülkelerin büyük tepkileriyle karşılandı. Venezuela, bu manevraların, barış denizi olarak görmek istedikleri Karayipleri savaş alanına çevirdiğini söyledi. ABD ise "Uluslararası haklarından vazgeçmeyeceğini bildirdi.

AET 25 Yaşında:

AET (Ortak Pazar) 25 yaşında. Ama 125 yaşındaymışçasına hastalıklar içinde.. Bir zamanlar, iki dev ekonominin arasında ezilmemek, ekonomik bir Üçüncü Güç oluşturmak, yavaş yavaş tek bir para birimine ve sınırların fiilen kalkmasına doğru gitmek amaçlarıyla kurulan AET, şimdi uyumsuzlukların sancılarını çekiyor. Avrupa ülkelerinin tümünü saran ekonomik kriz bir yandan, Yeni üyeler Yunanistan ve Portekiz'in değişiklik istekleri bir yandan, İngiltere'nin istekleri üçüncü yandan, AET'yi sarsıp duruyor geriletiyor

Artık yalnızca uzmanlar değil,ortalama politikacılar da AET'ne "Bitkisel hayata girmiş" gözle bakmaya başladılar.. Görüşlerini açık açık belirtmekten de çekinmiyorlar. Oysa bir diğer aday, inanılmıyacak bir ısrarla kapıyı zorlayıp duruyor: Türkiye!...

Asya-Afrika:

●Bangladeş:Sağcı Gn. ERSAD, bir darbeyle yönetime el koydu.

●G.Kore: Amerikan Kültür Merkezi yakıldı. Hükümet, bu olayı fırsat bilerek 6000 muhalifi bir gecede göz altına aldı

●Mısır: Enver Sedat'ı öldüren komandolardan beşinin idam kararı onaylandı. Başkan Mübarek, çoğu islam örgütlerinin üyesi olan 2000'den çok "Sedat Muhafızı"ni tutuklattı.

●Libya: Kaddafi, Amerikan 6. Filosunun Sidra körfezinde manevra yapmasının DÜNYA SAVAŞI'na yol açacağını bildirdi. USA ise bu manevrayı hakkı olarak görüyor ve kararlı olduğunu bildiriyor.

●Kaddafi, Avusturyayı ziyaret etti ve "Batı Avrupa ile yakınlaşmak istediklerini" söyledi.

●İran, Libya ile ABD arasında savaş çıkarsa fiilen Libya'nın yanında savaş katılacağını açıkladı.

●İran "Devrim Muhafızları" ile Halkın Fedaileri Gerilla Örgütü (Azınlık) arasında çıkan çatışmalarda Fedai-

ler'den 8 kişinin öldürüldüğü bildiriliyor. "Devrim Muhafızları"nın İran'daki devrimci gruplara ve bu arada Halkın Fedaileri Gerilla Örgütü (Azınlık) ne karşı operasyonlarını sürdürdüğü ve bu nedenle Hükümet kuvvetleri ile ılerici ve devrimci güçler arasında yer yer çatışmalar çıktığı bildiriliyor.

●İran, Irak'a karşı büyük bir saldırı başlattığını açıkladı. Tahran Radyosuna göre İran Birlikleri işgal altındaki Dezful ve Sus kentlerini geri aldı.

●İsrail'in, işgal altında bulunan Batı Seria'da El Birek Kasabasının Filistin'li Başkanını görevden alması üzerine halk protesto gösterilerine başladı. İsrail askerlerinin ateşi sonucu bir Filistin'li genç öldü.

●Batı Seria'da, Filistin'liler tarafından düzenlenen "Toprağa Bağlılık Günü"ndeki gösterilere yarım milyon kişi katıldı. Yaser Arafat, bölge halkının yönetime ve işgale karşı direneceğini açıkladı. Öte yandan Kudüs'te 18 Filistin'li gazeteci İsrail askerlerince tutuklandı.

●İsrail'in bir süre önce ilhak ettiği Golan Tepelerinde yerli arap halk ile işgalciler arasında çatışmalar çıktı. Yerli halkın bir protesto gösterisine ateş açan İsraili askerleri 4 kişiyi yaraladılar. İşgal altındaki Golan Tepelerindeki yerleşim merkezlerinde oturan Araplar, İsrail nüfus cüzdanını kullanmak için direniyor. Protestolar nedeniyle İsrail askerleri, 4 kasabada sokağa çıkma yasağı koydular. Buna rağmen yasak, kalabalık topluluklar halinde sokağa çıkan halk tarafından işlemez hale getiriliyor.

İsrail işgalini protesto gösterilerine katılan, filistinli bir genç İsrail polisince götürülürken

(Foto TIME/Ramallah)

Silahsızlanma:

Sovyetler Birliği, "Bir iyi niyet gösterisi olarak, füze sayısını tek taraflı dondurduğunu" ilan etti..

Buna ilk cevabı ABD verdi: Brejnev propaganda yapıyor.

İki gün sonra aynı cümleyle Çin görüşünü bildirdi. Fazladan, Sovyetle-

rin "yakın ilişkiler kurma" isteğini de geri çevirdi.

Schmidt ve Theatcer, "Brejnev'in önerisini" yetersiz buldukları şeklinde "yuvarlak bir cevap verirken, konuyu hemen Polonya ve Afganistan'a çevirdiler.

Silahlanma ve silah satışları aynı hızla devam ediyor.

Baştarafı arka kapakta

« UYUM ZORLUKLARININ ALTINDA FEDERAL HÜKÜMETİN KARARLARI YATIYOR... »

Yetkililere Sunulan 9 Öneri

Demokrat Türkiye: Sizce seminerin ne gibi yararları oldu? Ortak bir çözüm bulundu mu veya ortak bir karar alılabildi mi?

Dr.F.Sen: Seminer sonunda ortak bir karar alınmadı. Fakat seminere katılan Türk bilim adamları tarafından 9 noktayı içeren bir katalog hazırlanarak yayın yoluyla F.Alman yetkililere duyuruldu:

1- Federal Almanya'da yaşayan 1 milyon 546 bin Türkiyelinin artık Alman toplumunun bir parçası olduğu ve kesinlikle Türkiye'ye dönüş için zorlanamayacakları, ancak isteyenlerin kendi rızalarıyla, gönüllü olarak dönebilecekleri belirtildi.

2- Alman yetkililerden yeni yapılacak Yabancılar Kanunu'nda, yabancılar dairesi ya da benzeri makamlara takdir hakkı verilmemesi istendi.

3- Şu anda sadece az sayıda yabancıya verilen oturma hakkının daha geniş kapsamlı bir hale getirilmesi istendi.

4- Çifte vatandaşlık hakkının F.Almanya parlamentosunca kabul edilmesi önerildi.

5- Türkiyelilerin uzun sürede Alman toplumuna uyum gösterebilecekleri belirtildi ve bunun yalnızca bir zaman sorunu olduğu vurgulandı. Bu konuda Alman yetkililerinden atılımda bulunmaları istendi.

6- Bu noktada Türkiyelilerin artık F.Almanya'da ekonomik yatırımlar yaptığı, her bakımdan orada yerleşmeyi ve uzun vadede ekonomik bir yerleşiklik kazanmaya çalıştıkları dile getirildi.

7- Uyum sağlanamamasının nedenlerinin Türkiyelilerden çok Federal Hükümetin aldığı bunu imkansız kılan önlemlerde aranması gerektiği dile getirildi.

8- Yetkililerden yabancı düşmanlığına karşı önlem alınması istendi.

9- Aşırı görüşlülerin Türkiyelilere yönelik düşmanca kışkırtmalarının önlenmesi istendi.

Demokrat Türkiye: Bizlerin bu denli tartışıldığı ve işçiler hakkında alınacak kararlarda etkisi olacak böyle bir seminerde kaç işçi bulunuyordu? Ve çalışanların konu ile ilgili görüşleri, düşünceleri toplantıda yansıtıldı mı?

Dr.F.Sen: Ben organize komitesinden değilim, sadece davetli olarak oradaydım. Fakat benim tespit edebildiğim kadarıyla F.Almanya'dan çağırılmış bir işçi yoktu. Bursa'da bulunan bazı işçi temsilcileri seminere katıldılar, fakat F.Almanya'dan işçi olduğunu tahmin etmiyorum.

Demokrat Türkiye: Bu durum kimse-nin dikkatini çekmedi mi?

Dr.F.Sen: Hayır, bu konuda herhangi bir açıklamada da bulunulmadı. Ama Türkiyeli işçiler bu duruma ne yazık ki alışkınlar. Böylesi toplantılarda

maalesef haklarında karar alınanlar bulunamıyor.

Geri Yollama Planının Uygulanması Oldukça Güç

Demokrat Türkiye: Alınan önlemlerle (sert ya da yumuşak) gelinecek nokta sizce ne olacak? Buradan gidecek kesim 1.kuşak mı yoksa 2.kuşak mı olacak?

Dr.F.Sen: Bu yıl çıkarılması düşünülen yeni Yabancılar Yasa'sının ana ögesini Alman iş piyasasının kabul edemeyeceği yabancıların geri gönderilmesi hedefi oluşturuyor. Zimmermann'ın da dediği gibi yapılacak yeni yasalar, işsiz yabancıların oturma izinlerinin de iptal edilmesiyle yurtlarına geri gönderilmelerine neden olabilecek. 1.nesil daha çok bazı yasal zorluklar ve devlet kurumlarında gösterilecek zorluklar vasıtasıyla ilk etapta geri gönderilmek isteniyor. Bu etapta geri dönmekte direnenler içinse herhalde belirli bir ekonomik yardımla ülkelerine geri dönüşün teşvik edilmesi düşünülüyor. 2.nesil için düşünülenler benim görüşüme göre iki boyutta saptanabilir. Birincisi burada doğup büyüyen ve belirli oranda sosyal yaşama uyum gösterenler.

İkincisi 1977-78 yıllarından sonra 14-18 yaşları arasında ailelerinin yanına gelen yabancı gençler. Bu son gurup için düşünülenleri herhalde İçişleri Bakanları toplantısından sonra daha açık görebileceğiz. Fakat yaklaşım şu ki, 18 yaşını doldurup F.Almanya'da bir işyeri, mesleki eğitim yeri bulamayan, yahut hakikaten Almanca bildiğini, öğrendiğini belgeleyemeyen gençlere, "Almanya'nın, bizim size karşı

bir sorumluluğumuz yok" diyerek, ülkelerine dönmeye zorlayacaklar. 2.neslin burada doğup büyümüş kesimi ise 1990'larda başlayacak olan işgücü açığı için bir rezerv olarak görülüyor. Yani üçlü bir stratejidir söz konusu olan; 1.nesil için alınan kararların ve geri yollama planlarının uygulanması oldukça güç. Çünkü bu kuşağın belirli hakları var, alacakları var. Bu yüzden onları bazı taktiklerle, zorluklar çıkararak geri döndürmeye çalışıyorlar. 2.neslin Almanya'da doğup büyümüş kesimi Almanların kabul etmedikleri işyerleri için, yardımcı işçiler olarak görülürken, Almanya'ya sonradan gelen ikinci kesimin sosyal yaşama uyum sağlamalarının olanaksız olduğu yani geri gönderilmeleri gerektiği ispatlanmaya çalışılıyor. Sonuç olarak Türkiye veya buradaki Türkiyeliler akılcı bir politikayla kamuoyu oluşturmaları takdirde alınan ve alınması düşünülen bu tedbirler herhalde 1982 sonunda Türkiyeli işçileri çok açık etkileyecek.

Türkiyeliler Politik Uyum Sağlamışlardır.

Demokrat Türkiye: Sürekli yinelenen bir yargı, bizlerin bu topluma 'entegre' olamayacağımız ya da bunun son derece zor olacağı... Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Dr.F.Sen: Eğer 'uyum'u dört ana ögede toplarsak F.Almanya'da yaşayan Türkiyelilerin diğer yabancılar arasında Alman toplumuna uyum sağlamada istekli olduğunu ve belli konularda uyum sağladığını görüyoruz. Uyum sağlamadıkları ko-

nuları yakından incelediğimizde ise bunların altında Federal Hükümetin aldığı tedbirleri görüyoruz. Şöyle diyelim, sosyal yaşama uyum sağlamak için çaba harcayan

Türkiyelilere çocuklarını yuvaya yollamak için, lisan öğrenmek için tanınan şans çok azdı.

İkincisi 1970'lerden itibaren Türkiyeli işçiler sendikalarda aktif görev almışlar sayısız işçi temsilciliklerine girmişlerdir. Kapitalist düzenin çalışma temposuna uyan işçilerimizin aynı düzenin toplumuna uymadıklarını söyleyenlere karşı iyi bir örnektir bu. Ayrıca tasarruflarını giderek yatırımlara yöneltten Türkiyeliler de burada kalabileceklerini Alman ekonomisinin bir parçası olabileceklerini göstermektedirler. Politik uyum sağlamadığımızı söyleyenlerde aynı yalınlığın içindeler. F.Almanya'da Türkiyeliler kadar politik uyumu gerçekleştiren, bu konuda çaba harcayan başka bir yabancı topluluğu göremeyiz. Bir Yugoslav buradaki siyasi gelişmeleri göremezken, Türkiyeliler yerel belediyelerden siyasi partilere kadar bir çok kuruma girmişlerdir. Bu da gösteriyor ki, şans verildiği takdirde Türkiyeliler topluma uyum sağlayabilecek kişiler. Fakat bu şans bu güne kadar verilmedi ve bundan sonra da verilmeyecek. Böylece Türkiyelilerin 'uyum' sağlayamadığı Alman toplumuna politik açıdan ispatlanmaya çalışılacak, düşmanlıklar körüklenecek.

...

Baştarafı arka kapakta

SPD

bazı Almanların, "hükümetimizin yaptığını biz haydi haydi yaparız" demeleri bunun en çarpıcı örneklerinden. SPD Genel Sekreteri Grotz, partisinin uzun yıllar izlediği yabancılar politikasını mezara gömüp, en gerici politikalara sarılmasını, "gerçeğe dönüş" olarak niteliyor ve şunları söylüyor: "Politikamızdaki sadece bir dönüştür, köklü bir değişim olmalıdır. Bu bir gerçekliğe dönüştür, ya da başka bir deyişle gerçekçi bir politika izlenmesinin gereğidir. Mesela okullarda entegrasyondan söz ediliyor fakat yeterli kadar öğretmen yoktur. Ya da getto'lar ortadan kaldırılmalı deniyor fakat bunun için gerekli olan sosyal evler yeterli sayıda değildir. Güzel sözlerle, ilerici kararlar almakla sorun çözülmez. Çünkü bunlar laftan öteye geçmemektedirler. Bu yüzden gerçekçi olmak, koşulları gözönünde bulundurmak gerekir. Bu da, yabancı sayısının azaltılması demektir. Çünkü yabancı sayısı arttıkça sorunlarda artmaktadır. Ailelerin birleştirilmesine karşı değilim ama, bu da iyi kontrol edilmelidir. Ayrıca parayla dönüşü de benimsemiyoruz. Çünkü böylesi bir dönüş hem masrafa hem de kalifiye yabancı işçileri kaybetmemize yol açar."

SPD, Parti tüzüğünde yer alan ilkelere bile bağdaşmayan 'yeni' ve 'gerçekçi' yabancılar politikasının gerekçesini de hazırlamış: Alt tabakalardaki bilinçsiz kitleleri Neo-nazilere, faşistlere kaptırmamak, onların kucağına itmemek. Bu "anti-faşist" görevi yerine getirmenin bilinci içinde SPD, Hristiyan Demokrat Partiler'le aynı dilden, aynı ağızdan konuşabiliyor. NPD'nin şantajına boyun eğebiliyor. Ve bütün bunlardan sonra hala şaşabiliyor Bay Grotz'un kendi anlattığı şu ibret dolu olaya: "SPD'nin bir süre önce katıldığım bir toplantısında, dinleyiciler arasına sızın bir miktar Neo-nazi yabancılar aleyhine bir şeyler söylediler. SPD'li dinleyiciler tarafından alkışlandılar. Ama alkışlayanlar kimlere alkış tuttuklarını bilmiyorlardı. Mesele sonradan anlaşıldı."

Baştarafı arka kapakta

CDU/CSU

şarı" diyebilmeleri için kitleleri biraz daha arkalarına almaları, yabancı düşmanlığını biraz daha körüklemeleri yetecek. Zimmermann devam ediyor: "Alman halkı dejener olmaktan korkmaktadır. Bu korku haksız değildir. Ve bu yüzden, bu korkuya yol açan nedenler ortadan kaldırılmalıdır. Bize yabancı bir varlık durumunda olan yabancıların -Türkleri kastetiyorum- daha fazla Almanya'da kalmalarına izin veremeyiz. İşsiz Türkler Almanya'yı terk etmek zorundadırlar..."

Hristiyan Birlik Partilerinin (CDU/CSU) en "akıllı" politikacısı Zimmermann 4 istekte bulunuyor:

- 1- Aileler birleştirilecekse bu Almanya'da değil Türkiye'de olmalıdır.
- 2- Yabancı işçi getirme yasağı yeterince işlememektedir. Daha etkinleştirilmelidir.
- 3- Oturma izni için bir işyeri bulunması şart koşulmalıdır. İşsiz kalan Almanya'yı derhal terk etmelidir.
- 4- Yabancılar geri dönüş için teşvik edilmelidir. Geri dönenlere işverenin ödediği primler verilmeli, yalnızca sigorta paraları ödenmelidir.

Baştarafı arka kapakta

NPD

den kiraladığı 'kamu malı' şehir panolarına afişlerini asıyor, yasaların güvencesi altında propaganda toplantıları tertipliyor. İcad ettiği sloganlar, yabancılar saldıran deri ceketli "Rocker"lerin ağzında küfür, ama bazen de parlamento kürsüsünde konuşan bir politikacının ağzında siyasi bir terim olabiliyor. Ne istiyor "Milliyetçi Demokratlar"? Yanıtı kendi ağızlarından dinleyelim: "Federal Almanya'da yaşayan yabancıların ve çocuklarının 'entegre' edilmeleri, sonuçta kültürlü Avrupa Milletlerinin çürümeye neden olacaktır. Ve bu dejenerasyonun ilk kurbanı Alman milleti olacaktır. Milletimizin yüzde 87'sinin yapılan resmi(!) anketler sonucu, yabancıların yurtlarına dönmelerini istediği saptanmıştır. Ayrıca yabancıların da büyük bir bölümü, de milli gelenek ve göreneklerini, örf ve adetlerini kaybetmek istememektedirler. Fakat ne Federal Hükümet, ne de Eyalet Yönetimleri halkın bu açık eğilimini göz önüne almamakta, fütursuzca yabancıları kaynaştırmaya çalışmaktadırlar. Özellikle yabancıların çocuklarının Alman çocuklarıyla kaynaştırılmaları, köksüz, kültürsüz ve görgüsüz göçebe bir neslin tohumlarını atmakta, ne zaman infilak edeceğini kimsenin bilmediği bir saatli bombayı programlamaktadır. O halde Alman çocuklarının ve yabancı çocukların ayrı ayrı sınıflarda eğitim ve öğretim görmeleri zorunludur. Bu gerçeğin ışığı altında biz NPD olarak şunu talep ediyoruz:

- Uyum politikalarına son verilmeli, yabancıların milli kişiliklerini korumalarına yardım edilmelidir.
- Yabancılar yurtlarına dönmeli, ülkelerinde iş bulabilmeleri için Avrupa ülkeleri yardım etmelidir.

FÜR DEMOKRATIE UND FREIHEIT IN DER TÜRKIE

INTERNATIONALES TÜRKISCH-SOLIDARITÄTSFEST

Folklore, Essen, Musik, Trinken, Lektüre, Film, Kinderfeste, Diskussion mit Gewerkschaften aus der Türkei, P.A. (Gewerkschaften der Leiharbeiter) TÜRKİYE KAMAL TAYI

ENTERNASYONAL TÜRKİYE DAYANISMA GECESI DİBİRKANISI VE ÖZGÜRLÜK İÇİN Program, İntermedien, Musik, Film, Sözlü, Yıyayek, İyeyek, İntermedien, Lektüre, Çay, Şeker, Sıcak

Fest Saale CIVIK Kurdische Söyner, Götische Kinderkurguppe, Klaus der Götiger, Koller, Stadtmusikanten, Italienische Kinderkurguppe, Peter Nomi, Riese, Rand, Chet

der VVN Levekant, Folklore aus der Türkei, 1. Levekant, Spontan Öli heret, Skilhard Schenckler, Folk, Initiative, Levekant, m.a.

An 24. April 1982 (Samstag) 18.00 - 22.00 Uhr Im 1. Indehof, Weihen 10.11. Weihen 10.11. Weihen 10.11. Weihen 10.11.

AACHEN'DE YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI HALKLARIN DAYANIŞMA GECE'Sİ YAPILDI

Aachen'de 20 Mart 1982 tarihinde yabancı düşmanlığına karşı bir gece yapıldı. Geceye, Türkiyeli işçilerin yanı sıra, Yunanlılar, İspanyollar, Eritireliler ve Latinamerikalılar katıldı. Yabancı düşmanlığına karşı halkların dayanışmasının vurgulandığı gecede, Almanlardan SPD ve DGB'liler de bulunuyordu.

Geceye katılanlar, halkların müzik, folklor örneklerini ilgiyle izlediler.

Berlin Belediyesi Sığınmacıları Saat Ücreti 1. 25 DM'dan Çalıştırıyor

Bilindiği gibi iki yılını doldurmamış politik sığınmacıların çalışması yasak. Buna karşılık ayda 270 DM sosyal yardım alıyorlar. Ölmek için çok fazla, yaşamak için çok az olan bu paranın 50 Markı para olarak, geriye kalanı da 'Gutschein' (Para yerine geçen kağıt) olarak alıyorlar. Paraya çevrilemeyen bu kağıtlarla yalnızca bazı dükkanlarda alışveriş yapılabilir. 10, 20, 50 Marklık bu kağıtların üstünü de para olarak almak mümkün değildir. 17 Marklık alışveriş etmişseniz 20 Marklık kağıdı vermek zorundasınız. Üstü kalır, geri alamazsınız.

Yabancılar konusunda gerici önlemlere öncülük eden Berlin'de şimdi

yeni bir uygulama söz konusu. Sosyal senatörlüğün gösterdiği politik sığınmacılar saat ücreti 1.25 Marka sokakları temizlemek zorundalar. Emre uymayanlar sosyal yardımın kesilmesiyle cezalandırılacaklar. Sosyal senatör basın sözcüsünün açıklamasına göre 1 Marttan bu yana 1308 politik sığınmacı bu işle görevlendirilmiş.

Sendikalar, Af Örgütü ve demokratik kuruluşlar böylesi az bir ücretin insan onurunu kırıcı olduğunu söylüyor. "Sosyal" senatörlük, bu işin "kamu işi" olduğunu, normal iş ücretleriyle karşılaştırılmaması gerektiğini söylüyor.

GURBETTE GEÇEN AY

ALMANYA'DA

- Türkiye'ye yardım konusunun görüşülmesi, Genscher'in isteğiyle geri atıldı. Federal Parlamento bu konuyu, Nisan ortalarında, Tindemanns'in raporunu yazılı olarak vermesinden sonra görüşecek.
- SPD Başkanı Brandt, son seçim yenilgisini kabul eden demecinde, "ne yazık ki yabancı düşmanlığına dolaylı yoldan cesaret verecek sözler de söyledi. «SPD'nin gerilemesinde, yabancılara sahip çıkışımızın da rolü vardır» anlamındaki sözleri, ilk bakışta açık bir teşvik sayılamaz. Ama Almanya gerçeğinde hepimiz biliyoruz ki, bu sözler yabancı işçilerin "özellikle Türkiyelilerin" daha da yalnızlığa itilmesi sonucunu doğuracaktır.
- Aşağı Saksonya seçimlerinin sonuçları, Sosyal Demokrat - Liberal koalisyonun biraz daha çatırdaması gibi görünüyor. Gözlemciler, CDU-FDP koalisyonuna en kuvvetli ihtimal olarak bakıyorlar. Özellikle FDP tutucu kanadı, savunma uzmanı Möllemann'ın itici gücüyle bu gelişmeyi hızlandırmak istediğinde... Hangi açıdan bakılırsa bakılsın, gelecek hiç de parlak görünmüyor yabancı işçiler için, özellikle Türkiyeliler için...
- Menden'de 20 ırklı Alman, bir Türk kahvesini bastı.
- Münih'te Neo-naziler, Nail Köksal adlı bir yurttaşımızın dükkanına saldırarak herşeyi kırıp döktüler. Saldırganlar yakalanamadı.
- Kesin dönüş yapacak işçilerimize kaç para verileceği tartışılıyor.

FRANSA'DA

- 700'den fazla yurttaşımızın çalışma başvurusunun reddedildiği haberi kafaları epeyce bulandırdı. Araştırmalarımızdan şu ana kadar öğrendiğimizi aktarıyoruz:
- Mitterand hükümeti, yeni işçi almak, fakat 1 Ocak 1981'den önce Fransa'ya gelmiş işçileri ister yasak, ister kaçak- kabul etmek kararını almıştı. Bu karar uygulanıyor.
- 1 Ocak 1981'den sonra 50.000 Türkiyelinin Fransa'ya geldiği söyleniyor. Sayı çok büyütülmüş olabilir. Ama bu sayının onda biri bile doğru olsa, Fransa için büyük sayılıyor.
- Hükümet sözünü tutmuş, eskiden gelenleri geri yollamıyor. Ancak sonradan gelenler kabul etmiyor...

İSVİÇRE'DE

- Saat, döküm ve tekstil dallarında kriz son hadde ulaştı. Örneğin Ruperswil'deki FERRUM döküm fabrikası haftada 4 gün çalışıyor.
- Kesin dönüş yapacak işçilerin emeklilik kesintilerinin ülkelerine aktarılması konuşuluyor.
- Sağ ve Merkez basın ise sürekli Türk aleyhtarı yayın yapıyor. "Türkler pis, topluma uymuyor, semtlerimizi ele geçirdiler" gibi...

HOLLANDA'DA

- Mahalli seçimler yaklaşırken, tüm partiler yabancılara karşı birşeyler önermek zorunluğunda hissediyorlar kendilerini...Rakip partiye oy kapmamak için de olsa, kamuoyu gitgide yabancılara karşı şartlandırılıyor. Şimdiye kadar -yeni işçi kabul etmeme dışında- gözle görülür iki uygulama var:
- 1- Utrecht İş Bulma Kurumu, yabancı dil bilmeyen işçilere iş bulmak için uğraşmayacağını açıkladı.
- 2 Uzun süre işsiz kalan yabancılara "işsizlik parası" ödenmesini kısmak veya kaldırmak için çalışmalar yapılıyor.

- Çalışma bakanlığının bir notasında ise "Dil bilmeyen işçilerin kesin dönüşlerini teşvik edecek tedbirler"den söz ediliyor.

BELÇİKA'DA

- NATO merkezinde ufuklar gitgide kararıyor yabancı işçiler için, özellikle Türkiyeli işçiler için.
- Yeni sağcı hükümetin adalet bakanı Gols, yabancı işçi çocuklarının suç işlemeleri halinde doğrudan Ceza Mahkemelerinde yargılanacaklarını ve sınır dışı edileceklerini açıkladı. Ayrıca işsiz kalan yabancı işçilerin işsizlik yardımından yararlanmaları da kısıtlanacak, kesin dönüş için önce teşvik, o yetmezse zorlamalar başlayacak gibi görünüyor.
- Bir de adı Gols'a benzeyen 'Nols' var. Nols Brüksel'in Schaerbeek semti belediye başkanı. Şehrin bu bölgesinde, Türkiyeli ve Faslılar oturuyor. Bay Nols, kendi bölgesinde yabancı sayısının çok arttığını söyleyerek bir karar almış. Artık bölgesine yabancı kabul etmiyor. Bu kararı, bir üst makam olan Bakanlık bozmuş, ama Nols dinlemiyor. Kraliyet kararnamesi var, ona da aldırmıyor. E sonunda 35 işçi açlık grevine yatmış. 10 kişi bizim yurttaşımız...Açlık grevi de, Nols'un inadı da sürüyor hala...

İSVEÇ'TE

- İsveç, yeni işçi almıyor ama, eski işçilerine de azap çekirtmiyor. Yalnızca 14 Şili'li sınır dışı edildi. (Pinochet ajanları oldukları saptanmış). Uçağa bindirilirken taşkınlık yaptıkları, bu nedenle polis bir kaçına uyuşturucu iğne yaptığı meselesi İsveç aydınlarını kanıştırmış. Bunun "işkence" sayılıp sayılmayacağı tartışılıyor.
- 19 Eylülde yapılacak seçimlerde, Palme'nin Sosyal Demokrat Partisinin kazanacağına kesin gözüyle bakılıyor. Kamuoyu araştırmaları, bu partinin %47 oy alacağını söylüyor.

ESKİ İSVEÇ BAŞBAKANI OLAF PALME: "SALAZLAR ve FRANKO'dan SONRA SİMDİ DE TÜRK GENERALLERİ..."

İsveç-Stockholm'de Sosyal Demokrat Parti ile Sendikalar Birliği (LO) tarafından 13-14 Mart tarihlerinde ortaklaşa düzenlenen Türkiye-Polonya-Salvador ve Afganistan konulu seminerde bir konuşma yapan eski İsveç Başbakanı Olaf Palme, "Avrupa Salazar, Caetano, Patakos, Papadapulos ve Franko'dan kurtulalı çok olmadan ortaya Türk generaller çıktı. Acımasız bir diktatörlük yönetimine doğru giden Türkiye'de bugün yüzbinlerce siyasi tutuklu, işkence, düzmece duruşmalar ve ölüm cezaları var" dedi.

İsveç gazeteleri ve televizyonu, Türkiye ile ilgili seminare önemli bir yer ayırdı. Kalabalık bir topluluk tarafından izlenen seminerde bir konuşma yapan DİSK temsilcisi Avukat Yücel Top, Türkiye'deki mahkemeler ve sendikaların durumu hakkında açıklamalarda bulundu. Yücel Top'tan sonra söz alan ve kocası halen tutuklu bulunduğu için ona işkence yapılabileceği nedeniyle adını açıklamayan Türkiyeli bir bayan, kendisine ve eşine yapılan işkenceleri anlattı. İsveç gazeteleri işkence görmüş bayanın sözlerini şu başlıklarla verdiler:

"İŞKENCE GÖRMÜŞ TÜRK KADIN SEMPOZYUMU SUSTURDU..."

"DİKTATÖRLÜKLERİN YANIK YARALARI..."

Türkiye'deki mahkemeleri yerinde görüp inceleyen avukat Thomas Rothpfeffer'in konuşmasından sonra taamamlanan seminer, İsveç kamuoyunda günlerce konuşuldu.

Paris Konfeksiyon Atölyelerinde Grevler:

Fransa'da özellikle Paris ve çevresindeki Konfeksiyon sektörü, Türkiyeli işçilerin yoğun olarak çalıştıkları iş alanıdır.

Bu işkolunda 5 ile 50 arasında işçi çalıştıran büyüklü küçüklü yüzlerce atölye mevcuttur. Bu atölyelerin büyük bir çoğunluğu Türkiyeli Patronlara aittir. Ve yine bu atölyeler çok büyük sömürünün gerçekleştirildiği ve her zaman Patronlarla işçiler arasındaki çelişkilerin had safhaya ulaştığı yerler olarak dikkati çeker. 1980 den itibaren bu sektörde çalışan Türkiyeli işçilerin sendikalaşmaya başlamaları üzerine bu dönemden başlayarak birçok Konfeksiyon atölyesinde grevler, direnişler gündeme geldi.

Mitterand'ın devlet başkanı olmasından sonra çıkardığı Kaçak işçi affıyla Avrupa'nın birçok ülkesinden Fransaya akın eden Türkiyeli kaçak işçiler gerekli iş kontratını bulabilecekleri tek alanın konfeksiyon atölyeleri olduğunu tesbit etmelerinden sonra irili ufaklı bir çok atölye sahibine büyük bir sömürü ve servet yapma ortamı doğdu.

Oturma ve çalışma izni alabilmek için gerekli olan 1 senelik iş kontratı 5000 marktan 10.000 mark'a kadar patronlarca satıldı. Patronlar özellikle alman markı ve Hollanda Guldeni istemişlerdir. Bir çok Patron onlarca iş kontratı satarak büyük servetler yaptılar.

(5.000 frank'a 100 den fazla iş kontratı yapan birkaç patron mevcut.) Kontratlı işçilerin büyük bir bölümü iş olmadıkları bahanesiyle çalıştırılmakta, başka bir iş bulmanın çok güç olduğu bu ortamda karanlık bir geleceğe doğru itilmektedir.

Kontratlı işçilerin çalıştırıldıkları atölyelerde ise 15 saatten aşağı olmayan günlük çalışmaya 1000-2500 frank arası ücret ödenerek korkunç bir sömürü gerçekleştirilmektedir. Fransa'da haftalık çalışma saati 39, taban ücret ise 3200 ff dir.)

Oturma ve çalışma kartlarını elde eden birçok kontratlı işçi bu gidişe bir son vermenin bilincine varınca sömürücüleri için tehlike... çanları çalmaya başladı. Bundan çekinen atölye sahipleri, işçileri korkutmak için grev yapıldığı takdirde grevlerin oturma ve çalışma kartlarını iptal ettirebilecekleri palavrasını atmaya başladılar. Halbuki bilindiği gibi Fransa'da yapılan en son kanun değişiklikleriyle hangi nedenle olursa olsun resmi işçilerin kartlarını yabancılar polisi dahi iptal etme yetkisine sahip değildir. (Çok özel durumlar hariç, örneğin Cinayet, Banka Soyma v.s.)

İşi bırakma, işgal ve grev gibi eylemler gün geçtikçe yaygınlaşmakta. Bunun en son örneği 25 i kontratlı 30 işçi çalıştıran "Societe OSMAN-AGA" isimli konfeksiyon atölyesinde görüldü. İşçiler 8 Şubat pazartesi gününden bu yana C.F.D.T'ye bağlı HACUTEX sendikasıyla grevlerini sürdürüyorlar.

Atölye sahipleri olan iki Türkiyeli Patron bu 25 kontratlı işçi dışında sayıları belli olmayan birçok kişiye daha 7.000 Gulden-15.000 Mark arası değişen paralar karşılığı kontrat yapmışlar.

Parça başı sistemi olan bu atölyede çalışma saatleri sabah 8.30 gece 22.00, ücretler ise 1100 Frank ile 4000 Frank arasında değişiyor. Atölyedeki 30 işçiden dördü arap. Grev gidiş nedenlerini işçiler şöyle sıralıyorlar:

Parça başına verilen ücretlerin çok düşük olması. Örneğin normal dikiş fiyatı 15 frank olan bir gömleğin 7-8 franktan diktirilmek istenmesi. İşkontratı yapılmış işçilere 6-7 aylık fidesinde payes (aylık maaş bordrosu) verilmemiş olması.

Patron tarafından yaptırılan sosyal sigorta kartının henüz daha hiçbir işçi için yapılmamış olması ve işçilerin sigortasız görünmeleri.

İş öğretme bahanesiyle çalıştırılıp 1000-2000 frank arası ücret ödenen işçilerin aylıklarının arttırılması.

Patronlar grev başladıktan sonra gelip bir takım önerilerde bulundular. 8 Saat günlük çalışmaya 3500 frank aylık verebileceklerini ve her üç ayda % 15 zam yapabileceklerini bildirdiler.

İşçiler ise 39 saat haftalık çalışma ve 4500 frank aylık önerisini öne sürdüler.

Grev halen devam etmekte. Grevçilerle dayanışma için hergün bir çok kişi grev yerine geliyor. Grevin Fransız kamuoyuna yeterince duyurulabilmesi için C.F.D.T "HACUTEX" sendikası yoğun çalışma içinde.

PARİS "İSTANBUL RESTORAN" DA GREV

Paris'deki ilk Türk restaurantlarından biri olan "İstanbul restaurant" da çalışan 5 işçiden 4 ü 19-2-1982 den bu yana kararlı bir grev sürdürüyorlar.

Restaurantın sahibi bir Türk. Bu kişi eski bir film prodüktörü ve Fransa'da ki at yarışlarında koşan 19 yarış atı var.

Ayrıca Paris'in çeşitli yerlerinde birkaç işyerine daha sahip. Bu gelirlerle işçilerine ödediği ücretler gerçekten komik. Örneğin, aşçı yardımcısı bir seneden beri, günlük 15 saatlik çalışmaya 2000 ff ücret alıyordu ve diğer 2 garson ve aşçı çok ağır çalışma şartlarına rağmen ücretleri aşçı yardımcısından pek fazla değildi.

İşçilerin İstekleri Şunlar:

- 1-) Çalışma saatlerinin haftalık 44 saat üzerinden ayarlanması.
- 2-) Şimdiye kadar verilmemiş aylık maaş bordrolarının tamamlanması.
- 3-) Haftada ikinci bir tatil günü tesbiti.
- 4-) Ücretlerin arttırılması.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Vize Konusunda Açıklama Yaptı

- Vize için yazılı başvuruya gerek yok

Federal Almanya'daki Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Elçiliğinden yapılan açıklamada, Bulgaristan topraklarını kullanarak başka ülkelere gidecek yolcuların vizeye ihtiyaçları olduğu belirtilerek, vize için yazılı müracaata gerek olmadığı açıklandı. Açıklamada vize işlemleri ile ilgili olarak şunlar belirtildi: « Vize, Konsoloslukça geçerli pasaportla yapılan müracaatlara verilir. Vize 6 ay geçerlidir ve Bulgaristan topraklarında en fazla 30 saat kalınabilmesini sağlar. 16 yaşından küçükler için vize gerekli değildir. Bir seferlik geçiş için normal vize verilir, ücreti 18 D.Mark'tır. Çift transit vize ile gidiş ve dönüş hakkı sağlanır. »

Açıklamada daha sonra, yolcuların

İngiltere:

Türkiye İle Dayanışma Kampanyası

Türkiyeli yurtsever, ilerici, demokratlarla, İngiliz demokratları ve sosyalistleri tarafından oluşturulan "Türkiye ile Dayanışma Komitesi" İngiliz İşçi Sendikaları desteyi ile tüm İngiltere'yi kapsayan bir konuşmacılar turu düzenlendi. Bu tura konuşmacı olarak katılanlar arasında Yusuf Ziya Bahadın, Sait Kozacıoğlu, Dursun Akçam da bulunuyordu.

24 Mart 1982 günü başlayan tur, 3 Nisan 1982 gününe değin sürdü. İngiliz İşçi Partisi millet vekilleriyle parlamento binasında bir görüşme yapan komite üyeleri ve konuşmacılar, Parlamento'ların çeşitli sorularını yanıtladılar.

Daha sonra Londra, Glaskow, Edinburgh, New Castle, Lennington, Oxford, Sheffield, Leeds ve Liverpool'de basın toplantıları, halka açık seminerler, sempozyumlar düzenlendi. Bu toplantılarda Türkiye'ye ilişkin çeşitli bilgiler verildi, sorular yanıtladı. Özellikle işçi çevreleri ve işçi sendikaları kampanyaya yakın ilgi gösterdiler ve desteklediler.

Son toplantı Londra'da İngiliz Sendikalar Birliği (TUC)'in salonunda yapıldı. Toplantıya birçok sendika ve federasyon genel sekreterleri katıldı. Bu arada Metal İş Kolu işçileri teknisyenlerin örgütlendiği AUEW/TAAS Başkanı Genel İş Kolundan İtfaiye İşçileri Sendikası Başkanı ve İngiliz İşçi Partisi Uluslararası Büro-

sundan Yane Cousins'de toplantıda birer konuşma yaptılar.

Türkiye ile Dayanışma Komitesinin İngiltere düzeyinde başlatmış olduğu toplantılar ve seminerler başarı ile sonuçlandı.

hangi vizeyi istediklerini belirtmeleri ve 10 gün sonra cevap verilme kaydıyla, vize işlemlerinin postayla da yapılabileceği belirtildi. Postayla yapılacak müracaatlarda zarflara para konulmaması istenerek, pasaportların vize işlemleri tamamlandıktan sonra postayla ödemeli olarak iade edildiği bildirildi.

Batı Berlin'de devamlı oturanların vize için müracaatlarda, yanlarında, "3 Eylül 1971 Dört Devlet Andlaşma sına Uygun" damgası taşıyan pasaportla, devamlı ikametgahının Batı Berlin olduğunu kanıtlayan adresli ve resimli hüviyet cüzdanı veya buna eşdeğer bir belgeyi bulundurmaları gerektiği hatırlatıldı.

Bulgaristan'dan geçecekler için vize alınabilecek yerler şöyle: Batı Berlin için: Bulgaristan Konsoloslugu General Konsulat der Volksrepublik Bulgarien, 1000 Berlin, Dahlem 33, Max Eyt Str.8. Tel: 8234108. Bulgaristan Büyükelçiliğinin Münih'teki Dış Servisi. Adres: Außenstelle der Bulgarischen Botschaft, 8000 München 19, Wintrichring 85. Tel: 174057

Türklerin gözü ile Almanlar:

Dursun Akçam

**Deutsches Heim
Glück allein
Alaman Ocağı**

Wie Türken Deutsche sehen

Lamuv

Dursun Akçam'ın ALAMAN OCAĞI çıktı (Türkçe-Almanca)

Tüm Kitapçılarda...
Ödemeli gönderilir

gazetemizden isteme adresi:

DEMOKRAT TÜRKİYE
Postfach 25 04 63
5000 Köln 1

Fiyatı : 16.80 DM
Kitap parasının havale edileceği yer :

Stadtparkasse KÖLN
R. Emtekin
Konto Nr. : 27 532 18
BLZ : 370 501 98

İŞSİZLİĞİN YÜKÜ YABANCILARIN SIRTINDA

Arif Gelen

● Federal Almanya'da ilkbahar geldiğinde genellikle işsizlikte bir gerileme olurdu. Gerçi geçen ay işsiz sayısında küçük bir azalma oldu, ama sayı beklenenin çok altında kaldı. Uzmanların kanısınca söz konusu azalma kural olarak 350 bin dolayında bulunmalıydı. Bu sayıya erişilememiş olması, istihdam durumunun gittikçe kötüleşmekte olduğuna bir işaret sayılıyor.

İşsizliğin yükü, Alman işçilerden çok yabancı işçilerin omuzuna yüklenmekte. Vaktiyle Almanya'nın büyük , ekonomik atılımını gerçekleştirmek ve ülkenin iş piyasasında meydana gelen işgücü açığını kapatmak için ülkelerinden buraya çağrılan insanlar şimdi ekonomik buhranın asıl yükünü çekmek zorunda bırakılıyorlar. Yerli işçilerde işsizlik oranı yüzde 7,6 oranında bulunduğu halde, bu oran yabancı işçilerde yüzde 12'ye yaklaşıyor. Bu bir genel ortalama. Öte yandan belli bölgeler ele alınarak inceleme yapıldığında, Berlin, Hamburg ve Ruhr gibi bölgelerde yabancı işsiz oranının son yılda çok büyük artışlar gösterdiği ortaya çıkıyor. Tüm Federal Almanya'da yabancılar arasında son bir yılda %57 yükselme gösterdi. Özetle, bugün için Federal Almanya'da 250 bin yabancı işsiz var. Ancak, konunun asıl kötümserlik uyanıran başka bir yanı var. Eldeki veriler, bu sayının önümüzdeki aylarda ve yıllarda daha büyük artışlar göstereceğini ortaya koyuyor. Halen eğitim çağındaki bulunan çok sayıda çocuğun da geleceğin işsizler ordusuna katılacağı anlaşıyor. İyi bir eğitimden geçirilemeyen bu gençler için ileride iş yeri bulmak çok zor. Üstelik sayıları da çok hızlı artıyor. Yalnız Bavyera'da yabancı öğrencilerin sayısı geçen yıl yüzde 7 artışla, 69 bine çıktı. Bütün büyük yerleşme yerlerinde olduğu gibi, Bavyera'da da bu çocukların yüzde altmıştan fazlası Türk.

Yabancı işsizlerin büyük bir kısmına, ileride piyasada bir canlanma olsa bile, uzun sürede iş yeri bulma zorluğu var. Bunun başlıca nedenlerinden biri, yabancı işsizlerin ortalama olarak daha düşük bir meslek eğitimi görmüş olması. Ayrıca da bu kişiler, son yıllarda bir çok işletmede uygulanmaya başlayan otomasyonun kurbanı olmuşlardır. Alman işçiler, ek bir eğitimden geçirilerek yeni bir işyeri için hazırlıklı duruma getirildikleri ve böylece daha kaliteli işlerde çalışmaya başladıkları halde, yabancılar için böyle bir uygulamaya gidilmemiştir. Üstelik birçok yabancı işçi, böyle bir ek eğitimden geçmek için gerekli yeteneklere de sahip değildir, çünkü ülkesinde eğitimden nasibini alamamıştır. Böylece, otomasyonun sonucu meydana gelen teknolojik işsizlik, ekonomik buhran günün birinde atlatılsa bile, kurbanlarını hep yabancı işsizler arasında bulacaktır.

Az önce de değinildiği gibi, işin daha üzücü yanı, yabancı işçi çocuklarının bu yönden daha karanlık bir geleceğe itilmiş bulunmaları. Çünkü Federal Almanya, yabancı işçileri burada bekleyen sorunları göz önünde tutmaksızın nasıl ülkelerinden alıp getirmişse, onların çocuklarının oluşturduğu ikinci kuşağı da bir yana itip atmıştır. Bu böyle sürüp giderse, ikinci kuşak bir işsizler kuşağı olarak ortaya çıkacak ve elbette sorunları da gene bu ülkenin sırtına binecektir. Yüzbinlerce insanı, işsizdirler diye bu ülkeden dışarı çıkarıp atmanın olanağı bulunmadığını en yakın olaylar açıkça ortaya koymaktadır.

Yabancı işçi çocukları, ilkokuldan sonraki okullara ve yüksek okullara çok seyrek hallerde gidebilmektedirler. Bunun için kendilerine kalan tek alan, bir meslek eğitimi görmektir.

Ama bu alanda da onlar için olanaklar çok kısıtlıdır. Halen 15 ile 20 yaş arasındaki 350 bin çocuğun yarısı bir meslek okuluna gidebilmektedir. Yerli gençlerin ancak yüzde sekizi meslek eğitimi göremediği halde, yabancı çocuklarda bu oran yüzde 75'tir. Bunların da üçte biri işsiz durumdadır. Çoğunlukla ya boş gezmekte, yada bir çeşit köle ticareti demek olan kaçak işçi komisyonculuğunun kurbanı olmaktadır.

Ülkelerinde bir okulu bitirdikten sonra buraya ana-babalarının yanına gelen yabancı çocukların durumu daha da kötüdür. Çünkü bir meslek öğrenmek için gerekli eğitimden ve Almanca bilgisinden yoksundurlar. Bunun yanında, Bavyera'da olduğu gibi ana dilde öğrenim yapan yabancı sınıflarda okumuş çocukların durumu da ötekinden başka türlü değildir. Halen 27 bin yabancı çocuk bu türlü özel sınıflarda bulunmakta, daha çok ana dilde ve kendi ülkelerinden gelme öğretmenler tarafından okutulmaktadır. Gerçi bu çocuklar sınıf geçerken çok iyi notlar alabilmektedirler ama, bir cıvırlık yeri bulmak için katıldıkları sınavlarda hiç başarı gösterememektedirler.

Alman gençleri dururken bir yabancı çocuğa cıvırlık yeri vermeye kalkacak işveren seyrek bulunsun bile, işverenlerin işe alırken uyguladığı ölçü, Alman genci için ne ise yabancı için de aynıdır. İşverenler yabancı gençlerin gerek işe alırken, gerekse meslek eğitimi için destek görürken, yerlilerden ayrı ve özel işlem görmesine karşılırlar. Bu durum karşısında yabancı gençler zora koşulmuş demektir. Çünkü cıvırlık yerleri için verilen savaşında yerlilere karşı yabancının üstün çıkması olanağı elbette yoktur. Çünkü işe alınma testleri yerlilere göre hazırlanmıştır, yabancılar bunları başarabilecek durumda değildir.

Bu tutumun sonuçları ileride daha da ağır olacaktır. Bu gerçek bilindiği halde, politikacılar olsun, resmi makamlar ve meslek okulları olsun, tam bir anlayışsızlık ve ilgisizlik içindedirler. Bunun sonucu olarak üç dört yıl sonra 250 bin yabancı genç boşa kalacaktır. Boşa kalan insan, işsizler ordusuna değil, toplumun başına hangi dertleri açacağı belli olmayan yeraltı ordusuna katılacaktır.

Bu arada belirtmek gerekir ki, bu konu ile kafasını yoran sorumlular vardır. Örneğin Ingolstadt'ta bulunan Audi NSU firması, yabancı gençlerin meslek eğitimi için 1980 yılından bu yana bir model deneyi uygulamaktadır. Kimya endüstrisi işverenleri ve sendikaları, geçen ay imzaladıkları toplu sözleşmede, yabancı gençler için özel mesleği uyum önlemleri saptamışlardır ve bu önlemler öteki alanlar için örnek olabilecek niteliktedir. 1980 yılında Berlin'de yabancı gençler için mesleğe ve topluma uyum kursları açılmıştır. Daha sonra böyle işi kurslar, 14 firmada veya kurumda başlatılmıştır.

Audi NSU kurslarında yabancı gençler yerlilerle yan yana yetişmektedirler. Ayrıca bu kurslarda genç kızlar, şimdiye kadar erkeklerin çalıştığı meslekler için yetiştirilmektedir. Bir yandan tezgahın başında çalışırken, bir yandan da teorik dersleri dinlemektedirler. Sosyal danışmanların

yardımı ile yabancıların dil ve aile sorunları giderilmekte ve böylece yerlilerden geri kalmamaları sağlanmaktadır. Oysa meslek okullarında, pratik becerilerde yerlilerden de üstün oldukları kabul edilmiş bulunan yabancı gençlerin durumu olumsuzdur. Orada kendilerinin sosyal sorunları ile ilgilenen yoktur. Üstelik sınavlarda yerli gençlerden ayrı ve ek sorulara karşılık vermek zorundadırlar.

Genç bir insanın uzman işçi olarak yetiştirilmesi firmalara ortalama 60 bin marka mal olmaktadır. Yabancı gençler için bu para biraz daha yüksektir. Ama bilinçli firmalar bunu bir gider değil, gelecek için yatırım olarak görmektedir. 1985 yılına doğru Federal Almanya'da uzman işçi sıkıntısı çekileceği açıkça söylenmektedir. Bunun için tek çıkar yolun, yabancı gençlerin uzman işçi olarak yetiştirilmesi gerektiğini anlayan ve buna uyan işverenler vardır. Ne yazık ki, bunların sayısı ekonominin kapsamına göre oldukça düşüktür.

Yapılan istatistiklere göre, Ruhr bölgesinde bulunan kömür ocaklarında hastalık oranı başka bölgelerden daha yüksektir. Geçen yıl Ruhr'da maden ocaklarında çalışan her yüz işçiden 11,35'i hastalık yüzünden işe gelmemiş. Başka iş alanlarında olduğu gibi burada da asıl büyük hastalık oranı yabancılar arasında. Bazen bu oranın yüzde 30'a kadar çıktığı oluyor. Ancak böyle bir geçici bir durum. Genel olarak durum şöyle: Federal Almanya maden işletme bölgelerinde geçen yılın hastalık oranı yerli işçilerde 10,62, yabancılar 13,68.

Aynı durum yalnız madencilik için söz konusu değil. Hastalık kasalarının 1 Ekim 1981 günlü istatistik durumuna göre genel hastalık oranı yüzde 5,47. En çok hasta olanlar da yüzde 7,88 ile İtalyanlar ve yüzde 7,85 ile Türkler.

Alman İşverenler Federasyonu, yerlilere göre yabancılar arasında hastalık durumunun daha yüksek olduğundan sık sık yakınıyor. Federasyona göre bu durum eskisine göre çok farklıdır ve yabancı işçilerin ailelerini yollarına getirmesinden sonra değişmiştir. Yabancı işçiler arasında hastalık durumunun denetlenmesine de olanak yoktur, çünkü özellikle Türkler ülkelerine tatil yapmaya gittikten sonra hastalanmaktadırlar. Ruhrkohle firması, iki yıllık bir süre boyunca bu konuda gözlemler yapmış ve hastalık olaylarının üçte birinin tatil sırasında Türk doktorları tarafından onaylandığı sonucuna varmıştır.

Tatilde ortaya çıkan hastalık olaylarının denetlenmesine olanak bulunmamakla birlikte, iş başındaki hastalık durumunun denetlenmesi için bir süredir Ruhrkohle firması her ocakta bir kontrolör bulunmaktadır. Ancak bu konuda iyi niyet çıkış noktası yapılarak, güvensizlik çerçevesinde davranılıyor. Kontrolör, ilgili kişilerle konuşmalar yaparak iş başında hasta-

BREMEN TERSANELERİ NASIL KURTULACAK ?

İşsizliğin en önce başladığı iş alanlarından biri gemi yapımıcılığı. 1975 yılından bu yana gemi üretimi azalıyor. Ondan bu yana da eskiden önemsiz sayılan ülkelerin dünya piyasasında payı yükseliyor. Bu yüzden Japon, Batı Avrupa ve özellikle Alman tersaneleri büyük zararlara uğradı.

Böylesi bir dünya krizinden etkilenen Bremen tersanelerinde iş yerlerinin yok olmasını önlemek amacı ile yakında bir önlemin uygulamaya konulacağı açıklanıyor.

Önce bütçeden 30 milyon mark ayrılarak bazı işletmelerin birleştirilmesi önerilmişti. Buna karşı çıkanlarda önerenler arasında tartışma bir yıldır sürüp gidiyor. Geçen yaz yeni bir sorun ortaya çıktı:

Krupp konserni çok eski bir Bremen tersanesi olan AG Weser'i, çok zarar ettiği için kapatmaya karar verdi. Yöneticilerin hazırladığı iyileştirme önlemlerini işçi temsilciliği ve işveren temsilcisi ve işveren temsilcisi kabul etmedi. Bu önlemler gereğince, bir kısım iş yerleri kaldırılacak ve 2500 işçide yalnız onarım işlerinde çalıştırılacaktı. Ardından AG Weser kurtarıldı dendi. Bu arada yeni bir güçlük daha çıktı: Bremer Vulkan'ın iflasından ve 4500 işçinin açıkta kalmasından söz edildi. Şirket kendini kurtarmak için kullanılmayan arsalarını ve yönetim binasını sattı, büyük ortaklardan biri para yardımında bulundu ve böylece şirketin bir süre daha ayakta kalması sağlandı. Yerine getirilen siparişlerden meydana gelen zararlar böylece kapatılmıştı.

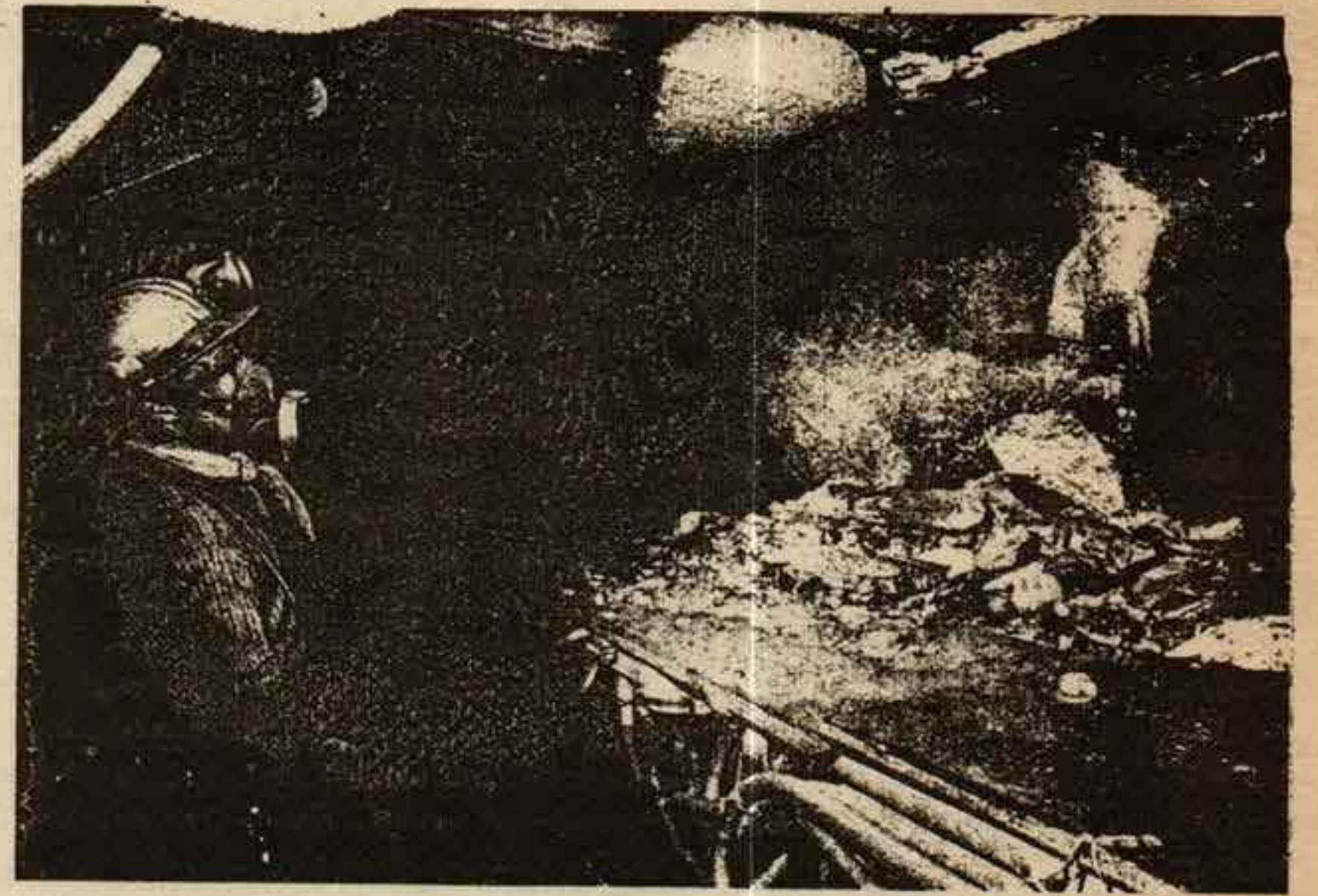
Bonn'daki politikacılar için gemicilik endüstrisi pek önemli sayılmıyor. Ne de olsa bu dalın tüm endüstride satış ve istihdam bakımından payı yüzde birin altında. Oysa Bremen'de her beş kişiden biri gemicilik yapım dalında çalışıyor.

Şu sıralarda huzursuzluk daha çok Bremer Vulkan ve AG Weser çalışanları arasında görülüyor. Her iki tersanenin kapatılması şimdilik önlenmiş ama, parasal sorunların çözülmediği konusu üzerinde önemle duruluyor.

Bir yandan danışma firmaları çözüm formülü araştırırken, bir yandan da Bremer Vulkan, AG Weser ve bunun dışında kalan yedi gemi yapım firmasının birleştirileceği konusunda söylentiler çıkıyor. Bütün bu firmaların çalıştırdığı işçi sayısı 15 bini buluyor. Politikacıların önerilerine göre iş yerlerini kurtarmak için en sağlam yol, Bremen ve Brementhaven'de bulunan bütün gemicilik şirketlerinin alım, satım ve öteki işlerini yürütecek bir holding kurulmalı ve bu holding aldığı siparişleri işletmelere bölüştürmeli. Böylece Avrupa'nın en büyük ve en modern gemi yapım topluluğu ortaya çıkar.

Böyle bir yoldan gidilirse geleneksel pazarların genişletilmesi ve elde tutulması yeni pazarların bulunması olanağı bulunacağını söyleyen model sahipleri, bütün buralarda çalışan işçileri de bir kazana toplayacak. Bunun anlamı şu: Uzman işçiler, sipariş ve gereksinme durumuna göre, iş yerinden iş yerine gönderilecekler ve böylece sık sık işyerleri içinde değişmiş olacak. Bu demektir ki, sendikaların öteden beri yakındığı ödünç işçi veren firmalar aradan çıkarılacak.

YABANCILAR DAHA ÇOK HASTA OLUYOR

Almanya'nın Ruhr Bölgesinde maden ocağında çalışan bir yabancı işçi

lanmaların daha çok hangi nedenlere dayandığı konusunda araştırmalar yapıyor.

Ortaya çıkan sonuçlara göre, iş başında hastalananlar, kaba deyim ile dalga geçmek için doktora başvurmuyorlar. Maden işçileri iş yerinde aşırı ölçüde yoruluyor ve sonra da evlerinin daracık duvarları arasına sıkıştıkları için dinlenemiyorlar. Böylesi durumlarda hastalık kontrolörü işletme yöneticileri ile doğrudan doğruya temas geçerek ilgili kişinin başka bir iş yerine nakledilmesi için çaba gösteriyor. Yada konut idaresine başvurarak, ilgili işçi için daha elverişli bir konut bulmaya çalışıyor. Bütün bunlar bir sonuç vermezse, en son çareye, işçinin zararına olan bir yola başvuruluyor ve sık sık hastalanan işçinin işine son verilmesi için işyeri temsilcisinin onayı isteniyor.

Her zamanki gibi işverenin en büyük silahı bu. En etkili silah da bu. Özellikle işsizliğin genişlediği bir dönemde. Bunun sonuçları şimdi alınmaya başlanmış. Hastalık olayları bütün bölgelerde son aylarda büyük düşüş göstermekle birlikte, en büyük düşüş Ruhr bölgesinde olmuş. İşsizlik korkusu insanların hastalanmasını bile önlemeye başlamış. İstatistikler bunu gösteriyor. 1980 yılına göre zorunlu sigortalılarda hastalık olaylarında yüzde 7,34 düşme var.

Bu ortalama oran iş alanlarına göre değişimler gösteriyor. Çelik endüstrisinde ve yapı iş kolunda oran, ortalamanın üstünde. Kamusal iş yerlerinde 7,64 ile ortalamanın üstünde olması çok kimseyi düşündürüyor. Bu konuda, kamusal iş yerlerinin güvenli olması her halde önemli bir rol oynuyor.

Hikâye

HAMBURG'TAN SONRA?

Aysel Özakin

Tren hangi perondan, saat kaçta kalkıyor? Bunu sinirli sinirli tesbih çeken, mavi takım elbiseli adama mı soracağız? Yoksa kıllı göğsünde altın zinciri parlayan, çevresine acıklı bir kurnazlıkla bakan, yanından geçen alman kızlara meydan okurcasına, kendini kanıtlamak istercesine süzen delikanlıya mı? Bir aile babası arıyor gözlerim. Karısını, çocuklarını ve valizlerini çevresine toplamış, ailesini burada yaşatacak ve kendini koruyacak kadar almanca bilen, tedirgin ve güvenilirdir Türkiye'li bir aile babasını arıyor gözlerim. Hamburg garı insanları küçücük ve yalnız gösteren eski, görkemli bir yapıtı...

Koltuğunun altında okul çantasıyla, elinde iri bir dondurma kulesini yalayarak ve topallayarak giden 14-15 yaşlarındaki esmer çocuğa yetiştim. Bağcıklı siyah pabuclarıyla, büyük beden ceketiyle, yalnızlığıyla ve yaladığı dondurmayla verdiği değerli bir Türkiye'li bir çocuktu.

"Bana yardım eder misin? Berlin trenine binmek istiyorum. Yeni geldim. Hiç almanca bilmiyorum."

Dondurmasını ağzından çekti. Almanya'da yaşayan bu doğulu çocuklar kendilerine soru sorulunca niçin bu kadar utaniyor ve bocalıyor acaba? Niçin korku esmer tenlerinin hemen gerisinde bekliyor?

Hüseyin... Onunla güven içinde yürüyorum şimdi. Hüseyin almanca okulda öğreniyor. Bana yol göstereceği için hem çekiniyor, hemde onur duyuyor. Kuyrukta beklerken dondurmasını bitirmek için acele ediyor. Enformasyon bürosundaki yaşlı alman Hüseyi'nin sorusuna asık yüzle ve hızlı hızlı karşılık veriyor:

"Sekizinci perondan, 14.30'da."

Hüseyin beni hemen bırakıp gidecek mi? Trenin kalkmasına birbuçuk saat var. Dışarda hava güneşli. Uzak-tan gelen kirlili bir deniz kokusu...

"Şimdi nereye gideceksin Hüseyin?"

"Eve."

"Eve biraz geç gitsen kızlar mı? Merak ederler mi?"

"Eve şimdi kimse yok. Herkes işte. Ben eve gidip ders yapıyorum."

"İstasyona neye geldin peki?"

"Dondurma almak için."

Hüseyin'e benimle bir saat kadar buralarda dolaşıp dolaşmayacağını sordum.

Bir saat sonra ondan ayrılacağım. Bu gizli duyguların bir gün nasıl bir alevle tutuşacağını göremeyeceğim.

"Bu yüzden mi Almanya'ya geldiniz?"

"He."

"Şu ara sokağa girelim mi?"

Ara sokak sessizdi. Eski leş yapıların pencerelerinde saksılar vardı.

"Başka neler hatırlıyorsun? Biz hep gazetelerde okuduk."

"Evlere işaret koymuşlardı. Bazı a-damlar bazı çocuklar da vardı. Ölüle-rini bulmaya herkes hastaneye gitti. Köylerden adam sokmadılar. Duyduk: bin adam öldürdüler."

"Peki sen sık sık o günleri düşünüyormusun?"

"Elbet. İnsan düşünmez mi?"

O zaman ben utangaçlaştım birden.

Onu tanımaya çalışıp, tanıyamadığım için, onun dünyasına giremediğim için... Bir süre sonra sordum ona. Artık geri dönüyorduk. Bir köprüden geçiyorduk.

"Öğleden sonralarını nasıl geçiriyorsun? Okuldan çıkınca?"

Hüseyin'in bana mutlu anlarından söz etmesini bekliyordum sanki. Oyun-larından, muzipliklerinden...

"Bazen eve giderim. Dersimi yaparım. Bazen derneğe giderim."

"Dernekte ne yapıyorsun?"

"Kitap okuruz."

"Ne kitapları okuyorsunuz?"

"Siyaset kitapları okuyoruz."

"Roman, hikâye, şiir, öyle şeyler de okur musun?"

"Nasıl yani?"

"Yani böyle insanların başından geçen olayları hayallerle süsleyerek anlatan kitaplar..."

"Biz öyle hayaller falan okumuyoruz."

"Peki Hüseyin sen hiç hayel kurmaz mısın? Meselâ büyüyünce şöyle şöyle yapacağım, şöyle şöyle yaşayacağım... Bunları düşünmez misin?"

"Bunları düşünürüm."

"Peki ne düşünüyorsun? Ne yapmak istiyorsun ileride?"

"Oto tamirciliği yapacağım."

"Peki işin olacak diyelim. Mutlu olmak için, hoş şeyler yapmak için, mesela yeni yerler görmek, gezmek için neler hayel ediyorsun?"

"Ben tamircilik yapınca bir de kende-me bir otomobil alacağım. Onunla gideceğim."

Hüseyin ilk olarak, belli belirsiz gülümsedi. Yine sordum: Nereye gideceksin?"

"Dolaşırım" diye karşılık verdi.

Hüseyin kendisinden istenilen şeyleri kolayca yapan çocuklardan... Büyüklere karşı karşı gelmemeye alışmış çocuklardan... Güneşli kaldırımda yürüyoruz. Karşından bir küme açık tenli, gürlütlü okullu geliyor. Çoğu Hüseyin'in yaştı. Sözlerini anlamasam da şakalaştıklarını anlıyorum.

"Sen de onlarla aynı okula mı gidiyorsun yoksa?"

"Hayır onların okulu çok zor. Biz meslek okuluna gidiyoruz."

"Orayı bitirince ne olmak istiyorsun?"

"Ben oto tamircisi olmak istiyorum."

"Başka birşey olmak istemez misin?"

"Başka?... Ya fabrikaya gireriz. Ya da serbest zanatta çalışırız."

"Hüseyin duygularını belli etmeyen bir çocuk... Durgun."

Kaldırımlar tıklım tıklım dolu. Fotoğraf makineleriyle turistler, sarmaş dolaş sevgililer, köpekleriyle yürüyenler, yaşlılar, işçiler, memurlar, cesur görünen genç kızlar, sarışın insanlar...

"Hüseyin sen nerelisin?"

"Kahraman Maraş..."

"Sahi mi?"

Kahraman Maraş adını duyunca hemen gazetelerin ilk sayfalarını dol-duran ölüm ve yıkım fotoğrafları geli-yor aklıma.

"Siz buraya geleli çok oldu mu?"

"Evvelden buraya ağabeyim gelmiş-miş geldi. Sonra bizim ev yanınca... Bir de benim ortanca ağabeyim vardı. Onu da vurdular."

Sağ yanımda sıra sıra vitrinler, sol yanımda hızla akan otomobiller... Telâşlı ya da durgun, neşeli ya da kederli almanca sesler arasında Hüseyi'nin kolunu hafifçe tutuyorum.

"Nasıl oldu Hüseyin? Onu nasıl öldürdüler?"

Hüseyin önüne bakıyor:

"Katliam yaptılar. Bizim evin kapı-sını kırıp girdiler. Ağabeyimi iki kişi vurdular. Bizim evi yaktilar."

"Sen bütün bunları gördün mü?"

Hüseyin'in kolunu bırakıyorum. Ne kadar yaşlı bir çocuk Hüseyin! Hayat-ını sanki gizli duygularla bir düzene sokmuş.

"Gördüm."

Hüseyin'e belki bir daha hiçbir za-man raslıyamayacağım.

Eylül 1981, Berlin

Sevim'i Nasıl Kısırlaştırdık?

2

Dr. Oya Yaylalı

Ve bir Küpür

"... Program Analiz Enstitüsünde çalışan A. Stevens'e göre ABD'de her-gün 3000 kişi kısırlaştırılmaktadır. Kısırlaştırılan kişiler arasında sosyal yardımla geçinenler büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. New York kentinde yapılan kısırlaştırma ameliyatları 1972-73 döneminde %180'lik bir artış göstermiştir."

Daha çok Latin Amerika ve zenci kökenli azınlıkların gittiği Los Angeles Bucak hastanesinde yapılan bir incele-meye göre, 1972 yılı içinde, bir önceki yıla oranla rahim çıkarma ameliyatları % 742, tüp kesme % 470, tüp bağlama ameliyatlarında da %400'lük artışlar olmuştur. Kısırlaştırılması uygun görülen kişilere yasaya aykırı olarak aldatıcı bilgiler verilmekte ve telkinlerde bulunmaktadır. Doğum yapmaya gelen kadınlara, doğum sonrası rahimin "dinlenmesi" tüplerinin bağlanmaması yada kesilmesinin uygun olacağı söylenmektedir. Sezer-yenle doğum yapan kadınlara, hayatının kurtulması için bir daha çocuk doğurmaması gerektiği, bunun için de kısırlaştırılmaya razı olması öğütlen-mektedir. Kimi kadınlara, rahimleri alınırsa, kansere yakalanmayacakları telkininde bulunmaktadır.

Kadın dernekleri ve bazı diğer kuruluşlar, yoksul ve azınlık grupları arasında artan kısırlaştırılma oranına mücadele etmeye hazırlanıyor. Bunlara göre bir yanda yoksulların yararlandığı sağlık hizmetlerinde önemli kısıntılar yapılırken diğer yanda bu grupların çoğalma potansiyelinin yokedilmesi amaçlanmaktadır" (1)

Yoksulluk ve Nüfus

Kenan Evren daha ilk tv demecinden başlayarak, fazla çocuk yapmaya kar-

şı bizleri uyardı. Türkiye'yi yöneten tüm "yetkililer" den sürekli olarak aynı sözleri dinliyoruz. Türkiye'nin kalkınmamasının, "anarşi ve terörün" çocuk ve ana ölümlerinin ve bunlar gibi, insan eliyle yapılmış tüm afetlerin nedeninin bizzat bizlerin dünyaya getirdiği fazla sayıda çocuk olduğunu öğreniyoruz. Böylece, nüfus artıyor demogojisi sadece sermayenin marifetlerini ve sistemin niteliğini aklamakla kalmıyor, aynı zamanda, yoksulluğun nedeninin bizzat yoksullar olduğu gibi, başka yerlerde ve koşullarda yinelenmiş mantığı bir kez daha ortaya sürüyor. Onlara bunları söyleten, gerici papaz Malthus'un uyduruk nüfus kuramını kendisine bayrak edinen emperyalizmdir (2).

Her sosyal örgütlenme biçiminin kendine özgü bir nüfus görüntüsü vardır (3). Günümüzün geri kalmış kapitalist ülkelerinde sosyal refah ve güvenlik hizmetlerinin yetersizliği ve ekonominin kronik işsizlik yaratan yapısı yüzünden, çoğu emekçi ailesinin tek güvencesini dünyaya gelen ve yaşayabilen erkek çocuklar oluşturu-r (4). Geri kalmış ülkelerde, işsizlik ve yoksulluğun yaygınlığıyla orantılı olarak doğurganlığın yüksek olması ve nüfusun hızla artması doğaldır. Bu hız, ileri derecede sanayileşmiş ve kadınları iş piyasasına entegre edebilmiş toplumlarda sıfıra doğru düşer.

1) Mass. B. Population Target. Canada, Sayfa 106.

2) Malthus öğretisinin yetkin bir eleştirisi için bkz: Marks, Engel Nüfus sorunu ve Malthus. Sol Yayınları.

3) Ibid.

4) Yurdumuzda çocuk ölümleri çok yüksektir: doğan çocukların %20'sinin bir yaştan fazla, diğer %20'sinin de 5 yaştan fazla yaşama olanağı yoktur.

Devamı gelecek sayıda

SEVGİLİME SÖYLENİŞTİR

Kanımla kazıdım bu dizeleri
Güzlerine düşman zifiri geceye
Hayat sevdamızla sarsılsın diye

SORU

«Almanya acı vatan»
Ya vatan?

SEVDALIM

Gün gelir saçlarına kına yakılır
Güneşin doğduğu yerde operim
nariçi gözlerinden
Yüreğimiz ekim sularııyla ıslanır
sonsuz dek bereketlenirim ak
memelerinden

... Demir Karakoçun

Bir Kürt Masalı:

SİYABEND Ü XECÊ

Türkçe Söyleyen: Hüseyin Erdem

Uyuz düşündü, gözledi, kolladı, di-şine uygun bir kervanın peşine takıldı. Toynakları en güçlü bir deveyi gözüne kestirdi. Ve kervanın bir yorgunluk anında, kervancıların bir gaflet saatinde yaklaştı avına. Garip devenin en güçlü toynaklı bacağını kesmeye hazırlandı. Devenin bağırması, sesini duyurmaması için gerekli tüm önlemleri aldı... Sonra yaradana sığınıp kesti zavallı devenin en güçlü gördüğü bacağını... Sonra yarasını sardı de-venin ve tez elden uzaklaştı kervandan.

"Hiç değilse öldürmedim deveyi. Bana bir toynağı gerekliydi, ben de bir bacağını kestim sadece... Kan yitir-memesi için yarasını da sardım... Kö-tülüğümlle iyiliğim başa baş gider..." diye düşündü.

Uyuz, toynağı ustalıkla devenin ba-cağından ayırdı. Deve toynağı yanın-da, bu kez de iyi bir demirci aramaya başladı... Sordu sordu, köy köy dolaşmaya başladı. Sonunda tüm öv-güleri ustalığında, hünerinde birleşti-ren bir demirciye vardı. Demirciye isteklerini anlattı önce. Sonra gökle-

rin, güneşlerin, ay ve yıldızların tüm aydınlığını toplayıp getiren ışık topu-nun çınar ağacının gövdesine sapla-dığı oku; yörenin en güçlü devesinin en güçlü bacağının en güçlü toynağını verdi demirciye... Artık hüner de, usta-lık da demircinindi... Demirci günler-ce uğraştı göklerin okunu eritmek, biçim vermek için ona... Sonra, binbir emekle Uyuz'a bir güzel hançer, bir de deve toynağından ve okun artın par-çalarından bir küçük kalkan yaptı. Uyuz silahlarını aldı, köyünün alt ya-macında gübre yığını yanındaki kulü-besine döndü... Silahlarını yanı başına koydu.

"Bir gün bir saldıran olursa bilirim, bu hançerin bu da kalkanımdır" dedi. Köy çocuklarına çaldırıp yediği tavuk-lardan, yumurtalardan ötürü kendisi-ne öfke dolu köylüler, başına bir şe getirebilirlerdi Uyuz'un...

Derler ki çok açtı Uyuz... Seveni, acıyanı, bir lokma ekmek vereniyok-tu... "Tanrım, şu Uyuz bir gün önce, bir saat önce ölse de kurtulsak ondan" diyordu köylüler...

Köyün bir çobanı vardı. Sürüsünü otarırdı köyün. Köylüler de bu iş karşılığında ona ekmek verir, katık verir-lerdi. Böylece karısı, çocuk çocuğuyla geçinir giderdi çoban.

Günlerden bir gün, çobanın karısı sırtında yüzelli köylünün çoban hakkı olarak verdiği ekmeklerle dolu torba, elinde buğday çorbasıyla dolu bir bak-raç, yüklenmiş köyden geliyordu. Yolu Uyuz'un evi önünden geçiyordu. Uyuz:

"Bu açlığında, bu kimsesizliğimde böyle bir risk rastlamadı daha bana. Hele bir sesleneyim çoban karısına... Eğer yüreğinde biraz acıma varsa, torbasından bir iki ekmek verir bana, bakracından da biraz çorba... Eğer acıması yok ise, ne yaparım, tanrı bana ne risk verir bilemem?"... Uyuz

Uyuz

Vay vay vay Uyuz'uma vay"
Günah Uyuz'dan gitmişti. O, bir ezgiyle ve iyilikle yalvarmış, çoban karısından biraz ekmek, biraz çorba istemişti.

Kalktı ayağa Uyuz
Taşıdığı azrail gücüyle Uyuz
Gizli yiğitliğiyle Uyuz
Kaptı deve toynağını Uyuz

"Yerin göğün gücüyle, tanrının iz-niyle biliyorum artık. Bu kez sıra zor sürmeye geldi... Sopa atmaya..." dedi Uyuz.

Uyuz bir eliyle yapıştı çoban karısı-nın yakasına, öteki elinde deve toyna-ğı... Ne kadar gücü varsa Uyuz'un o kadar güçle deve toynağını indirdi çoban karısının boğruüne... Çoban karısı dermansız balık gibi çöktü ol-duğu yere. Uyuz, hemen çorba dolu bakracı kaptı, ekmek torbasını aldı. Çoban karısını iniltiiler içinde olduğu yerde bıraktı. Çorba ve ekmeği güb-re yığını üzerine götürdü, bir güzel doyurdu karnını... Sonra düşündü: "Ey yer ve gök, ey güneş, ey tanrım kurban olayım sizlere... Ama benim ettikleri-mi kimse etmedi dünyada kimseye. Biliyorum şimdi, şu çoban karısının çocukları açtır, gözleri yoldadır. Va-rayım, tutayım kadının elinden, yerine yurduna götüreyim onu. Çocuklarına sesleneyim. Buğday çorbasını, ekmek-leri süreyim önlerine. Belki kötülü-ğümle iyiliğim başa baş gider..."

Devamı gelecek sayıda

TÜRKÜLERİMİZDEN KORKUYORLAR

H. E

Türkülerden korkulur mu? Bir acıyı, bir sevinci, bir kavgayı, bir sevdâyı, akan suyu, uçan kuşu kısaca yaşanan herşeyi dile getiren türkülerden korkulur mu? Hangi dilden, hangi dinden olursa olsun halkların yaşamlarının ve yaratıcılıklarının pırl pırl ürünü olan türkülerden...

Korkulur. Nazım Hikmet de öyle diyor, ünlü zenci şarkıcı Paul Robeson için yazdığı bir şiirinde: "Türkülerimizden korkuyorlar!"... Dünyanın kurtulmamış topraklarında en güzel renklerini, en güzel kokularını, en güzel duygu ve düşüncelerini tüm dünya halklarıyla paylaşmak isteyen nice halkların türkülerini kana boğuluyor. İnsanlık düşmanı diktatörlükler, baskıcı yönetimler, sömürgeciler bir dağ çiçeğiyle aynı durulukta, aynı güzellikte olan nice halk türkülerini yok etmeye yelteniyorlar. Şili cuntasının türkücü Viktor Jara'nın gitar çalan parmaklarını kırmayı, özgürlüğü haykıran sesini susturmayı, onun bedenini de işkencelerle ortadan kaldırması bunun en çarpıcı örneklerinden... Masum bir halk türküsüne, bir halkın diline bile tahammül edemeyen bu baskı yönetimleri kuşkusuz silinip süpürülecekler. Tüm baskı altındaki halklar başına buyruk, özgür, serbestçe söyleyecekler türkülerini.

Şimdi bir halk türküsünü birlikte okuyalım. Bakalım gerçekten korkmalı mı türkülerden? Dünya'nın yüzlerce halkından birinin olabilir bu türkü. Örneğin bir Kürt türküsü olsun bu. Türküyü 1969-70 yıllarında Türkiye'nin seçkin sanat, edebiyat, bilim, politika kişilerinin katıldığı Sabahattin Eyüboğlu'nun evinde yapılan ve daha sonra 12 Mart'ta açılan davalara konu olan "Pazartesi Toplantıları"nda sundum. Çevrisinin iyi olabilmesi için gerçekten değerli birçok sanatçı, başta Sabahattin Eyüboğlu olmak üzere eleştiride bulundular. Ve tümünün onayı ile çeviri CHP Genel Başkanı Ecevit'in de yazdığı Yeni Ufuklar Dergisi'nin 1971 yılında yayınlanan bir sayısında yer aldı. Demokrasi güçlerinin sınırlı da olsa özgürlüklerin tadını çıkardığı, olabildiğince kullandığı dönemde, kürtçesi yayınlanamamıştı... Yine de bu çok önemli bir adımdı.

Evet, bazı kürtçe kitaplar da yayınlanıyordu o dönemde. Ama bunlar çoğunlukla küçük ve özellikle de Kürtlerin kurduğu bazı yayın evlerince basılıyorlardı. Önemli olan bir Türk sanat ve düşünce dergisinde Kürt kültür ürünlerinin de yayınlanabilmesiydi. İlk, şoven çemberin kırılması, Kürt ve Türk aydınlarının, sanatçıların kardeşçe bir çok ortak savaşımın yanı sıra Kürt halkının demokratik hak ve özgürlükleri için de savaşmaları önemliydi. Türkülerini serbestçe söylemeli, diliyle serbestçe konuşup yazmalıydı Kürtler de. Kürt sanat ve kültür ürünleri de çağdışı baskıları aşıp dünya halklarının kültürleri yanında onurlu yerini alabilmeliydi. Kürt kültürü de en ince beğenilerden, damıtılmış ürünleriyle insanlığın ortak kültürüne bir renk, bir koku, bir güzellik ve soyluluk katabilmeliydi...

O gün türkünün kürtçesini yayınlayamadım. Türkünün kürtçesini on yıllık bir gecikmeyle yayınlıyoruz. Kürt halkının türkülerinden, dilinden korkmayın sevgili okuyucular... Kardeş Kürt halkı da türkçe de ve tüm dillerde

istenen haklı ve güzel şeyler istiyor... Türkülerimizden halk düşmanları korksunlar!

Iro du ro ne tav lı qurçikan
Siwe sê ro ne tav lı qurçikan
Elok ê kulek siyar ê çuçikan
Teres ê kulek siyar ê çuçikan

Du bisk ê dı berban ketin qırçikan
Sê bisk ê dı berban ketin qırçikan

Iro du ro ne tav lı newalan
Siwe sê ro ne tav lı newalan
Elok ê kulek siyar ê xezalan
Teres ê kulek siyar ê xezalan

Du bisk ê dı berban ketin dısmalan
Sê bisk ê dı berban ketin dısmalan

Iro du ro ne tav lı kaniyan
Siwe sê ro ne tav lı kaniyan
Elok ê kulek siyar ê caniyan
Teres ê kulek siyar ê caniyan

Du bisk ê dı berban ketin paniyan
Sê bisk ê dı berban ketin paniyan

...

Bugün iki gündür güneş taş yığınlarında
Yarın üç gün olacak güneş taş yığınlarında
Topal Elo serçelerin süvarisi
Kalles topal serçelerin süvarisi

Gelin götürücülerin iki perçemi
gerdanlarına düştüler
Gelin götürücülerin üç perçemi
gerdanlarına düştüler

Bugün iki gündür güneş derelerde
Yarın üç gün olacak güneş derelerde
Topal Elo tayların süvarisi
Kalles topal tayların süvarisi

Gelin götürücülerin iki perçemi
eteklerine düştüler
Gelin götürücülerin üç perçemi
eteklerine düştüler

Bugün iki gündür güneş pınarlarda
Yarın üç gün olacak güneş pınarlarda
Topal Elo tayların süvarisi
Kalles topal tayların süvarisi

Gelin götürücülerin iki perçemi
topuklarına düştüler
Gelin götürücülerin üç perçemi
topuklarına düştüler

Notlar:

Annemden öğrendiğim türkü birkez daha 1965 yılının yaz aylarında Kigi'nin Holhol (Yayladere) köyünde derlendi. (B.Q.S.A.F.M.F.E'den). Değişik variantlar karşılaştırılarak metinde sıralamaya gidildi. Şiir formu bulundu. Daha sonra Kürdistan'ın belli başlı köy ve kasabalarında yapılan araştırmalarda başka variantlara rastlanmadı. Bazı sözcükler yörede doğru kullanılmalarına karşın türküde nasıl derlendi iseler, yazıya da öyle geçirildiler.

Bazı Sözcükler:

Qurç: Tarlalarda ayıklanan taşların belirli yerlerde birikmesiyle oluşan taş yığını.

Siwe (Sibe): Buradaki anlamı yarın.

Qırçık (qirtik): Buradaki anlamı gerdan.

Siyar (Suwar): Süvari

Dısmal (Destmal): Mendil (Başka bir variantta Pêşmalan diye geçiyor.)

MELİKE DEMİRAĞ'IN ANILARI

DÜNYA'YA GÖZLERİMİ ŞANSLI AÇMIŞTİM!

Merhaba sevgili dostlar. Kocaman bir ay daha geçti, ve neler neler olmadı ki. Sıkıntılar, acılar, zaman zaman mutluluklar, umutlarla dolu bir ay.

Bu ay biraz daha geçmişteki günlere, o şimdiye göre daha kolay daha sıkıntısız günlere dönmek istiyorum sizlerle birlikte. Evet efendim, yıl 1974. Sıcaktan buram buram terlediğim bir gün. Denizden çıkmış eve doğru yürürken, bir sesin "Melike hanım siz misiniz" demesiyle başlamıştı herşey. Yılmaz Güney'in benimle bir film yapmak istediğini, ertesi gün görüşeceğini söylemişti adam. Ve ertesi gün Yılmaz Güney benimle ve babamla görüşmek için yazlığımıza geldi. Babam Yılmaz Güney'i eskiden beri tanır, sanatını takdir eder, ama kafasındaki düşünceleri beğenmezdi. Bana gelince ben de onu bir aktör olarak beğenir, fakat kafasındaki düşünceleri doğrusu pek anlayamazdım. Çünkü 18 yaşındaydım ve bu yaşa kadar varlıklı, rahat, dertsiz, sayılabilecek bir hayat yaşamıştım. İnsanların dileklerini, sıkıntılarını, dertlerini, acılarını, bazen gazete sayfalarından bazen televizyondan, radyodan veya çevremdeki kendi dünyalarının için de kendileriyle yaşayan kişilerden duymuş, görmüştüm. İnsanların yaşam kavgaları, işçilerin grevleri, direnişler, yürüyüşler bana hep işi gücü olmayan serseri takımı, pis solcular, komünis"lerin marifetleri olarak yorumlanırdı. Ben de o yaşa kadar Tercüman, Hürriyet, Dünya, Son Havadis gibi, "gazetecilikten başka her tarife sığabilecek" yayınları okuyarak ve dünyaya onların gözüyle bakarak gelmişim. Evet diyordum?

Babam epey direnmişti beni "Arkadaş" ta oynatmamak için. Yılmaz Güney

allam etti kalem etti babama eveti dedirtti. Yalnız bazı şartlarla: Bana kendi görüşleri doğrultusunda, yani sol propaganda yaptırmamak şartıyla. Hakikaten de sözünde durdu ve beni olduğu gibi, "bir bülbül kuşu gibi" perdeye yansıttı. Yaz sonu film bitti ve filme etkili bir müzik yapılması istendi.

Birileriyle konuşmuştu Yılmaz Güney ve yakında müziklerin biteceğini söylemişlerdi. Ama zaman geçti, bir türlü bitmek bilmedi. Yılmaz ağabey de bana kafasının çok bozulduğunu, bu işi Şanar Yurdatapan ve Atilla Özdemiroğlu'na ısmarladığını söyledi. Kocamla tanışmam da bu vesileyle oldu. Filmin müziğini plak yaptık. Hayatım her geçen gün çeşitli olaylarla, gördüklerim ve yaşadıklarım ile değişiyor anlam kazanıyordu.

Evet geçmiş şimdilik burada keselim ve şimdikilerden devam edelim. Şimdikiiler deyince son günlerde çoğularının okuyup merak ettikleri isim değiştirme konusu var. İnanın, aslında bana ayrılan yer bu gibi saçma sapan yalan haberler için değil, daha yararlı şeyler yazmak için kullanmak istiyorum ama toptan merakları gidermiş olurum hiç olmazsa.

Atina'da konser arasında elleri, ayakları titriye titriye güzel bir hanım geldi yanıma. Kendisiyle konuşmak istemiyeceğimi, "Hürriyet" gazetesinden olduğunu, bugüne kadar hakkımda çıkan yazıların aslında doğru olarak Türkiye'deki merkeze ulaştığını, ama oradan değiştirildiğini, çarpıtıldığını söyledi. Bende kendisiyle bir gazeteci olarak değil ama bir insan olarak her zaman görüşebileceğimi söyledim. Ve bu hanım birdenbire kalabalık arasında yok oldu gitti. Sonradan bir daha yanına gelmedi. Ve sonra okudunuz. Adımı Nina Harvalia "olarak değiştirmişim. Kendi adımı kullanmayı sakıncalı buluyordum filan diye Parayı kazanmak ama ne pahasına olursa olsun mantığıyla her türlü yalan dolana başvuran bu insancıklara aslında "Allah'ıslah etsin"mi demek lazım yoksa acımak mı artık sizler karar verin. Ama gün gelecek, hani o Cuntanın gideceğine yakın günler, işte o zaman bu zavallılar, bu her dönemin yazar, çizer ve gazetecileri.....

F.Karlı'dan bir mektup aldık. Sayın Karlı, geçen yazımda da belirttiğim gibi boyalı basının abarttığı gibi değil Lavrion kampındaki durum. Gittik kendi gözlerimizle gördük yaşamlarını. Ve sorunlarını, dertlerini öğrendik. İlerici çevrelere, yetkililere. elimizden geldiğince duyurmaya çalıştık. Hatta kendi içlerinden bir sözcü kendi hazırladıkları metni bizim verdiğimiz ve Yunan Radyo-TV'nun banta aldığı konserde sahnede okudu. Tabii ki sorunları var ama ne "açlıktan ölmeyecek kadar yemek verildiği" doğru ne de "bütün özgürlüklerinin kısıtlandığı." Ben onun veya bunun dediğini değil, kendi gördüklerimi tarafsız olarak yazdım. İçlerinde hamile bir hanım arkadaş da var. Bu arkadaşın sürekli düzenli bakımı yapılmıyormuş, yalnız daha iyi gıda alması gerektiğini de bana söylemişti. Şuna inanıyorum ki; şu anda Almanya'da sıkıntılar içinde, oturma iznini alamamış onun bunun yanında veya kaçak yaşayan insanlarımızdan daha iyi durumdalar.

Evet dostlar bu aylık da bu kadar. Şimdi gidip Zeynep hanımın yemeğini yedirme ve evi temizlemem gerekiyor. Hoşcakalın....

Kaçak sanatçı, adını değiştirdi

Hürriyet

Melike'nin Yunanistan'da olduğu sırasında Hürriyet'te, "adını değiştirdi" başlığıyla yayınlanan resim.

Melike Demirağ
Nina Harvalia oldu

ESKİ MELİKE, YENİ NİNA

Sanatçıya yeni adını, kanatları arasında yaşadığı

CUNTANIN KARTPOSTALLARI AVRUPA BASININDA

İtibarının düşmekte olduğunu gören Cunta, halkımıza kendisini ve ordu mensuplarını, ailesiyle, çocuklarıyla, çiçekler içersinde mutlu bir hayat süren insanlar gibi göstererek sempati kazanmak ihtiyacını duymuştur. Bu yüzden artistlere pozlar verdirilerek çekilen fotoğraflarla hazırlanan, kartpostallar, piyasaya sürülmüş ve kırtasiyecilerde, seyyar satıcılarda satılmaya başlanmıştır.

Ülkedeki faşist baskı ile kartpostallardaki şirin asker fotoğrafları arasındaki çelişki yabancı basının ilgisini çekmiş olacak ki geçtiğimiz haftalarda, Almanya'nın en büyük dergilerinden "Stern" ve Alman mizah dergisi "Titanic" söz konusu kartpostallara önemli bir yer ayırmışlar.

Stern Dergisi, (18 mart 1982 tarihli) Türkiye'deki baskıyı gösteren bir fotoğrafı, kartpostallarla bir karşılaştırma yaptırabilmek için yan yana yayınlamış. Aşağıda Stern'in konuya ilişkin yazısını sunuyoruz.

Konuya daha çok mizahi bir açıdan yaklaşan "Titanic" dergisi ise Nisan 1982 sayısında, "CIA Türkiye hakkındaki gerçekleri açıklıyor" başlığı altında mizahi bir CIA raporu yayınladı. İlginizi çekeceğini sandığımız bu raporu yan tarafta yayınlıyoruz. (Titanic dergisi rapora resimlerle birlikte 4 sayfa ayırmış. Yer darlığı nedeniyle yazı ve resimlerin ancak bir bölümünü alabildik.)

stern

"Generallerin Türkiye'sinde, yukarda gördüğünüz kıymetsiz kartpostallar, askerlerin nedenli itaatli evlat olduklarını, annelerinin ve babalarının ellerini nasıl saygıyla öptüklerini ya da her genç kızın hayran kaldığı şık insanlar olduklarını göstermeye çalışmaktadır.

Fakat Türkiye Halkı, Avrupa'nın sayıca en güçlü ordusuna sahip olan Türkiye'yi, günlük yaşamında bambaşka görmektedir.

Türkiye Halkı kendi ordusu tarafından kesinlikle baskı altında tutulmaktadır. Bir ispat olarak günlük yaşamdan yandaki fotoğrafı verebiliriz. Resim İstanbul'un bir sokağında çekilmiştir. Görüldüğü gibi bir grubun insan, kendilerinden şüphe edildiği gerekçeyle sokağın çamuruna yatmaya zorlanıyorlar."

"Güya Türkiye'de insan hakları pek iyi durumda değilmiş. Sendikalar dağıtılmış 150.000 politik tutuklu, işkence ve ölüm varmış. Bütün bunlar doğru olabilir mi? Yoksa sadece sol propagandanın bir ürünü mü? Türkiye bir Nato üyesi olduğu için konuya titizlikle eğilen CIA, meseleye açıklık getirebilmek için derhal bir araştırma yapmıştır. Aşağıda sizlere bu araştırma ile ilgili CIA raporunu hem de CIA'nın hazırladığı resimli dökümanlarla, gerçeği ortaya çıkartmak için sunuyoruz..."

Komünistler tarafından çıkartılan söylentilere göre İstanbul'da 1. Şube'de kadınlara, cinsel organlarına yerleştirilen cam tüplerin, içerde kırılması yoluyla işkence yapılmış. Yukardaki fotoğraf 1. Şube'deki tutuklu bayan ile, memurun konuşmasını ve solcuların iddialarının nasıl bir uydurma olduğunu açıkça gösteriyor. Her şey gayet normal cam bardaklar ait oldukları yerde: "sık vitrinin" içerisinde duruyorlar. Sayın bayan olsa olsa memurun sigara dumanından rahatsız olabilir, işte okadar."

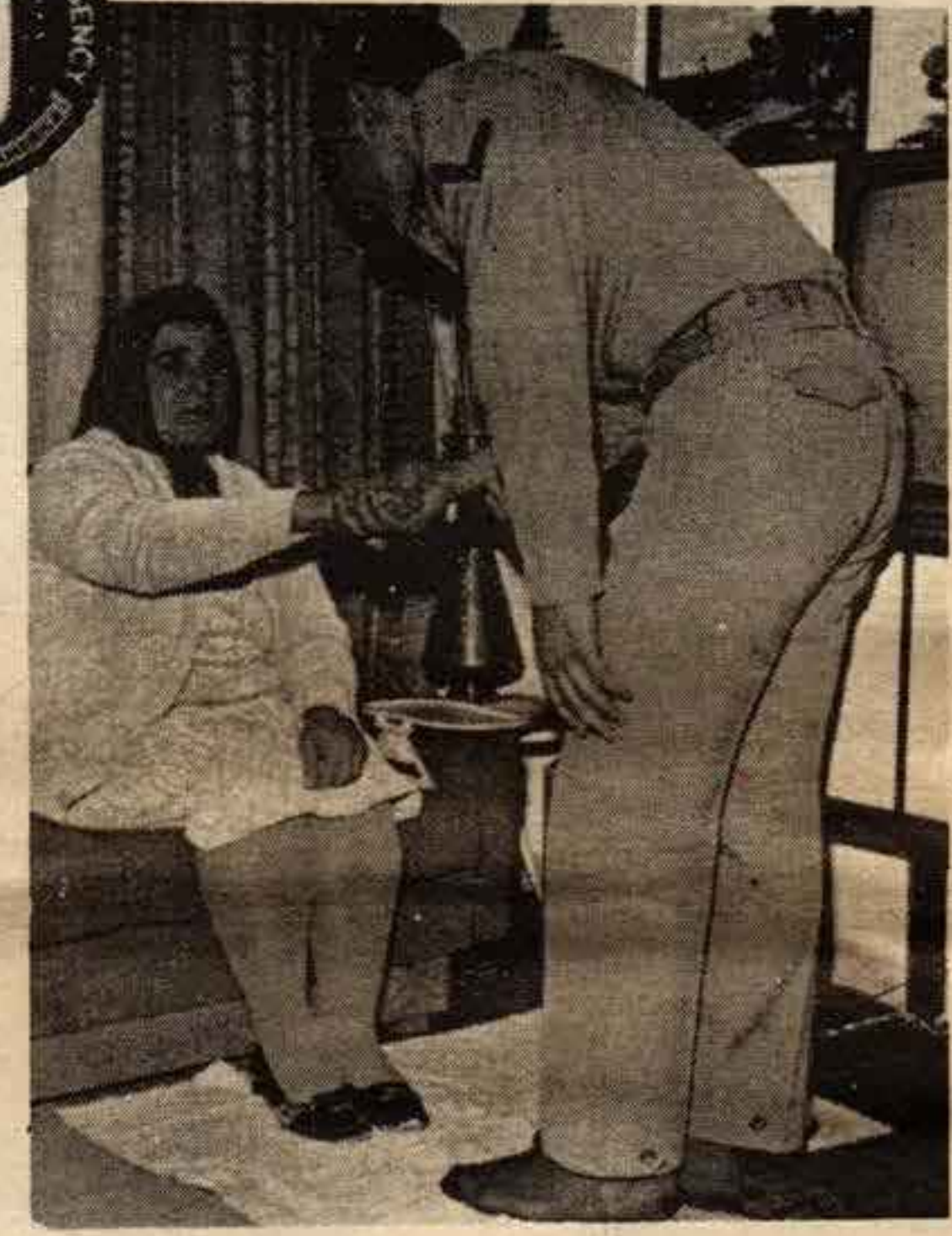

"Moskova tarafından finanse edilen kışkırtıcı basına göre, resimde görülen bu sempatik adam, İzmir'de Polis binasının 6. katından aşağıya atılmış."

Suçlu da Washington'daki merkezimizde yetişmiş olan Muhsin Zincibi'ni. Gerçekte, fotoğrafta gördüğünüz değerli aile babası ile Muhsin Zincibi, bırakın birbirlerini itmeyi tam tersine birbirlerini çok seven iki arkadaşlar. Resmimizde de açıkça gördüğünüz gibi sempatik adam karısı ve çocukları ile bir miki-fare filmi seyretmek için, Muhsin Zincibi'nin kendisine Amerika'dan getirdiği film makinasını hazırlıyor."

"Sol çevrelerin uydurduğu diğer bir masal'da, çıplak soyulup, içinde 2 yılının bulunduğu bir hücreye kapatılan tutuklu hakkında. Üçbuçuk gün bu hücrede kalan mahkûm geçirdiği sinir krizinden dolayı, annesi ve kızını birer yılan olarak görüyormuş. Bizim yukardaki belgesel dökümantasyon fotoğrafımız, politik tutukluların hücrelerinin gayet güzel döşeli olduğunu ve ziyaret saatlerinin çok sıcak geçtiğini, açıkça gösteriyor..."

"Dışişleri bakanımız Alexander Haig'in sözlerini bu resim ne kadar da doğruluyor. Türkiye, Polonya ile karşılaştırılmaz..."

Bu alçakgönüllülük! bu incelik! ah bu çoraplar! Gerçekte hangi komünist ülke, bir temsilcisini, milletiyle böyle kaynaştırabilecek kadar, düşünceli olabilir? Bakınız asker gayet içten, yaşlı kadına haberler veriyor ve şöyle diyor,

"Lütfen kusura bakmayın sayın bayan, kocanızı dört oğlunuzu ve erkek kardeşinizi vurmak zorunda kaldık, umarızki güvenlik açısından sizin için de düşündüğümüz böylesi bir yolu redetmezsiniz. Lütfen bunu kişisel bir problem olarak ele almayın. Siz yüzlerce sadece birisiniz."

HALKLARIN DÜNYASINDAN

El Salvador'da Seçimler:

KİMİN KAZANDIĞI BELLİ DEĞİL ÇATIŞMALAR DEVAM EDİYOR

28 Mart 1982 günü El Salvador'da yapılan seçimleri 6 sağıcı partiden hiç biri kazanamadı.

Bilindiği üzere seçimlere yalnızca sağıcı partiler katılmış; liberaler, sosyal demokratlar, demokrat ve devrimci güçler ise seçimleri boykot etmişlerdi. Seçimleri yerinde izlemek üzere El Salvador'a giden bir çok yabancı haber ajansı, halkın büyük yerleşim merkezlerinde bedava seçim arabalarıyla evlerinden toplanarak oy sandıklarına götürüldüğünü, direnişler ve çıkan silahlı çatışmalarda 100'ün üstünde insanın öldüğünü bildirdiler.

Ülkenin kırsal ve dağlık bölgelerinde hükümet güçleri orta büyüklükteki bir kaç şehri sabahın erken saatlerinde karadan ve havadan askeri abluka altına alarak halkı seçim sandıklarına götürmeye çalıştılar. Fakat halkın direnişine Devrimci-Demokratik Birleşik Muhalefet Cephesinin askeri taarruzu da eklenince Cunta Kuvvetleri öğle saatlerinde mevzilerini terk ederek başkent San Salvador'a geri çekilmeye başladılar. Bu sırada başkentte bulunan seçim merkezi binasının çevresinde çatışmalar yoğunlaşarak sürmekteydi. Hükümet güçleri yayılan direniş karşısında ana seçim merkezinin etrafına uçaksavar topları ve ağır makineli tüfekler yerleştirirken, binanın çevresindeki tanklar namlularını başkentlin işçi ve gecekondu semtlerine doğru çevirmişlerdi.

Seçimlerden sonra hiç bir resmi açıklama yapılmaması, sonuçlar hakkında birbirinden farklı rakamların ortaya atılması üzerine adaylar arasında beliren çatışma tehlikesi "seçimleri kimsenin kazanamadığı" açıklanarak bertaraf edildi. Bu zamana kadar, iktidarda bulunan Hristiyan Demokrat Parti'yi seçimlere hile karıştırmakla suçlayan ikinci güçlü aday Cumhuriyetçi Ulusal Birlik Partisi de bu açıklama üzerine suçlamalarına son vererek seçimlerde hile yapılmadığını açıkladı.

NASIL BİR SAĞ KOALİSYON?

Seçimleri silahlı milis güçleri ve sivil faşist çeteleri ile destekleyen tüm sağ partiler iktidardan pay istiyor ve bunun için gerekirse şiddet kullan-

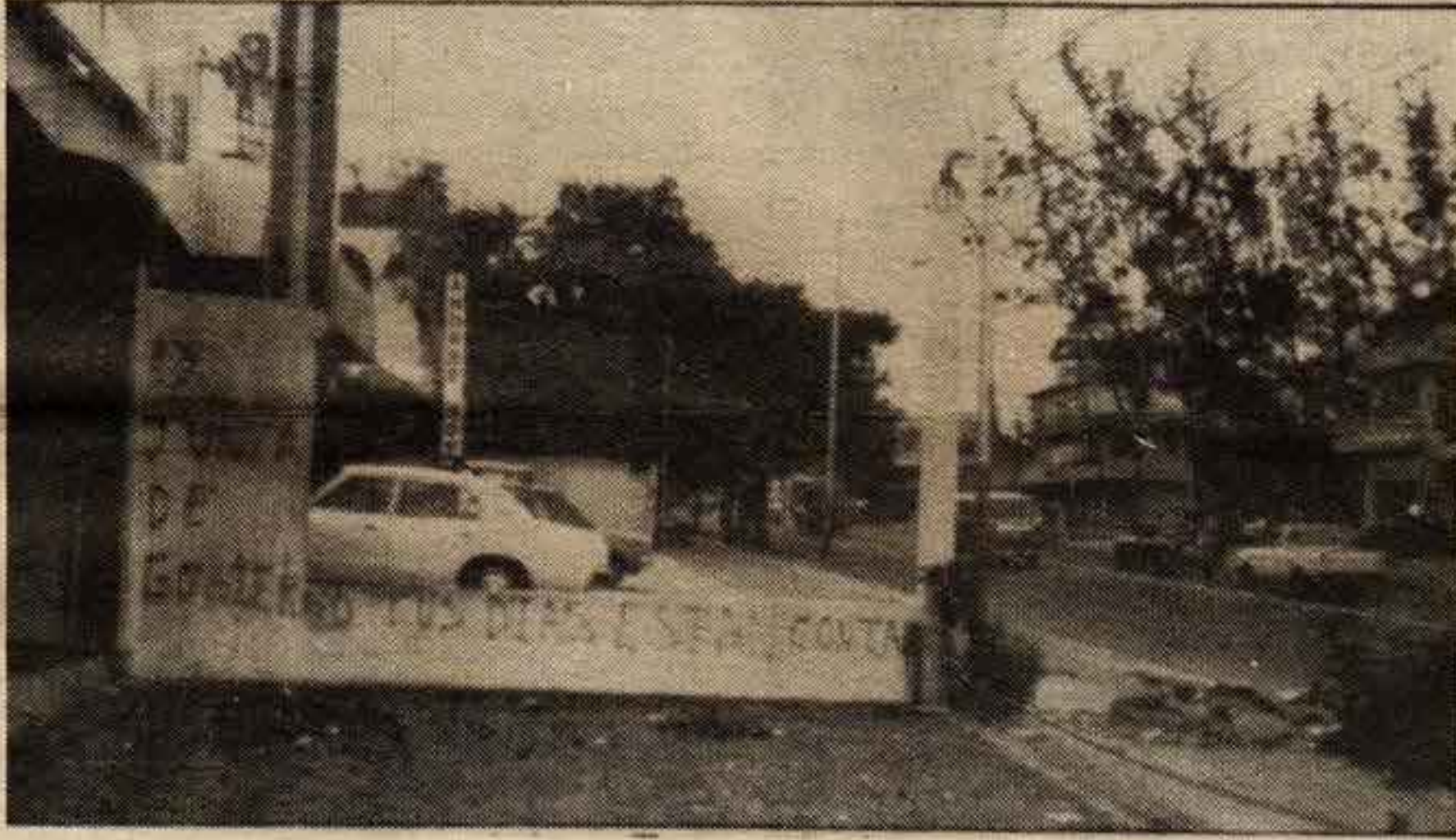
caklarını açıkça belirtiyorlar. Bunların içinde acımasızlığı ve saldırganlığıyla ün yapan D'Aubisson'un Ulusal Birlik Partisi tehditler savuruyor ve iktidar kendisine verilmezse herşeyi yakıp yıkacağını söylüyor.

Bütün sağ partiler iktidardaki Cunta lideri Napolyon Duarte'yi aşırı ılımlı buluyor ve muhalefet güçlerine karşı yeterince sert olamamakla suçluyorlar. İktidarın ikinci güçlü adayı durumundaki Ulusal Birlik Partisi ise bununla da yetinmeyerek Hristiyan Demokratlar'la koalisyona gitmeyeceğini açıkladı. Buna karşın ülkeyi 16 yıldan beri yönetmekte olan Hristiyan Demokratlar orduyla sıkı ilişkiler içinde ve bir çok eski cuntacı generali ve ordu mensubunu bünyesinde topluyor. Bu yüzden onların yer almayacağı bir koalisyonun orduyu doğrudan içinde barındırması gibi önemli bir zaafı olacak. Fakat buna rağmen Ulusal Birlik Partisi sözcüsü Mario Redaelli Hristiyan

laşma Partisi ile koalisyona gitmesinin olası bir hal aldığını belirtmişlerdir. Bu iki parti koalisyon yaparlarsa çoğunluk için 31 sandalyenin gerektiği 60 sandalyeli El Salvador parlamentosunda mutlak çoğunluğu sağlayabilecekler. Bu olasılık karşısında iktidarının tehlikeye girdiğini gören Hristiyan Demokrat Parti de kendine bir koalisyon ortağı aramaya başlandı ve liderlerinden Julio Adolf Rey'in açıkladığı gibi Demokratik Hareket Partisiyle "resmi olmayan görüşmelere" başlamıştır. Demokratik Hareket Partisi lideri Rene Fortin Magaña'da "her çeşit koalisyonda yer alacaklarını" açıklamıştır.

ABD SONUÇTAN MEMNUN

Beyaz Saray, ABD Başkanı Ronald Reagan'ın El Salvador'da yapılan seçimlerden memnun kaldığını açıklarken, "El Salvador'da artık demokratik bir yönetimin kurulduğunu, bu-

Demokratları sert bir dille eleştirmiş, "artık gerçekten sağıcı bir koalisyonun oluşturulması ve Napolyon Duarte'nin iktidarına son verilmesi gerekiyor" demiştir. Sözlerine "gerçek sağıcıların artık çoğunluğu oluşturduğunu" söyleyerek devam eden Redaelli, "anlaşmak zorunda olan tarafların bundan böyle Hristiyan Demokratların olduğunu" ifade etmiştir. Bu durumda gözlemciler, Ulusal Birlik Partisi'nin 1961 yılında darbeyle kendisinin devirdiği Ulusal Uz-

nun gerillalar tarafından engellenmediğini" ifade etti. Reagan tarafından geri çekilen eski büyükelçinin yerine geçenlerde başkent San Salvador'a gönderilen yeni ABD büyükelçisi Hinton ise yaptığı açıklamada, "kurulacak hükümette kimlerin yer alacağı bizi ilgilendirmez, önemli olan demokratik seçimlerin yapılmış olmasıdır" dedi. ABD Dışişleri Bakanlığı "demokratik düzene geçilmesiyle ülkeye yapılan yardımların artırılacağını" açıkladı.

İÇ SAVAŞ SÜRÜYOR

Hükümet güçlerinin şehir içindeki direnişçileri izole etmek amacıyla seçim günü başkent etrafına oluşturduğu savunma çemberini kırmayı başaramayan gerilla güçlerinin, San Salvador'un 30km yakınına kadar ellerine geçirdikleri mevzileri korudukları bildiriliyor. Özellikle ülkenin kuzeyinde yer alan Morazan bölgesinde tam bir hakimiyet kuran Devrimci-Demokratik Muhalefet Cephesinin askeri birlikleri, başta Usulután kenti olmak üzere bir çok köy ve kasabayı kontrolü altında tutuyor, askeri garnizonlara baskınlar düzenleyerek cunta kuvvetlerini geri çekilmeye zorluyor. Başkent San Salvador'un bir çok semtinde direnişler sürüyor, silah seslerinin arkası kesilmiyor. Siyasi gözlemciler, yeni kurulacak koalisyonun uzaması ve bir bunalıma dönüşmesi halinde, ülkede zaten pamuk ipliğine bağlı olan iktidarın daha da istikrarsızlaşacağını ve çatışmaların daha da yoğunlaşacağını söylüyorlar. Öte yandan Liberallerden devrimciler dek uzanan geniş bir siyasi yelpazenin seçimleri boykot ederek, sağıcı kampı tamamen izole etmesi toplumsal muhalefetin güçlenmesi şeklinde yorumlanıyor.

EL SALVADOR'DA GÜNEŞ

Mehmet Akı

Yeni Bir Yaşam Doğuyor

Küba ve Nikaragua'dan sonra Güney Amerika'da sömürü ve baskıya karşı ulusal direniş ve kurtuluş mücadelesinin güneşi doğuyor. ABD emperyalizminin bu küçük kalesi, 16 aileye dayanan askeri faşist cuntanın egemenliğine ve tüm silah ve yardımlara rağmen çöküyor. Komşu Honduras'ın da yapıldığı ve katliamlardaki katkısı ve doğrudan işbirliğine rağmen mücadele daha da kızıştı El Salvador'da. Topraklarının yaklaşık üçte birini, Honduras sınırındaki Cabanas'ı, Usulután'ı, Morazan bölgelerini, Frente Farabundo Martí (Ulusal Kurtuluş Cephesi) kontrolü altında tutuyor. Çoğunluk çatışma olmuyor bile Morazan'da. Ancak, ne tarafa bakılırsa, savaşın izlerini görmek mümkün: Yer yer yıkılmış evler, obüs mermisi çukurları, yanmış evler... Buradaki her bir ağaçta, kayada, toprak parçasında, bir vadiye, bir ailenin veya bir köyün katliamının veya şanlı bir direnişin ve cunta güçlerine karşı kazanılmış bir zaferin izleri var.

8 Kasım'da Honduras'ın göçmen-toplama kamplarından geçerek Cabanas'a ulaşan 25 yaşındaki Amerika'lı Antropolog Philippe Bourgois, yaşadıklarını ABD Kongresi Orta Amerika Komisyonuna açıkladı.

El Salvador Cuntasının İşbirlikçileri

10 Kasım günü sabahın erken saatlerinde bir çocuk: "Hey senyör, uyanın, askerler var karşı kıyıda, şimdi kaçmak gerek." diye uyandırıyor antropologu. Gerçekten de karşı kıyı Honduras'ta zırhlı askeri birlikler, faşist Salvador birliklerinin saldırısından çok önce "göçmenlere" karşı önlem almış. Bu birliklerin sınırı geçip "iz sürmeye" yardımcı oldukları da biliniyor. Artık 14 günlük bir kaçıp kovalamaca ve yok etme operasyonu başlıyor. Saldırı Fransız yapısı ve İsrailli denizci tahmin edilen Fouga-Magister uçaklarının yağdırdığı bombalar ve USA markalı Huey helikopterlerinden açılan yayılım ateşle başlıyor. Topçu ateşi de bölgeyi ağır bir ateş altına alıyor. Söz konusu bölge Frente Farabundo Martí'nin kontrolü altındayken huzura kavuşmuştu.

Halk, genellikle yaşlılar, kadınlar ve çocuklar, yalınayak, aç ve sefil kaçıyor. Hemde güçlerinin yettiğine. Kaçamayan ya bir bombanın, ya da azgınca saldıran faşist sürülerin süngüleri veya kurşunlarıyla yaşamını yitiriyor. Kaçanların ideolojisi "komünist-marksist". Büyük çoğunluğun okuma-yazma bilmediği ve koyu katolik sayılabilecek bir toplumun uyanışı bir Fransız gazetecisi, Le Monde'un muhabiri Francis Pissani'nin gözlemlerinde de açığa çıkıyor. Morazan'da gerillaların arasında bulunuyor gazeteci. Burada hareket, 1971'de Miguel Angel Ventura adlı bir papazın bir Hristiyan Topluluğu kurmasıyla başlıyor. Beraberce hem okul, ev inşa ediliyor, hem de yoksulluğun ve bundan kurtuluşun nedenleri ve çözüm yolları üzerinde tartışılıyor. Cabanas'taki "komünist-marksistler" de aşağı yukarı bu gerçeği dile getiriyorlar. 4-5 yıl önce bölgeye gelen din adamları "kurtuluş"un dinsel öğretilerini yayıyorlar. Sonuç her yerde aynı oluyor: Uyanış Morazan ve Cabanas'ta din adamlarını dahi kaçırarak kontr-gerilla örgütü ORDEN'in katliam ve cinayetleriyle bastırılıyor. Halkın yalnız kiliseyi korumak için yaptığı politik örgütlenmenin yetersizliği kısa zamanda ortaya çıkıyor ve askeri-politik eğitim ve örgütlenme başlıyor ve giderek işçi sınıfının örgütleri ile birleşip, bütünleşiyor. Kiliye de Latin Amerika'da ilerici bir yapıya zorlanıyor. Halk içinde çalışma yapan din adamları, dinsel öğreti ile yola çıksalar bile sorunların büyüklüğü ve yaşam koşullarının korkunçluğu; ayaklanma, kurtuluş ve sosyal devrim düşüncelerinin yaygınlaşması sorununu doğuruyor. Misyonerlerin ev edilmesi, tutuklanması ise bu süreci hızlandırıyor ve kilise daha sol çözümleri benimseyip, mücadelenin içinde, Ulusal Kurtuluş Cephesi içinde yerini alıyor. Halktaki bilinçlenmeyi engellemek olanaksız.

Kasım'dan bu yana çok değişti buralar. Bir taraftan General Garcia Meza "zafer" açıklamaları yaparken, öte yandan Usulután ve Morazan'da, Farabundo Martí etkinliğinde yeni bir yaşam filizleniyor. 1980 Ocagından bu yana 35 000 ölü verilen savaş halindeki bir ülkede çelişkili bir görünümü yansıtıyor buraları. Ülkenin batısı, iktidarı başta olmak üzere, yasaları, ekonomisi ve sosyal huzuruyla başkent San Salvador'dan tamamen ayrılıyor. Paylaşım çizgisinin ardında başka bir ülke var sanki. Burada ayrı bir kilise ve hatta birde radyo vericisi var: Venceremos Radyosu. 1980 Ocagından bu yana her gün akşamları bir saat yayın yapıyor. Artık El Salvador'da suskunluk kırılmış durumda. Daha geçenlerde ünlü San Tecla cezaevinde tutuklu bulunan sendikacı ve ilericilerle yapılan bir röportaj yayınlandı. ABD markalı 22 helikopterin yok edilmesi haberi de. Sağır ve dilsiz bir Salvador yok artık. Ancak bu bir saatlik yayın için bir ton benzin gerekiyor. Köylüler uzun ve tehlikeli bir yolculukla ormanlık dağların patikalarından her saat bir bidonla geçerek sağlıyorlar bunu. Her ne kadar resmi sözcüler radyo yayınının Nikaragua'dan yapıldığını iddia ediyorlarsa da, aslında yayını kendi topraklarında arayış susturmak için yoğun çaba harcıyorlar.

Morazan köylüsü, ancak kendine yetecek kadar darı ve bezelye yetiştiriyor. Üretilen kahve tek gelir kaynağı, onu satıp bir kaç parça giyim eşyası ve yağı-tuzu ancak alabiliyorlar. Çocukların büyük kısmı kötü besleniyor. Büyüklere kas ve baş ağrıları görülüyor. Uzun yürüyüşlerde bayılıyorlar. Herkeste bağırsak paraziti var, verem çok yaygın. Bu derin yoksulluk yüzü ve vücudu yaş ilerledikçe daha da etkiliyor. Ancak şimdi sağlık hizmetlerine çok önem veriyor direnişçiler. Sadece temizlik ve bakımla bağırsak parazitleri önemli ölçüde azaltıldı, verem de geriletti. Guarumas kliniğinin duvarında, her devrimcede olması gereken özellikler bir afişle belirtilmiş: "basitlik, fedakarlık duygusu, acı çeken halka yardım edebilmek için kolektif çalışmak." 16 yaşlarında yaralı bir genç: "Örgüte girdiğimde çok küçüktüm. 3 yıl oluyor" diyor. Daha yaşlıca bir diğeri 3 saatlik bir yolu yaya gelip, haberini verip, dirilenmeden dönerken: "Ülkemin özgürlüğü pahalıya mal oluyor, ama değişiyor. Bir ailede 2-3 kişi bile kalsa, savaşı sürdürüyor."

Bir bölgeden, diğerine geçerken, köylerde veya şehirlerde tek bir Küba'lı, Filistin'li, Nikaragua'lı ya da Sovyet'e - bir kaç doktorun dışında - rastlanmıyor. Büyük şehirlerden gelenler de çok nadir. Venceremos radyosunun yayın ve bakımı için bir kaç teknisyen. Mücadele bir çok alanda sürdürülüyor. Milis kuvvetlerinin yanında sağlık ve üretim hücreleri de kurulmuş. Hepsinin birer politik ve mutfak sorumlusu var. Bunlar bölge koordinatörüne bağlı. Sürekli ve karşılıklı bir işleyiş kurulmuş. Emirlerin ve bilgilerin iletilmesi, isteklerin alınması, cephane ve erzak durumu hep bu işleyişin içinde.

Üretim kamplarında "daha yaşlı" köylüler, savaşmak yerine başka türlü katkıda bulunmak isteyenler ve daha savaş hazırlayanlar bulunuyor. Çoğunlukla yaşlıların bir ya da iki çocuğu gerilla, bir o kadarı da şehit olmuş. Her akşam ateş yakılmadan önce değerlendirme-özeleştirme toplantıları yapılır. Kadınlara geçmişte hayvan gözüyle bakılması ve üretimde çalışılmaması sonucu onların mücadeleye katılmaları sorunu henüz çözülmemiş. Ama bu konunun tartışılması ve aşılması süreci yaşıyorlar. Kadınlar her ne kadar mutfakta ve yeni doğmakta olan bürokratik işlemlerde çalışıyorlarsa da, artık gerilla olarak da çalışıyorlar. Bir komutan: "Militaların yüzde 99'unun kırsal kesimden gelmesi bu sorunun çözümünü güçleştiriyor. Ancak kadının ezilmesine karşı ve devrimci güvenin oluşması için mücadele sürüyor" diye ekliyor.

Not: Bu yazı El Salvador'daki son seçimlerden önce yazılmıştır.

YORUM-

BALIK ZOKAYI YUTMADI... DENİZİ KURUTMAYA DEVAM!..

El Salvador'da hükümet güçlerinin Devrimci - Demokratik Muhalefet Cephesi karşısında izledikleri askeri - politik savaş stratejisi ABD li askeri uzmanlar kısaca böyle isimlendiriyorlar. Geçtiğimiz aylarda ABD'de El Salvador'la Dayanışma Komitesi yayınladığı bir dokümanda, Florida eyaletinde bir askeri kampta bugüne değin 2000 El Salvador askerinin ABD'li uzmanlarca "sivil savaş tekniğine" göre eğitildiğini ve gerilla güçlerine karşı savaşmak üzere El Salvador'a geri gönderildiğini gün ışığına çıkardı. "Atlatacl" adı altında operasyonlar yapan bu birlik, hatırlanacağı üzere Ocak ayında El Salvador'un Morazan bölgesinde yaptığı bir operasyonda 2000'den fazla masum köylüyü bir gün içinde hunharca katletmiş, bu haber bütün dünya kamuoyunun tüylerini ürpertmişti. Bu katliam sırasında cinayetlere dayanmayan bazı askerler gerillaların safına geçmişti. Muhalefet Cephe-

sinin vericisi "Radio Venceremos" bu askerlerle yaptığı röportajda katliama nasıl katıldıklarını sorduğunda verilen cevap şu olmuştu "Katliamsaydık yaşamımız tehlikeydeydi. Katliam'denizdeki balık" stratejisinin öngördüğü bir uygulamaydı. Buna göre balığı arayacak, bulamazsak denizi kurutacaktık..."

Reagan'lı Beyaz Saray bugün inkar edilemez bir şekilde Orta Amerika ülkelerinde işlenen insanlık suçuna ortak olmuş, elini masum köylülerin, işçilerin, aydınların, din adamlarının kanına bulamıştır. Demokrasiden insan haklarından değil, sabık cuntalardan, kanlı diktatörlüklerden yana olmuştur.

İşte bu yüzden El Salvador seçimlerinde de inandırıcı olamamıştır. R. Reagan'ın dediğinin tersine El Salvador da demokratik bir düzen kurulmamıştır. Balığı yakalamak için denize olta atılmış, balık zokayı yutmamıştır... yutmayacaktır da ...

Bursa Semineri'ne Katılan Dr.Faruk Şen, Demokrat Türkiye'nin Sorularını Yanıtladı:

« UYUM ZORLUKLARININ ALTINDA FEDERAL HÜKÜMETİN KARARLARI YATIYOR... »

- Seminerin en önemli eksikliği, haklarında karar alınanların, yani işçilerimizin toplantıda bulunmamasıdır.
- 2.Kuşak, 1990'ların işçi rezervi olarak tutuluyor.
- Seminerde, Türk yetkililerin Almanya'daki işçilerimizin sorunlarının çözümünü için somut bir politikalarının olmadığı gözleniyordu.

Türk Yetkililer Hazırlıksızdı

Demokrat Türkiye: 16 Martta Bursa'da yapılan «Federal Almanya'da çalışan Türkiyeliler toplu dönüşleri, Türkiye'de ve Federal Almanya'da uyum sağlama» konulu seminere siz de katıldınız. İzlenimlerinizi kısaca özetler misiniz?

Dr.F.Şen: Seminere katılan Alman ilgililerin konu ile ilgili oldukça iyi hazırlanmış oldukları, buna karşın Türk ilgililerin, TÜRK-İŞ ve Çalışma Bakanlığı yetkililerinin, bilim adamlarının Federal Almanya'da yaşayan ve çalışan yurttaşlarımıza yönelik görüş ve politikalarının gelişmemiş olduğu göze çarpıyordu. Seminerde edindiğim en önemli izlenim bu oldu.

Demokrat Türkiye: Seminer kimler tarafından ve hangi amaçla düzenlendi?

Dr.F.Şen: Seminer, Bursa Üniversitesi İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi tarafından hazırlandı. Gerek Türk hükümeti ve TÜRK-İŞ, gerekse Alman hükümeti bu konuda herhangi bir girişimde bulunmamışlardı. Yeni kurulan bir üniversite olarak soruna sahip çıkma gereği duyan Bursa Üniversitesi bu atılımı yaptı. Önce bilim adamlarının katılacağı bir seminer düşünülmekteydi. Daha sonra Alman Yabancılar Sorumlusu bayan Liselotte Funcke ve Dr.Kippes'in daveti kabul etmeleriyle seminer politik bir muhtevaya büründü. Seminer için ilk girişimi yapan Bursa Üniversitesi Dekanı Prof.Nurhan Aksaylar'ın yanı sıra F.Almanya'da çalışan Türk işçileri sorununa eğilen Alman profesörlerin de bu konuda katkıları oldu.

Dr.Kippes, «Yabancılar Sorunu Sert Önlemlerle Çözülür»

Demokrat Türkiye: Federal Almanya'nın resmi görüşünü, yabancılar sorunu danışmanı Bayan Funcke'nin ve

Bavyera eyaleti Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Dr.Kippes'in açıklamalarından, önerilerinden çıkartmak mümkün. Bunlar kısaca, yabancıların, özellikle Türkiyelilerin Almanya'nın içinden çıkamayacağı boyutlarda sosyal ve ekonomik sorunlar yarattığı, ilticaların artmasıyla bu sorunların daha da büyüdüğü ve bir yük haline geldiği biçiminde ifade edilebilir. Almanya'nın da bu yükü üstünden atmak istediği belli. Örneğin Bayan Funcke dönüş için kimsenin zorlanmayacağını, çözümün ikna ve teşvik önlemleriyle halledileceğini söylerken, Dr.Kippes ancak daha sert önlemlerle çözümün mümkün olacağına inanıyor. Farklı olarak Prof.Esser, bilimsel çözüm öneriyor. Sizce bu görüşler birbiriyle çelişmiyor mu, ya da sert önlemden, bilimsel çözümden anlaşılması gereken nedir?

Almanya'daki yabancılar ve özellikle Türkiye'liler arasında işsizlik oranı Almanlardan daha yüksek.

Dr.F.Şen: Bayan Funcke bir politikacı olarak sorunları daha olumlu ve olgun olarak koyuyordu. Buna karşın Dr.Kippes F.Almanya'da yabancılar karşı gelecekte uygulanacak politikaları açıkça dile getirdi.

«Sert önlemler» den anlaşılması gerekenler de herhalde Dr.Kippes'in seminerin 3.günü yaptığı konuşmasında sözünü ettikleri olsa gerek. Dr.Kippes, kendilerinin yabancılar sorununun altından kalkılmayacak bir hal geldiğini daha 1980 yılı başında tespit ettiklerini, buna karşın Federal Hükümetin ve İçişleri Bakanlığının uyarılarını dikkate almadığını belirtti. Sözlerine, kendilerinin (CDU/CSU) Bavyera Eyaletinde öteden beri uyguladıkları yabancılar politikasının Federal Hükümetçe 1981 yılı Aralık ayından itibaren sahiplenildiğini söyleyerek devam eden Dr.Kippes, yabancılar sorununun yalnızca sert önlemlerle çözülebileceğini ifade etti. Yabancıların insanca yaşaması için çalışmalar gerektiği, bunun için de yalnızca iş piyasasının ihtiyaç duy-

duğu kadar yabancıların olması gerektiğini savundu Dr.Kippes. Prof.Esser'in bilimsel çözümlere yönelik yaklaşımları dikkate değer nitelikte. Bu görüşe göre Getto'lar dağıtılmalı, yabancı işçiler (Türkler)

Bursa'daki seminerde Türk bilim adamları Alman tezlerini çürüttü

Hak, hukuk bizden yana...

«Almanya işçileri geri göndermeyi düşünmüyor»

Türk gazetecileri Bursa semineri sırasında işçilerimizin kafasını böyle karıştırdılar

F.Almanya'nın çeşitli bölgelerine yerleştirilmeli. Fakat Alman politikacılarının ilgi göstermedikleri bu projeler, altyapı tesislerini ve büyük miktarda bir parayı gerekli kılıyor. Esser'e göre yabancı sorununun bir «Türk sorunu» haline gelmesi Türklerin sayısının çok olmasından değil, Türklerin gettolar biçiminde dışa kapalı bir özellik göstermelerinden kaynaklanıyor. Esser'in uygulanması mümkün olmayan çözümleri ve salt iyiniyetli konuşmaları, toplantıya sırf bilimsel bir ses de bulunsun diye katıldığı izlenimini uyandırıyor. Prof.Esser'in Getto'ların dağıtılacak yabancılar sorununu çözme tezi, dinleyicilerden hiç bir yankı bulmadı.

«F.Almanya «Çifte Vatandaşlık» Hakkını Kabul Etmeyecektir.

Demokrat Türkiye: Türkiye'den bir çok yetkili kişi bu seminere konuşmacı veya dinleyici olarak katıldı. Örneğin, TÜRK-İŞ Başkanı Denizci, «Almanlar eskiden daha samimiymi» derken, Çalışma Bakanı Esser, «İşçilerimizin hepsine kapımız açıktır, geldiklerinde başımızın tacıdır» diyor ve şöyle devam ediyor: «Emeklilik yaşı yaklaşan işçilerimiz haklı olarak dönmek istemiyorlar. Üstelik dönüşü teşvik önerileri yeterli değildir. Teşvik primleri hesaplanırken, işverenin ödediği primler söz konusu edilmiyor. İşçilerimizin zorlayıcı önlemlere baş vurularak geri gönderilmeleri insan haklarına aykırıdır. Federal Almanya'nın geleneksel Türk-Alman dostluğunu zedeleyici kararlar alacağını sanmıyoruz.

Türkiye'de bu ve benzeri görüşlerin dışında somut bir öneri getirildi mi? **Dr.F.Şen:** Somut öneri olarak daha ziyade çifte vatandaşlığın kabul edilmesi istendi. Çifte vatandaşlık hakkını F.Almanya'nın kabul etmesi halinde Türkiye'nin de bu doğrultuda girişimlerde bulunacağı ve bu şekilde uzun süre Alman vatandaşları olarak kalan Türklerin sonunda Alman toplumuna kaynaşacakları belirtildi.

Bundan başka Prof.Can tarafından somut bir öneri olarak kabul edilebilecek bir görüş getirildi. Buna göre işçi şirketleri yeniden canlandırılacak ve bu şekilde Türk işçilerinin yurda dönmeleri teşvik edilecekti. Fakat gerek birinci gerekse ikinci öneri üzerinde yapılan tartışmalarda, her iki önerinin de gerçekçi bir yak-

laşımından uzak olduğu görüşünde birleşildi. Dr.Kippes, çifte vatandaşlık hakkının F.Almanya tarafından kesinlikle kabul edilmeyeceğini üstüne basa basa söyledi. Bu görüşe bayan Funcke'de katıldı.

İşçi şirketlerinin yeniden canlandırılması önerisine karşı, Türkiye'deki mevcut ekonomik gelişme içerisinde orta ve küçük işletmelerin yaşam şansının olmadığı belirtilerek, F.Almanya'daki Türk işçilerinin 80'li yıllarda artık Almanya'da yatırım yapmaya başladıkları ifade edildi. Böylece soruna ciddi bir yaklaşım, tutarlı bir alternatif getirilemedi. Bir de şu «yurda dönen işçilerin baş tacı edilmeleri» konusu var.

Türkiye gibi her yıl 700 bin insanın işsizler ordusuna katıldığı bir ülkede, toplu dönüşlerle Türkiye'ye dönecek işçilerin pek baş tacı edilmeyeceği de bir gerçektir. Zaten Almanlar'da bu konuya pek ilgi göstermediler.

Devamı 17. sayfada

BURSA SEMİNERİ NEDİR?

Bursa Üniversitesi İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr.Nurhan Aksaylar'ın girişimiyle 16-19 Mart tarihleri arasında Bursa'da F.Almanya'da çalışan Türkiyeliler işçilerin sorunlarını konu alan bir seminer düzenlendi. Türkiyeliler işçilerin sorunlarıyla ilgili Türkiye ve F.Almanya'nın görüşlerinin ortaya konulmasını amaçlayan seminere Türkiye'den Çalışma Bakanlığı Yetkilileri, TÜRK-İŞ Temsilcileri, bilim adamları katıldılar. Almanya'dan ise Yabancılar Danışmanı Bayan Liselotte Funcke, Bavyera Eyaleti Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Dr.Kippes, konuyla ilgilenen Alman bilim adamları ve Almanya'da bulunan bazı aydınlar yer aldılar. Gayriresmi özelliğine rağmen kapsamı itibarıyla F.Almanya'da çalışan Türkiyeliler açısından önemli sonuçlar doğurması muhtemel seminerde, somut bir sonuca ve çözüme varılamadı. Yurtdışında çalışan yurttaşlarımızın sorunlarının tartışıldığı seminerde sorunları tartışılanların bulunmadığı ve görüşlerinin yansıtılmadığı gözlemlendi. Seminer bir bilgilendirme havası içinde başladı ve bitti.

HAKKIMIZDA NE DÜŞÜNÜYORLAR?

SPD

CDU/CSU

NPD

SPD Genel Sekreteri Glotz:

«GERCEKÇİ OLMAK ZORUNDAYIZ...»

Bilindiği üzere Sosyal Demokrat Parti (SPD), yakın zamana değin izlediği «liberal» Yabancılar Politikasından tamamen geriye bir dönüş yaparak, Hristiyan Birlik Partileri (CDU/CSU) ve kısmen de olsa NPD tarafından savunulan gerici politikalara, baskı yasalarına sahip çıkmış, bunları vakit geçirmeden uygulamaya koymuştu. Başbakan Helmut Schmidt'in «sosyal»-«liberal» koalisyonu, birbiri ardına aldığı sert önlemler, insan haklarına ve Anayasa'ya rağmen çıkardığı yasalarla yabancı düşmanlığının adeta başını çeken güç haline geldi. Türkiyelilerin evlerine ve işyerlerine saldıran

Devamı 17. sayfada

CSU Başkan Yardımcısı Zimmermann:

«İŞSİZ TÜRKLER ALMANYA'YI TERK ETMEK ZORUNDADIR»

CDU/CSU'nun (Hristiyan Birlik Partileri) «en akıllı» politikacısı ve «ortak sesi» olarak tanınan CSU Başkan Yardımcısı Zimmermann, çok kısa bir süre önce «iftira, yalan ve cirkefliliğiyle» ün yapan BILD gazetesine verdi bu demeci. (Hattırlanacağı üzere BILD gazetesi Türklerin kedi eti yediğini, banyoda koyun kestiğini vb. yayınlamıştı)

Gerici partiler olan CDU/CSU'nun, artık NPD'ninkinden pek ayırt edilemeyen yabancı aleyhtarı politikaları yorumu gereksiz kılarcasına bu demecinde somutlaşıyor. «Türkler Di-

Devamı 17. sayfada

NPD Basın Sözcüsü K.H.Vorsatz:

«ALMANYA ALMANLARINDIR - YABANCILAR DIŞARI!»

Sabık «Neo-Nazi»lerin (Yeni-Naziler), faaliyetlerini yasal alanda da sürdürebilmek için «Milliyetçi Demokratlar» adı altında kurdukları NPD, elindeki tüm olanaklarla Alman kamuoyunu yabancılara, özellikle de Türkiyelilere karşı kışkırtıyor. Her bildirisinde, her eyleminde, biri birmeden diğerini başlattığı yabancı aleyhtan kampanyalarında Federal Almanya Anayasa'sınca da «insanlık suçu» olarak mahkum edilen bir fiili işliyor. Açık açık, fütursuzca yabancı düşmanlığını körüklemeye devam ediyor. Seçimlerde belediyeler-

Devamı 17. sayfada